

ZBERATEL'® 2006

4

Ročník XII.
Cena 55 Sk

ISSN 1335-8693

MESAČNÍK PRE ZBERATELOV • ODBORNÉ ČLÁNKY • INFORMÁCIE • INZERCIA

Spomienky na autora najkrajšej známky sveta 1974 (33 – 35)

Výtvarný návrh na známku emisného radu Európa

Úspech českej športovkyne pripomína prítač na známku

Z PONUKY FIRMY ZBERATEL'

Aprílová ponuka – pestrý výber rôznych námetov a teritorií, aj pomôcok pre zberateľov

List z Moskvy – aj o nových známkach s námetom ochrany čmeliakov (20 – 22)

Prvé mince razené na našom území (7 – 8)

Pošta z iného sveta – pravý kozmický prach na rakúskom hárčeku! (4 – 6)

SÚŤAŽ

Slony dokážu človeku pomôcť, ale aj sa obrátiť proti nemu (16 – 17)

Star Wars aj na rumunských TK (12 – 13)

Ochrana sobola a usurijského tigra spojila na známkach Ruskú federáciu a KLDK (20 – 22)

Vážení čitatelia,

pri písaní minulomesačného úvodníka som dúfal, že keď časopis vyjde, bude tá zimná úvaha už dávno zabudnutá. Ale ona, pani zima, nás naozaj nechce opustiť. Vie niekto, čo sa jej tak môže u nás páčiť? Možno je naozaj naklonená zberateľstvu, nepusti nás do prírody, do záhradky, ale drží nás pri našej záľube. Ale tentokrát naozaj veríme, že keď vyjde časopis, jarné slniečko sa nám už bude viac venovať. Veď aj obálkou vítame jar tešiaca sa na jej sviatky.

V dnešnom čísle opäť prinášame informácie o našich novinách (hoci skromnejšie), o novinkách našich susedov, v ktorých nám s rakúskym háčekom prichádza pozdrav

K aprílovému číslu Zberateľa

z hlbín vesmíru. V rubrike o nových poštových pečiatkach klesá počet záznamov napriek tomu, že počet príležitostí na ich vydanie je stále dostatok. Najbližšie mesiace ukážu, či ide o dlhodobejšiu záležitosť alebo aj naďalej ostane poštová pečiatka súčasťou významných akcií, ich propagátorom a nositeľom ďalších hodnôt, a nielen „produktom“, tovarom, ktorý treba dobre speňažiť.

Pokračujeme už štvrtou časťou seriálu z oblasti numizmatiky, v ktorej nám jeho autorka a školiteľka pani Elena Minarovičová priblížila prvé mince razené na našom území.

Z obsahu aprílového čísla treba spomenúť List z Moskvy od V. Priputeny, v ktorom približuje známkovú produkciu Ruskej federácie v roku 2005. Našu vlnajúcu známkovú produkciu pani A. Paulinyová prirovnáva bájnemu Fénixovi dvíhajúcemu sa popola. Spolu s autorkou dúfame, že mu tie krídla zmohtnejú. M. Jobek v 96. časti MOT nachádza ďalšie súvislosti v opisovaní zaujímavého námetu na telefónnych kartách. O označovaní vrátených zásielok na Slovensku do r. 1993 píše D. Evinic, J. Soľava pokračuje o zvieratách v službách človeka a R. Klíma pripomína 60 rokov doplatných známok z roku 1946. J. Korený nám opäť približuje oblasť súčasných poľných pôšt, tentokrát z pôsobenia našich vojakov v pozorovateľskej misii OSN. R. Fischer spomína na významného tvorca československých a neskôr českých známok Josefa Lieslera.

Nechýbajú tradičné rubriky, oznamy o zberateľských stretnutiach, ktorých počet potešiteľne rastie, o blížiacich sa Bratislavských zberateľských dňoch, rad ďalších zaujímavostí a inzercia. Ponuka firmy Zberateľ je opäť pestrá a umožňuje doplniť zbierky z oblasti námetov aj teritórií.

Veríme, že časopis bude vašim verným spoločníkom aj vo chvíľach jarnej pohody a oddychu. Pekné veľkonočné sviatky, priatelia.

Vaša redakcia

ZBERATEL'®

Ročník XII. - 2006 • Číslo 4 • Cena 55 Sk

Z OBSAHU / CONTENTS / INHALTS

- **Z noviniek našich susedov** / Some new items of our neighbours / Aus Neuigkeiten unserer Nachbarn (4-6)
- **Minarovičová: Malá škola numizmatiky (4) – O prvých minciach razených na našom území** / Short course of numismatics – On first coins minted on our territory / Grundschule der Numismatik – Über den ersten Münzen geprägt auf unserem Gebiet (7-8)
- **I. Lužák: 50. výročie World Press Photo** / 50th anniversary of World Press Photo / 50. Jahrestag - World Press Photo (11)
- **M. Jobek: Malé okienko telekartistu (96)** / Short column of a phonecard collector / Kurz über den Telephonkarten (12-13)
- **J. Soľava: Zvieratá v službách človeka – Slon** / Animals serving people – Elephant / Tiere im Dienst der Menschen – Elefant (16)
- **J. Korený: Slováci v pozorovateľskej misii OSN UNAMSIL** / Slovaks in UNO observation mission UNAMSIL / Slowaken in der UNO Beobachtungsmission UNAMSIL (18)
- **V. Priputen: List z Moskvy** / Letter from Moscow / Brief aus Moskau (20-22)
- **A. Paulinyová: Fénix vstávajúci z popola – Nad známkovou tvorbou roka 2005** / Phoenix rising from ashes – postage stamp creation in 2005 / Über Briefmarkenproduktion in 2005 (24-26)
- **D. Evinic: Nové tlačivo č. 11-022 „Späť“** / New form No.11-022 “Return” / Neue Drucksache Nr. 11-022 “Zurück” (28-30)
- **R. Fischer: Zapomenuté vzpomínky – k portrétu Josefa Lieslera** / Forgotten memories – to the portrait of Josef Liesler / Vergessene Erinnerungen – zum Porträt Josef Liesler (34-37)

ZBERATEĽ[®]

Mesačník pre filatelistov, numizmatikov, filokartistov, zberateľov telefónnych kariet a iných predmetov zberateľského záujmu

■ **Vydavateľ:** Anton Kulhánek ml., Bratislava. Registračné číslo časopisu: MK 1188 / 95 zo dňa 1. 2. 1995 | ISSN 1335-8693

■ **Adresa redakcie:** ZBERATEĽ, Račianska 17, 831 02 Bratislava, ☎ 02/44 250 149, e-mail: zberatel.redakcia@chello.sk.

■ **Redakčná rada:** RNDr. Milan Antala, dr. Ondrej Földes, Ing. Marian Jobek, Ing. Miroslav Gerec, PhDr. Elena Minarovičová (predsedníčka), Mgr. Antónia Paulinyová, RNDr. Michal Zika a dr. Severín Zrubec (čestný predseda).

■ **Redakcia:** Ing. Peter Malík, PhD. - šéfredaktor, Anton Kulhánek - člen redakcie, Martina Đurkáčová - grafická úprava, RNDr. Milan Antala - jazyková úprava, Mgr. Pavol Ondráška - preklad do angličtiny.

■ **Cena a predplatné:** Cena za jeden výtlačok 55 Sk. Pri odbere 11 ks a viac vydavateľ poskytuje 20% zľavu. Celoročné predplatné na rok 2006 (vrátane poštovného): Pre abonentov zo Slovenskej republiky 550 Sk, pre abonentov z Českej republiky 982 Sk (785 Kč), pre abonentov z ostatnej Európy 1165 Sk (30 €), pre abonentov zo zámorských krajín 1490 Sk (52 USD).

■ Zasielanie príspevkov a inzerátov: Články napísané strojom, na počítači (PC formát WORD) zasielané elektronickou poštou, na počítačových disketách alebo na CD. Obrázové podklady na ilustráciu formou zapožičania originálov na základe dohody, elektronickou cestou naskenovaných obrázkov (formát BMP, JPG alebo TIF, min. 300 dpi) alebo zaslaním kvalitnej reprodukcie.

Redakcia si vyhradzuje právo uverejniť aj príspevky, s ktorých obsahom sa nestotožňuje. Nevýžiadané rukopisy redakcia nevracia.

■ **Tlač:** Tlačiareň KOMPRINT, Borinská 8, 841 03 Bratislava 47, ☎ 02/6446 2403, fax: 02/6446 2404, e-mail: komprint@mail.eurotel.sk, www.komprint.com

■ Číslo 4/2006:

Redakčná uzávierka 17. marca 2006
Do tlače zadané 23. marca 2006
Dátum vydania 29. marca 2006

INFORMÁCIE O SLUŽBÁCH ZBERATEĽA

INZERÁTY

Cena jedného aj začatého riadku inzerátu je 25 Sk. Za zvýraznenie rámečkom účtujeme príplatok 35 Sk. Na trikrát opakovaný inzerát poskytujeme 30%-nú zľavu. Abonentí časopisu majú v každom čísle prvých 5 riadkov inzerátu zdarma. Úhradu inzerátu, resp. potvrdenku o úhrade treba zaslať na adresu redakcie najneskôr so znením inzerátu. V záujme uverejnenia presného znenia inzerátov žiadame ich písať na stroji (počítači) alebo čitateľne paličkovým písmom. Za obsah zodpovedá podávateľ, inzeráty vecne neupravujeme a uverejňujeme ich v došlom poradí.

KOMERČNÉ INZERÁTY A REKLAMY

Cenu za uverejnenie plošných komerčných inzerátov a reklám na vnútorných čiernobielych stranách podľa dodaných predlôh účtujeme podľa požadovanej veľkosti plochy:

Celá strana A5 (128 x 180 mm)	3 200 Sk
Polovica strany A5 (128 x 90 mm)	1 900 Sk
Štvrtina strany A5 (64 x 90 mm)	1 000 Sk
Jedna osmina strany A5 (64 x 45 mm)	550 Sk

Pokiaľ nie je dohodnuté inak, redakcia si vyhradzuje právo rozhodnúť o mieste uverejnenia reklamy v časopise. Grafickú úpravu reklám, uverejnenie reklám na farebnej strane a iné neštandardné požiadavky, účtujeme podľa osobitného sadzobníka alebo na základe dohody.

OZNAMY O PODUJATIACH

Informácie nekomerčného charakteru o výmenných schôdkach, burzách a zberateľských stretnutiach sú uverejňované bezplatne.

PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

V tejto rubrike ponúkany materiál možno zakúpiť v predajni ZBERATEĽ, Račianske myto 1/D, 831 02 Bratislava, ☎ 0911 250149, e-mail: zberatel@chello.sk, v dňoch pondelok až piatok od 10.00 do 18.00 hod. Ponúkaný materiál možno objednať aj písomne, prípadne telefonicky. K cenám firma účtuje poštovné a balné. Ceny ponúkaných materiálov platia (pokiaľ nie je uvedené inak) vždy len do vydania ďalšieho čísla časopisu Zberateľ. Všetkým abonentom časopisu firma poskytuje na ponúkaný tovar zľavu vo výške 5 %.

PLATBY ZO ZAHRANIČIA

za predplatné časopisu Zberateľ a za objednaný materiál
- z Českej republiky: na účet Anton Kulhánek, číslo účtu 147 1883 123/0800, Česká spořitelna, pobočka Trutnov
- z ostatných štátov Európy a Zámoria: na účet Anton Kulhánek-Zberateľ, číslo účtu 0170170280/0900, Slovenská sporiteľňa, a.s., Bratislava, IBAN: SK66 0900 0000 0001 7017280 BIC: GIBASK BX

PLATBY V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

za predplatné časopisu Zberateľ a za objednaný materiál
- peňažnou poukážkou typu H v hotovosti na adresu predajne Zberateľ, Račianske myto 1/D, 831 02 Bratislava,
- peňažnou poukážkou typu U v hotovosti na účet číslo: 0170170280/0900; vo variabilnom symbole uveďte číslo zo spravidelného listu k zasielanému tovaru,
- prevodom z účtu na náš účet č. 0170170280/0900; v správe pre prijímateľa uveďte predmet platby, v prípade predplatného uveďte adresu, na ktorú máme časopis poslať.

Redakcia Zberateľa je na pôvodnej adrese Račianska 17, ☎ 02/44 250 149, e-mail zberatel.redakcia@chello.sk návšteva redakcie v utorku 10.30 – 12.00 hod., 13.30 – 16.00 hod. Iný termín po dohode.

NOVÉ SLOVENSKÉ POŠTOVÉ ZNÁMKY A INÉ ZBERATEĽSKÉ MATERIÁLY

■ Blahoprajná známka - Narcis

Slovenská pošta, a. s., vydala 24. 3. 2006 výplatnú poštovú známku „Blahoprajná známka - Narcis“ v nominálnej hodnote 10 Sk.

Na známke je zobrazený kvet narcisu.

Známkou rozmerov 24 x 27,5 mm vrátane perforácie (na výšku) vytlačila viacfarebnou ofsetovou technikou tlačiareň WSP - CARTOR Francúzsko na tlačových listoch so 100 známkami v náklade 6 mil. kusov. Znáмка má č. 371.

Autorom výtvarného návrhu známky je akad. mal. Dušan Nágel. FDC k známke nebola vydaná.

■ COB: 750. výročie písomnej zmienky o Senici

Slovenská pošta, a. s., vydala 21. 3. 2006 príležitostnú celinovú obálku s natlačenou známkou „Lipová ratolesť“ v nominálnej hodnote 9 Sk s prítlačovým motívom „750. výročie písomnej zmienky o Senici“.

V ľavej časti príležitostnej celinovej obálky je viacfarebná prítlač zobrazujúca Mestský úrad v Senici a nápis 750 rokov mesta Senica.

Autorom prítlačového motívu je František Horniak.

Prítlačový motív ofsetom vytlačila tlačiareň Kníhtlač, Zohor.

■ Poprad má svoju poštovú známku

Historické dominanty Popradu, ranogotický kostol sv. Egídia z 13. storočia a renesančná zvonica z roku 1658, sú námetom novej výplatnej známky Poprad, ktorú v emisnom rade Mestá Slovenská pošta, a. s., vydala 17. februára 2006. Kostol sv. Egídia spolu so zvonnicou patria k architektonicky i historicky najstarším objektom v Poprade. Súčasťou výtvarného návrhu známky je mestský erb, na ktorom je motív troch tatranských štítov na modrom pozadí a dva červené skrížené šípy, ktoré sú symbolom patróna mesta – sv. Egídia. Znáмка vyšla pri príležitosti osláv 750. výročia prvej písomnej zmienky o Poprade. Inaugurácia známky Poprad bola zároveň prvým podujatím celoročných osláv 750. výročia Popradu.

Pre popradských filatelistov, ktorí v spolupráci s Tatranskou galériou a Slovenskou poštou, a. s. (SP), Regionálnym poštovým centrom (RPC) v Poprade, pripravili inauguráciu novej poštovej známky, to bol významný deň. Znáмка zobrazujúca dominanty Popradu je historicky prvou známkou venovanou mestu Poprad. Uvedenie novej poštovej známky umocnila aj skutočnosť, že sa na nej osobne zúčastnil autor výtvarného návrhu známky akademický maliar Marián Čapka. Autogramiádu autora návrhu známky si nechali ujsť mnohí prítomní.

Slovenská pošta v deň vydania novej poštovej známky zriadila v Tatranskej galérii príležitostnú poštovú priehradku, kde na pečiatkovanie zásielok používala príležitostnú pečiatku. Keďže SP k výplatným známkam nevydáva FDC, Klub filatelistov 54 – 17 Poprad pri príležitosti inaugurácie poštovej známky pripravil obálku s prítlačou, ktorá pripomína toto významné výročie podtatranskej metropoly, ako aj sadu pohľadníc s podobným motívom, aký je aj na novej známke. Filatelisti pri príležitosti inaugurácie novej poštovej známky pripravili v Tatranskej galérii propagačnú výstavu Výtvarné umenie na poštových známkach, ktorá trvala do 22. februára.

Emisný rad slovenských poštových známok Mestá vychádza od roku 1993. Poštová známka Poprad je v poradí už 26. známkou tohto emisného radu (i keď svojím riešením úplne nezapadá do radu predtým vydaných známok so zobrazením miest) a zároveň 370. známkou vydanou Slovenskou poštou od vzniku Slovenskej republiky.

Rastislav Ovsönka

Z NOVINEK NAŠICH SUSEDOV

Česká republika

Česká pošta vydala 22. 2. 2006 emisiu troch príležitostných poštových známok **Osobnosti**. Autorkou výtvarných návrhov je Markéta Prachatická, rytiny vyhotovil Miloš Ondráček. Známky boli vytlačené rotačnou ocelotlačou v kombinácii s hlbkotlačou na tlačových listoch s 50 známkami.

Význačný český vedec **František Josef Gerstner** (1756-1832) študoval matematiku a astronómiu na univerzite v Prahe a po krátkom pôsobení vo viedenskej hviezdárni sa stal profesorom vyššej matematiky v Prahe. Bol členom Kráľovskej české spoločnosti nauk. V r. 1795 bol pozvaný do Viedne za člena dvorskej študijnej komisie a svojimi návrhmi na reorganizáciu technického školstva sa podieľal na jeho rozvoji v habsburskej monarchii. Na začiatku 19. stor. viedli jeho podnety k pretvoreniu inžinierskej školy

v Prahe na technické učilište, ktoré začalo činnosť v r. 1806. Gerstner sa stal jeho riaditeľom. Prispel tiež k rozvoju radu technických odborov a ich praktického využitia. Za svoje zásluhy bol v r. 1810 povýšený do rytierskeho stavu. Na známke hodnoty 11 Kč, ktorá vyšla k 250. výročiu jeho narodenia, je portrét F. J. Gerstnera a jeho životopisné dáta. Kat. č. 0463.

Jaroslav Ježek (1906-1942) bol vedľa Jana Wericha a Jiřího Voskovca najvýraznejšou postavou Osvobozeného divadla, v ktorom pôsobil ako skladateľ, dramaturg a dirigent. Od narodenia trpel sivým zákalom, videl slabo len na jedno oko a po ochorení na šarlach sa mu zhoršil sluch.

Základy hudobného vzdelania získal v detstvom slepeckom ústave. Po absolvovaní pražského konzervatória študoval na majstrovskej škole u J. Suka a A. Hábu. Pri ročnom študijnom pobyte v Paríži poznal americký jazz a súčasnú vážnu hudbu. Bol výborným klaviristom. V r. 1928 začala jeho dlhoročná spolupráca s J. Voskovcom a J. Werichom. Pre Osvobozené divadlo písal scénickú hudbu a piesne,

ktoré tvoria základ českej modernej jazzovej a tanečnej hudby (napr. Nebo na zemi, Tmavomodrý svet). Skladal tiež filmovú hudbu (Hej rup, Púder a benzín), koncertné, komorné i orchestrálne skladby. Začiatkom r. 1939 odišiel spolu s Voskovcom a Werichom do Ameriky, kde vyučoval hudbu, viedol Československý spevácky sbor, a tam aj zomrel. Znáмка nominálnej hodnoty 12 Kč s portrétom J. Ježka a životopisnými dátami pripomína 100. výročie jeho narodenia. Kat. č. 0464.

Významný rakúsky neurológ a psychiater **Sigmund Freud** (1856-1939) sa narodil v židovskej rodine v Příbore na Morave. Po univerzitných štúdiach vo Viedni se úspešne zaoberal fyziológiou a neuropatológiou. Potom se začal intenzívne venovať štúdiu a liečeniu neuróz.

Založil vedný odbor psychoanalýzy ako koncept vývoja osobnosti a spôsob terapie duševných porúch. Liečbu založil na technike voľných asociácií a výklade snov. Všetky formy ľudskej činnosti vykladal ako prejavy

pudov, najmä sexuálneho. Jeho psychoterapeutická škola ďalekosiahle ovplyvnila vývoj psychológie. Po pripojení Rakúska k hitlerovskému Nemecku bol nútený emigrovať do Londýna, kde zakrátko zomrel. Jeho rozsiahla a systematická vedecká práca je zhrnutá v 18 zväzkoch zbraných spisov. Znáмка s portrétom S. Freuda a jeho životopisnými dátami pripomína, že v tomto roku uplynulo 150 rokov od jeho narodenia. Nominálna hodnota známky je 19 Kč a má kat. č. 0465.

Krásna kvetov – Narcis

Česká pošta vydala 22. 2. 2006 výplatnú poštovú známku nominálnej hodnoty 24 Kč podľa výtvarného návrhu Anny Khunovej v ryteckom prepise Bohumila Šneidra. Rozmer obrazu známky je 19 x 23 mm a vytlačená bola rotačnou ocelotlačou v kombinácii s hlbkotlačou na tlačových listoch so 100 známkami. Kat. číslo známky je 0466. Námet známky tvorí kvet s pukom doplnený názvom narcis. FDC nebola vydaná.

Zátišie s vínom

Česká pošta vydala 22. 2. 2006 výplatnú poštovú známku nominálnej hodnoty 12 Kč s kupónom podľa výtvarného návrhu Libuše a Jaromíra Kotkových.

V obraze známky je zátišie so strapcom hrozna, pohárom červeného vína a kvetmi. Právý horný kupón

zobrazuje vetvičku s tromi zrelými broskyňami, na ďalších 11 kupónoch je k dátumu vydania kresba strapca hrozna. Časť nákladu bola vytlačená s prázdnyimi kupónmi, na ktoré sa budú dodatočne zhotovovať prítláče podľa želania zákazníka.

Známka bola vytlačená viacfarebným ofsetom na tlačovom liste s deviatimi známkami a 12 kupónmi. Kat. číslo známky je 0467. FDC nebola vydaná.

CDV: 250. výročie narodenia F. J. Gerstnera

Česká pošta, OZ Postřila, vydala 22. 2. 2006 poštový lístok s prítláčou k 250. výročiu narodenia Františka Josefa Gerstnera. Pre toto vydanie sa využil poštový lístok s vytlačенou známkou 7,50 Kč určený na prítláče. V jeho ľavej časti je portrét významného českého mate-

matika a fyzika od autorky Marie Svobodovej. Súčasťou obrazovej časti je doplnujúci text. Prítláč je vyhotovená viacfarebným ofsetom.

CDV: München 2006

Česká pošta, OZ Postřila, vydala 2. 3. 2006 poštový lístok s prítláčou k medzinárodnej predajnej výstave poštových známok München 2006, ktorá sa konala 2. až 4. marca 2006 v Mníchove. Pre toto vydanie sa využil poštový lístok s vytlačенou známkou 10 Kč určený na prítláče. V jeho ľavej časti je motív podľa nemeckej rytiny „Die Briefschreiberin“ (dievča píše list) z prvej polovice 19. storočia rytača L. Sichlinga (1812 – 1863) zo zbierky Poštového múzea v Prahe. Prítláč je vyhotovená viacfarebným ofsetom.

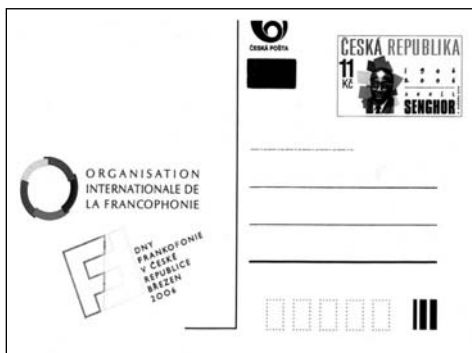

CDV: Dni Frankofónie v Českej republike

Ministerstvo informatiky ČR vydalo 2. 3. 2006 príležitostný poštový lístok s vytlačенou známkou nominálnej hodnoty 11 Kč venovaný Dňom Frankofónie a zároveň 100. výročiu narodenia básnika, filozofa a politika Léopolda Sédara Senghora (1906 – 2001), jedného zo zakladateľov frankofónie a bývalého prezidenta Senegalskej republiky.

Česká republika má od roku 1999 štatút pozorovateľa pri medzinárodnej organizácii Frankofónie, ktorá v súčasnosti zahŕňa 49 členských štátov, 4 pridružené štáty a 10 pozorovateľských zemí. Predchádzajúci Summit Frankofónie sa konal v novembri 2004 v hlavnom meste Burkiny Faso Ouagadougou, ďalší sa chystá v tomto roku v Bukurešti.

Samotný pojem „frankofónia“ pochádza od francúzskeho geografa Onésina Reclusa, ktorý tak v roku 1880 pomenoval spoločenstvo ľudí hovoriacich po francúzsky. Frankofónia ako inštitúcia sa začala vytvárať v 60. rokoch, ale nie na popud Francúzska, ale z podnetu Afričanov Hamani Dioriho, Habiba Bourguibu a Léopolda Sédara Seghora. Napriek tomu, že jedným z hlavných cieľov je podpora výuky a šírenie francúzštiny, programy, ktoré táto inštitúcia financuje, dnes zasahujú do všetkých oblastí ľudskej činnosti. Týkajú sa predovšetkým ľudských práv, rozvoja demokracie, spolupráce vo

vzdelávaní, ochrany životného prostredia a ekonomiky.

V obrazovej časti lístka je logo inštitúcie a dve k sebe obrátené písmená F graficky vyjadrujúce text Dni Frankofónie v ČR – marec 2006.

Poštový lístok je vytlačený viacfarebným ofsetom. Pod logom Českej pošty je ako ochranný prvok umiestnený hologram.

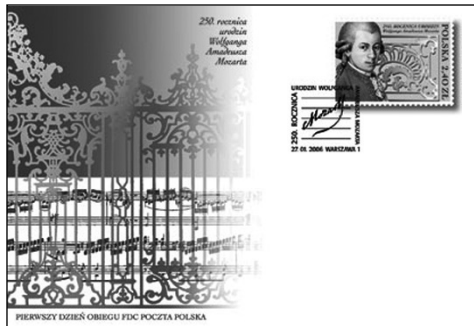
Poľsko

Aj Poľsko si vydaním príležitostnej poštovej známky spolu s celým kultúrnym svetom pripomenulo 250. výročie narodenia hudobného génia Wolfganga Amadea Mozarta.

Mozart sa narodil 27. januára 1756 v rakúskom Salzburgu. Jeho otec Leopold bol dobrým muzikantom a bol prvým učiteľom svojho nadaného syna, ktorý už ako päťročný skomponoval prvú skladbu. V šiestich rokoch sa predstavil verejnosti na prvom koncerte.

Od roku 1762 mladý Mozart začal koncertovať v rôznych krajinách Európy. Počas ciest sa mnoho učil a učiteľom mu bol aj syn J. S. Bacha, Johann Christian (1735 – 1782). V roku 1782 sa oženil a usadil sa vo Viedni. Jeho opery Figarova svadba, Čarovná flauta, Don Giovanni, sú stále v repertoári najvýznamnejších operných scén sveta. Je autorom aj ďalších nesmrteľných hudobných diel, koncertov, symfónií, klavírných sonát (napr.

Malá nočná hudba). Jeho posledné dielo, Rekviem, ostalo nedokončené. Zomrel 5. decembra 1791.

Známka nominálnej hodnoty 2,40 ZL podľa návrhu Macieja Jedryśka bola vytlačená ofsetom v náklade 400 000 ks na tlačových listoch s 20 známkami a deň jej vydania bol 15. február 2006.

Rakúsko

Pošta z iného sveta

Hárček v neobvyklej úprave, v ktorom perforácia vytvára zaujímavú známku kruhového tvaru, je venovaný Prírodovedeckému múzeu vo Viedni a jeho 200-ročnej tradícii zbierania meteoritov a ich výskumu, a ktorého činnosť je významná aj z medzinárodného hľadiska. Po známke zlatej, striebornej, dedečonovej, trojzmernej, vyšíavanej či s vôňou čokolády, máme známku, na ktorej je pravý kozmický prach! (obr. na obálke) Návšteva múzea potvrdí, že na známku boli použité častice originálneho meteoritu, ktorý s najväčšou pravdepodobnosťou pochádza z pásu asteroidov pozostávajúci asi zo stotisíc častíc od najmenších až obrovské kolosy, ktoré sú na obežnej dráhe okolo Slnka medzi planétami Mars a Jupiter. Polomer obežnej dráhy je približne trojnásobný ako vzdialenosť Zem - Slnko. Chemické zloženie minerálu Olivin (označovaný ako Fa18) je charakteristické aj pre tento typ meteoritu a jeho prach bol pridaný do vyobrazeného letiaceho meteoritu na hárčeku. Výskum múzea zároveň potvrdil, že chemické a fyzikálne vlastnosti tohto meteoritu (ako aj iné meteority) nemajú vplyv na ľudský organizmus. Na výrobu hárčeka bola použitá preskúmaná časť 19 kg meteoritu zo zbierky múzea.

Hárček nominálnej hodnoty 3,75 eur v náklade 600 000 kusov bol vytlačený rotačnou ocelotlačou a vydaný bol 24. marca 2006.

50 rokov Európskej konferencie správ pôšt a telekomunikácií (CEPT)

Európsku konferenciu správ pôšt a telekomunikácií (Conférence européenne des administrations des postes et télécommunications - CEPT) založilo 19 štátov vo švajčiarskom Montreaux, dnes má 46 členov celej Európy a sídli v Lisabone. V záujme európskej politiky na základe spolupráce zabezpečuje koordináciu v oblasti činnosti a pôsobenia pôšt a telekomunikácií. Činnosť CEPT spočíva vo vydávaní noriem pre všetky európske správy pôšt a telekomunikácií, v štandardizácii výroby, prevádzky a techniky danej oblasti. Cieľom orgánu je zrovnanie národných predpisov na predpisy všeobecne platné pre EÚ. Slovenská republika je členom CEPT od roku 1993.

Od októbra 2005 vedie tento orgán Nemecko, ktoré pripravuje 13. CEPT konferenciu na október 2006.

Príležitostná známka nominálnej hodnoty 1,25 eur bola vytlačená rotačnou ocelotlačou a bola vydaná 3. marca 2006.

MALÁ ŠKOLA NUMIZMATIKY (4)

PRE MLADÝCH AJ SKŔOR NARODENÝCH

Elena Minarovičová

V predchádzajúcej kapitole som priblížila staroveké grécke mincovníctvo, na ktoré dnes nadviažem mincovníctvom keltským. Kelti opustili koncom 5. a na začiatku 4. storočia pred n. l. svoje pôvodné sídelné územia a zamierili do centier vtedajšieho civilizovaného sveta. Po vojenských výpravách do Itálie a na Balkán sa vrátili do strednej Európy obohatení o nové skúsenosti a poznatky. Rozvíjali poľnohospodárstvo, remeslá, obchod a počas ich účinkovania vznikla samostatná razba mincí.

Prvé mince v strednej Európe aj na Slovensku (v tejto kapitole sa budem zaoberať keltským mincovníctvom na našom území) razili Kelti od 3. do konca 1. storočia pred n. l. Spočiatku napodobňovali zlaté a strieborné mince macedónskych kráľov Filipa II. (359 - 336) a jeho syna Alexandra III. Veľkého (336 - 323). V ich armáde slúžili ako žoldnier a vtedy spoznali výhody razených kovových peňazí. Výroba, obchod i náboženský život sa sústreďovali v opevnených strediskách – *oppidách*. V razbe mincí uplatňovali značnú samostatnosť. Každé oppidum razilo vlastné mince.

Na území juhozápadného, severného a východného Slovenska sa zistilo viacero keltských sídlisk s vlastnou razbou mincí, čoho dôkazom sú nálezy keltských mincí v týchto oblastiach a nazývané podľa náleziska (napr. typ Ptičie, typ Bátovce, typ s lýrovitým znakom, typ Bratislava, Levice, Nitra, Veľký Bysterec, Trenčianske Bohuslavice, Podhradie–Úhrad, Liptovská Mara, Spiš, Zemplín a ďalšie iné), z čoho vyplýva aj rôznosť figurálnych, zvieracích, mytologických a symbolických námetov.

Do 1. storočia pred n. l. sa datuje **razba mincí bratislavských Keltov**. Zlaté **statéry** s hmotnosťou 6,5 g, drobné peňažné jednotky 1/3, 1/8, 1/24 statéra, **strieborné tetradrachmy** (cca 25 mm, hmotnosť vyše 17 g) a tiež drobné strieborné mince predstavujú vrchol keltského mincovníctva nielen v Bratislave a na Slovensku, ale v celom keltskom svete. Komplex bratislavských mincí je výnimočný z mnohých hľadísk. Reprezentuje dômyselný peňažný systém, vyniká dokonalým spracovaním kovu, kvalitou mincovnej techniky. Najmä strieborné tetradrachmy, ale aj **didrachmy a drachmy**, udivujú

širokou škálou originálnych vyobrazení, na ktorých nachádzame symboly, mytologické motívy a rozličné výjavy. Na niektorých minciach sa vyskytujú portréty osôb, ktoré ich razili. Je na nich aj pätnásť nápisov - BIATEC, NONNOS, BVSV, BVSSVMARVS, COBROVOMARVS, COISA, FARIARIX, COVNOS, IANTVMARVS, TITTO, DEVIL, AINORIX, EVOIVRIX, COVIOMARVS, MACCIVS. V histórii Slovenska tu ide o najstaršie použitie latinského písma! Zaznamenávajú mená kniežat, vydavateľov mincí, poukazujú na prvé konkrétne postavy vo vyše dvetisícročnej histórii Bratislavy. V bratislavskom oppide s razbou mincí začal **BIATEC**, najmocnejší vládca tohto keltského spoločenstva. Jeho meno sa vyskytuje na zlatých i strieborných minciach, na ich rôznych variantoch i na viacerých nomináloch a najčastejšie spomedzi ostatných mien. Iste preto sa časom ujal pre všetky tieto mince názov *biateky*. Na lícnej strane biatekov sa striedajú štylizované hlavy, ktoré neraz pripomínajú osobné portréty. Na rube deľujú obrazy jazdca na koni – niekedy drží ratolest, inokedy meč a štít. Vyskytujú sa aj vyobrazenia mytologických zvierat (lev, vlk, diviak, kentaur, harpyja, drak) i epické scény (boj človeka s medveďom, víťazstvo dravej šelmy nad človekom), *obr. na 2. str. obálky*.

Bratislavská keltská mincovňa existovala pravdepodobne v rokoch 70 - 44 pred n. l. Vyplýva to z niektorých historických písomných zmienok, z výsledkov archeologických výskumov a z rozboru mincí. Na území Bratislavy sa našlo najviac pokladov z celej oblasti rozptýlu bratislavských keltských mincí. Svedčia nielen o bohatstve miestnych obyvateľov, ale aj o vážnej politickej situácii, ktorá ich prinútila ukryť majetok v zemi.

Tetradrachma bratislavského typu bez nápisu, averz, revers

Stopy po miestach, na ktorých v dnešnej Bratislave účinkovali keltskí minciari, sa dlho nedarilo objaviť. Až v roku 1985 došlo v Bratislave k prekvapujúcemu objavu. Pri rekonštrukčných prácach v Pálffyho paláci na Panskej ulici a počas následného archeologického výskumu v jeho suterénnych priestoroch sa získali dôkazy o existencii keltskej mincovne! Ešte nikde vo svete sa tak ako tu nenašlo pohromade 223 zlomkov

a celých téglíkov, teda technickej keramiky používanej na spracovanie a tavbu kovov. Zároveň sa vedľa nich našlo aj 22 zlomkov hlinených foriem na odlievanie kotúčikov určených na razbu mincí. V zistenej dielni sa dokázala výroba drobných mincí. Objavené hlinené formy dovolili predpokladať, že sa v nich odlievali kotúčiky veľkosti tzv. simmerinských mincí. Vzhľadom na veľkú koncentráciu hromadných i jednotlivých nálezov mincí na území Bratislavy sa predpokladá, že takých mincovní, v ktorých sa veľké bratislavské mince-biateky, razili, tu mohlo byť aj viac.

Minca tzv. simmerinského typu, averz, reverz

Keltská mincovňa – to bola špeciálna dielňa, v ktorej sa okrem razby mincí robil aj celý rad iných činností. Od prípravy kovu po jeho spracovanie, tavenie a váženie, zhotovovanie razidiel, navrhovanie a rytie mincového obrazu, až po samotnú razbu. Ako sa keltské mince razili? Razili sa z polotekutého kovu. Na mincový kotúčik odliaty v hlinenej forme sa uskutočnila razba tak, že sa položil medzi dve razidlá. Spodné, bronzové, bolo obalené v železnom puzdre, pred razbou sa predhrialo, pravdepodobne na drevnom uhlí. Železné puzdro tak dosiahlo teplotu, ktorá udržiavala kotúčik v plastickom stave. Úderom kladiva na horné razidlo sa dosiahol obojstranné vyobrazenie. Keď sa razidlá používaním opotrebovali, bolo ich treba obnovovať. Proces razby sa nemusel vždy vydať, o čom svedčia niektoré mince, na ktorých vidieť dvojnásobný úder kladiva na to isté razidlo. Značný počet biatekov má obraz dosť nekvalitný

Téglíky na spracovanie kovu

a zošúchaný. Razidlá mali určite veľkú hodnotu a keď dostali úžili, museli ich zničiť. Zrejme preto sa zachovalo iba tak málo dokladov aj o technike razby bratislavských mincí.

Keltské oppidum v Bratislave podľahlo koncom štyridsiatych rokov 1. storočia pred n. l. útoku Dákov vedenej kráľom Burebistom. V to čase zanikla aj bratislavská mincovňa. Mince, ktoré v nej vznikali a zachovali sa do dnešných dní, zostávajú jedinečnou kronikou tej doby. V čase blížiaceho sa nebezpečenstva obyvatelia bratislavského oppida poukryvali do zeme svoje peňažné hotovosti. Iste v nádeji, že po hrôzach vojny sa k nim opäť vrátia. Mince v zemi prečkali až do dnešných dní a stali sa jedným z prvoradých svedčiev o živote na území Bratislavy v čase pred viac ako dvetisíc rokmi.

Reliéf keltskej mincovne (autor L. Cvengrošová)

Aj početné nálezy mincí poskytujú svedectvo o mincovníctve bratislavských Kelto. Objavujú sa v Bratislave pri rôznych stavebných prácach, pri ktorých sa dosiaľ našlo sedem pokladov. Dodnes sa tak zachránilo vyše tisíc mincí, ktoré sú uložené v muzeálnych zbierkach.

Keltská minca s nápisom BIATEC, symbolizujúca pozoruhodnú epochu v dejinách Slovenska, prosperitu významného centra na území dnešnej Bratislavy sa dostala právom na päťkorunovú mincu Slovenskej republiky.

Slovenská republika, 5 Sk

1920 Karol Wojtyła – Ján Pavol II. 2005

Úmrtie takej významnej osobnosti, akou bol pápež Ján Pavol II., neuniklo pozornosti mnohých poštových správ. V období, keď si pripomínáme 1. výročie tejto smutnej udalosti, uvediem dve takéto emisie. Pod názvom tohto príspevku Chorvátska pošta vydala už 8. 4. 2005 príležitostnú poštovú známku venovanú pamiatke Svätého otca, ktorý zomrel 2. 4. 2005. Prvý slovan- ský pápež si získal srdcia ľudí na celom svete. Takú lásku k jednej osobe nebolo už dlho cítiť. Nestál iba v službách náboženstva, ale bol tiež človekom s veľkou dušou a citom pre všetkých ľudí na svete. Jeho kresťan- ská misia spočívala v tom, že preukazoval lásku každému bližnému, nezávisle od jeho národnej príslušnosti

a náboženského presvedčenia. Nebol k ničomu slepý, ale ku všetkému dobromyselný, klopal na naše svedomie čestne a vytrvale, prekonávajúc pri- tom všetky ideo- logické prekáž- ky, poukazujúc aj na zneužívanie moci. Chor- vátsko navštívil

obsahuje dve známky (obe 75 c); na prvej je na pozadí námestia sv. Petra v Ríme žehnajúci Svätý otec a erb jeho pontifikátu, na druhej je záber zo stretnutia s veriacimi počas jeho druhej návštevy Argentínskej republiky v r. 1987. Vtedy, po návrate krajiny k demokracii, navštívil mnohé mestá a prosil za rozhodné ukončenie vlny únosov detí a zmiznutí, ktorá vyčíňala v Argentíne. Prvá návšteva pápeža sa uskutoč- nila v júni 1982 počas vojny s Veľkou Britániou o Falk- landské ostrovy, keď Ján Pavol II. vyslovil verejnú prosbu za nastolenie mieru. Argentínska pošta oceňuje, že bol prvým pápežom, ktorý vstúpil do synagogy, protestant- ského chrámu a moslimskej mešity.

Nominálna hodnota chorvátskej známky je 2,30 kn. Známkový obraz tvorí vynikajúca reportážna fotografia Gabriela Bouyasa z agentúry France Presse. Známku viacfarebným ofsetom v náklade 600 000 kusov vytlačila tlačiareň Zrinski. Argentínska emisia bola vytlačená štvorfarebným ofsetom v náklade 1 mil. kusov (známka) a 104 000 kusov (hárček).

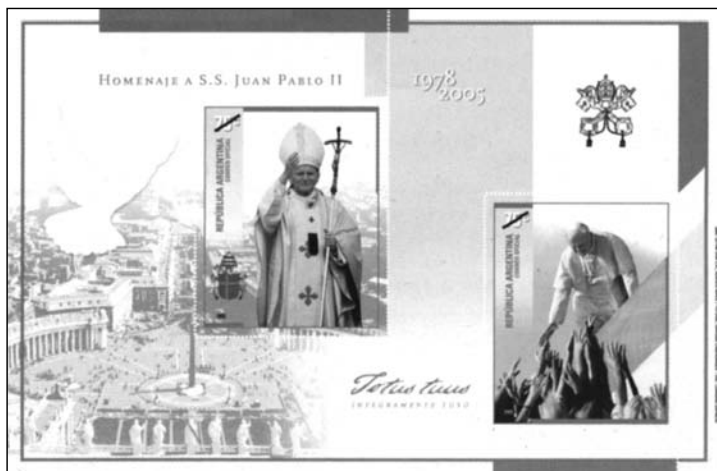

trikrát, a to v r. 1994, 1998 a 2003. Ján Pavol II. posky-

tol Chorvátsku najsilnejšiu podporu v jeho snažení o existenciu, identifikáciu a potvrdenie. Do posledného okamžiku ukazoval cestu k dobru, ktorá sa začína v srdci každého jednotlivca.

Na druhom konci sveta poctu Svätému otcovi vydaním jednej známky a hárčka 23. 4. 2005 pre- javila aj Argentínska pošta. Známkou nominálnej hodnoty 75 c prináša pá- peža pozdravujúceho veriacich. Hárček (150 x 100 mm) s vatikánskou vlajkou a mottom Jána Pavla II. Totus tuus (Celý tvoj)

Ivan Lužák

Simplonský tunel slávi storočnicu

Takmer dvadsať kilometrov dlhý horský tunel spájajúci Švajčiarsko s Talianskom na ceste medzi Bernom a Milánom, prerazený masívom Álp pod Monte Leone vo výške 634 – 705 m, sa budoval v dvoch etapách, a to v rokoch 1898 až 1905 a od 1912 do 1921. Slávnostne bol uvedený do prevádzky v roku 1906.

Storočnicu zároveň slávi otvorenie železničnej trate Bern – Lötschberg – Simplon (BLS). Výročie týchto významných udalostí bolo námetom na dve príležitostné poštové známky, ktoré švajčiarska pošta vydala 7. marca 2006.

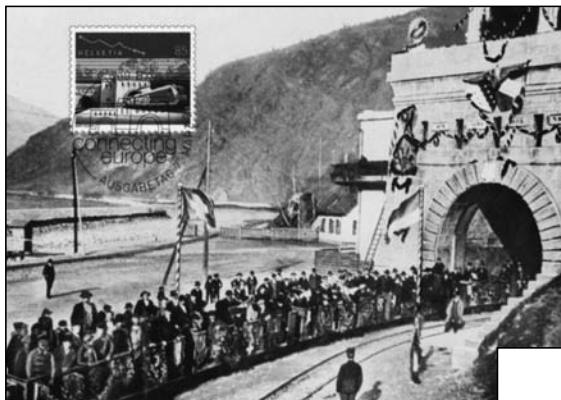
Simplonský priesmyk v alpskom Valais dosahuje nadmorskú výšku 2 005 metrov a spája Rhonské údolie v kantóne Valais s Val d'Ossola v ta-

detektívnou poviedkou Vražda v Orient Expresse, keď svoj príbeh situovala do vlaku idúceho na trati Miláno, Terst, cez Záhreb až do Istanbulu.

Projektu železnice prechádzali roky zdĺhavých diskusií o situovaní tratí v horskom teréne a ich financovaní, až kým podpísanie medzinárodnej zmluvy s Talianskom roku 1895 nedalo akcii zelenú. Hybnou silou celej iniciatívy bola Železničná spoločnosť Jura & Simplon (JS), založená roku 1889. Podľa projektu malo ísť o dva paralelné jednokolajové tunely, ktoré ponúkali väčšiu bezpečnosť ako v tých časoch bežné tunely s dvoma koľajami. Najprv sa však vybudoval a uviedol do prevádzky iba jeden tunel. Definitívne ho prerazili roku 1905 a slávnostne otvorili až o rok neskôr v rámci celoštátnych osláv, ktoré trvali niekoľko dní. Na otvorení sa zúčastnil aj taliansky kráľ Viktor Emanuel III. Trať bola od samého začiatku po celej dĺžke elektrifikovaná.

Druhá CM je obrazom dnešných dní, keď pohľadnica so známkou 1,00 CHF predstavuje technický náčrt lokomotívy RE 485 v charakteristických farbách BLS a so známym logom: spájajúc Európu.

S dvojnámkovou emisiou vyšli aj dve analogické pohľadnice (Carte maxima). Na prvej so známkou 0,85 CHF je dobová fotografia, na ktorej obyvatelia švajčiarskeho mesta Brig vítajú hostí z talianskeho Iselle, prichádzajúcich do kantónu Valais vlakom 3. apríla 1905.

lianskej provincii Verbano-Cusio-Ossola a s údolím Lago Maggiore. Priesmyk nadobudol nadoblastný význam v rokoch 1801 – 1805, keď Napoleon I. dal cestu vydláždiť, aby ju mohlo používať jeho delostrelectvo. Vďaka tomu mohli cez priesmyk prechádzať aj poštové vozy.

Popularitu železničnej trate vedúcej cez Simplonský tunel zabezpečila aj Agata Christie svojou

Narastajúci objem prepravy roku 1912 prinútil Švajčiarske železnice (SBB), nástupcu JS, aby vybudovali núdzový tunel v druhom funkčnom tuneli, ako sa plánovalo v pôvodnom projekte. Práce na ňom však prerušila prvá svetová vojna, preto druhý tunel otvorili až roku 1922.

Okolo roku 1990 sa zrodila myšlienka prepravovať ťažkotonážne náklady v rámci alpskej nákladnej prepravy cez Simplonský tunel. Prierez tunela bol však priveľmi nízky a zvýšiť sa dal iba znížením kolají. Práce sa začali roku 1995 a trvali osem rokov, pričom pravidelná vlaková doprava cezeň fungovala ďalej.

Železničná preprava automobilov cez Simplon bola prerušená roku 1992, v decembri 2004, po dvanásťročnej prestávke, sa nákladná preprava cez Simplonský tunel obnovila.

Systém prepravy kamiónov vlakovou dopravou z Nemecka cez Lötschberg do Talianska veľkou mierou prispel k presunu prepravy ťažkých nákladov z cestnej siete na železnice.

(Podľa Focus on stamps, Swiss post, 1/2006, spracoval -pem-, preklad: mjo)

50. výročie World Press Photo

Pred 50 rokmi členovia Holandskej asociácie novinárskych fotografov založili World Press Photo – Svetovú novinársku fotografiu. Táto nezisková organizácia vytvorila medzinárodný ekvivalent ceny Strieborná kamera, ktorú udeľovali holandským fotožurnalistom. Odvtedy sa prestížna súťaž World Press Photo konala každý rok s poslaním uvádzať a podporovať prácu novinárskych fotografov na celom svete. Pri 50. výročí tejto súťaže holandská kráľovská pošta vydala 8.10.2005 hárček so všetkými víťaznými snímkami.

Hárček obsahuje 10 rôznych známok s rovnakou nominálnou hodnotou 39 eurocentov. Cieľom výtvarného návrhu bolo vytvoriť dojem titulných strán desiatich rôznych novín. Namiesto novinového textu však nachádzame meno fotografa a titul 50 rokov World Press Photo. Názov vydavateľského štátu (Nederland) a rok (2005) sú vytlačené na hornom okraji známky, akoby boli titulom a dátumom novín. Každá známka má osobitné plošné riešenie podľa rozmerov originálnej fotografie. Známky zobrazujú tieto víťazné fotografie:

1. D. Martin, USA: D. Countsová, jedna z prvých čiernych študentiek v Severnej Karolíne (1957).
2. H. L. Lovera, Venezuela: Kaplan L. Padill so smrteľne raneným vojakom (1962).
3. C. Rentmeester, Holandsko: Americký veliteľ tanku (Vietnam, 1967).
4. H. -J. Anders, SRN: Mladý katolík počas zrážky s britskými oddielmi (Severné Írsko, 1969).
5. O. Carter, USA: Obet sucha (Niger, 1974).
6. D. Burnett, USA: Kambodžská žena kóliše dieťa pri čakaní na jedlo (1979).

7. A. Suau, USA: Matka prosí políciu po zatknutí jej syna (Južná Kórea, 1987).
8. G. Merillon, Francúzsko: Pozostalí pri smrteľnej posteli E. Nashima, ktorý bol zabitý pri protestoch proti rozhodnutiu Juhoslávie zrušiť autonómiu Kosova (1990).
9. C. B. Larsen, Dánsko: Zranený kosovský Albáncan na ulici v Kukës (Albánsko, 1999).
10. A. Datta, India: Žena oplakáva obeť tsunami (India, 2004).

Pretože sa súťaž v rokoch 1959, 1961 a 1970 nekonala, hárček prináša spolu „iba“ 47 fotografií. Okrem desiatich, ktoré sú na známkach, všetky ostatné sú umiestnené po celom obvode hárčeka, a to aj s menami ocenených autorov. Nachádza sa tam aj jeden reprezentant býv. Československa, Stanislav Tereba (1958).

Hárček ofsetom vytlačila holandská tlačiareň Joh. Enschedé v náklade 225 000 kusov.

Ivan Lužák

STAR WARS alebo prevkapienie z Orange - III. časť

V predchádzajúcich dvoch častiach - v MOT 94 a 95 som sa venoval dobijacím kupónom slovenského mobilného operátora Orange, ktorý vydal 10 kusovú sériu „STAR WARS“. Tak, ako som už predtým naznačil, táto séria nie je vo svete ojedinelá. V dnešnej časti predstavím obdobnú sériu, ktorú vydal sesterský rumunský mobilný operátor Orange.

Na rozdiel od slovenského operátora rumunský operátor Orange vydal len päť kusovú sériu s touto tematikou. Z tejto série zatiaľ poznám len štyri kusy, preto neviem, čo je predmetom zobrazenia chýbajúceho kupónu. Rumuni ich označujú ako „PrePay“ (pozri nápisy vľavo hore); tento výraz sa u nás používa tiež, ale len „slangovo“, t. zn. poznáme tento názov ako „pripejtky“ (prepaid phone cards, alebo len skrátene prepaid cards – predplatené karty).

Na rozdiel od slovenských kupónov, ktoré majú všetky jednotnú nominálnu hodnotu po 290 Sk, rumunské kupóny sú odstupňované v nasledujúcom poradí: s kreditom 5 \$ s bonusom 0,5 \$, s kreditom 9 \$ s bonusom 1 \$, s kreditom 15 \$ s bonusom 2 \$, nasleduje kupón s kreditom 24 \$ (bonus neviem, predpokladám 4 \$) a posledný je kupón s kreditom 33 \$ a s bonusom 6 \$. Všetky kupóny majú platnosť do konca decembra 2008.

Porovnaním obrázkov z oboch sérií zistíme, že niektoré sú totožné alebo podobné. **Obrázok prvého** rumunského kupónu s nominálnou hodnotou 5 \$ je identický so slovenským kupónom, ktorý bol vyobrazený v MOT 94 (Zberateľ 2/2006, strana 10, horný obrázok). Z predchádzajúcich textov sa vie, že táto postava predstavuje Anakinu Skywalkera so svetelným mečom alebo je to tzv. Tvár muža a svetelný lúč (bližšie pozri text k poradovému číslu 9 zo série kupónov SR).

Obrázok tretieho rumunského kupónu s nominálnou hodnotou 15 \$ (obr. vpravo hore) je takmer identický so slovenským kupónom, ktorý bol vyobrazený v MOT 95 (Zberateľ 3/2006, vnútorná strana obálky). Z predchádzajúcich textov už vieme, že tieto postavy predstavujú Robot R2-D2 a C-3PO alebo je to tzv. Robot s malou raketou - (bližšie pozri text k poradovému číslu 7 zo série kupónov SR). **Obrázok piateho** rumunského kupónu s nominálnou hodnotou 33 \$ (obr. na 2. str. obálky) je veľmi podobný so slovenským kupónom, ktorý zatiaľ nebol vyobrazený v MOT. Tiež už vieme, že táto postava predstavuje Darth Vadera so svetelným lúčom alebo

je to tzv. Postava s maskou a lúčom - (bližšie pozri text k poradovému číslu 5 zo série kupónov SR). Nakoniec **obrázok štvrtého** rumunského kupónu s nominálnou hodnotou 9 \$ predstavuje postavu z filmu, ktorá v slovenskej verzii kupónov nebola vyobrazená (obrázok dolu).

T-Com, nová značka na slovenskom telekomunikačnom trhu

V januári 2004 sa objavila na slovenskom telekomunikačnom trhu nová značka, ktorú sme doteraz poznali pod názvom Slovak Telecom (bližšie pozri MOT 73). Po niečo viac ako dvoch rokoch sa od 8. marca 2006 stala novým obchodným menom spoločnosti Slovak Telekom, a. s., značka **T-Com** (rozumej skrátene názov nemeckého Telecomu). Od tohto termínu sú všetky produkty a služby pevnej siete ponúkané zákazníkom pod touto novou obchodnou značkou. Ako sa dozvedáme z novej webovej stránky www.t-com.sk, spoločnosť tak ukončila proces zmeny obchodného mena, korporátnej značky a uvedenia novej obchodnej značky T-Com. Touto zmenou spoločnosť aj vizuálne prezentuje svoju príslušnosť k medzinárodnej skupine Deutsche Telekom AG, pričom medzinárodnú úroveň prejavuje aj v kvalite poskytovaných služieb.

Značka T-Com bola doteraz používaná len ako názov divízie spoločnosti Deutsche Telekom AG, ktorá v Nemecku ponúkala produkty a služby pevnej siete. Slovak Telekom sa už stal výlučným vlastníkom aj spoločnosti T-Mobile Slovensko, a. s., (bývalý mobilný operátor Eurotel), t. zn. vlastní už 100 % jeho akcií. Zákazník zmenu zaregistroval hlavne tak, že dominantná modrá farba sa zmenila na dominantnú ružovú farbu.

Zjednodušené možno povedať, že Slovak Telecom má už teraz dve spoločnosti, a to spoločnosť **T-Com**, ktorá sa bude zameriavať na produkty a služby **pevnej** siete a spoločnosť **T-Mobile**, ktorá sa bude zameriavať na produkty a služby **mobilnej** siete.

Aj keď zákazník viac či menej registruje zmenu obchodnej značky, čo ho bude najviac zaujímať, je skutočnosť, čo mu to prinesie a ako na to budú reagovať ostatní mobilní operátori.

Taktiež sa mení aj doterajší názov hokejovej ST Extraligy, ktorý sa používal od sezóny 2002/2003. Jej hlavný sponzor poniesie odteraz značku T-Com Extraliga. Ako je zberateľom TK známe, doteraz vydal Slovak Telecom 6 kusov TK z plánovanej série 10 hokejových extraligových mužstiev. Možno veľmi reálne očakávať, že najbližšia – siedma TK, bude už niesť logo T-Com. Kedy sa však tak stane, zatiaľ mi nie je známe.

Keďže spoločnosť Slovak Telecom doteraz vydávala telefónne karty pod touto značkou, dá sa očakávať, že bude vydaná aj nová verejná čipová telefónna karta s novým logom T-Com. Prvý náznak je už v predplatenej karte T-Com pod názvom Ázia a Blízky východ v nominálnej hodnote 500 Sk, s ktorou možno telefonovať obojsmerne s týmito vybranými krajinami: Čína, Egypt, Hongkong, India, Izrael, Japonsko, Kórea, Saudská Arábia, Spojené arabské emiráty, Thajsko, Taiwan a Vietnam. Tiež je už známa aj volacia karta s novým logom T-Com.

Zaujímavosťou je však možnosť vydania **privátnej predplatennej karty**. Táto telefónna karta, umožňuje výhodné volania z viac ako 70 krajín na Slovensko a má zároveň vizuál, ktorý si môže navrhnuť sám zákazník (porovnať ju možno s personalizovanou poštovou známkom). Vybraný obrázok sa umiestni na prednú stranu TK rozmerov cca 85,6 x 54 mm a na obálku minivodu k službe, ktorý je pribaleny ku každej karte. Je to vlastne obdoba predchádzajúcich súkromných čipových TK. Tak možno získať telefónnu kartu, ktorá bude úplne originálna a prostredníctvom ktorej možno za 10 Sk výhodne telefonovať zo zahraničia na Slovensko, zo Slovenska do zahraničia, zo zahraničia do zahraničia alebo v rámci Slovenska. To znamená, že vlastnosti tejto TK sú rovnaké, ako má známa karta Global, teda netreba ovládať žiadny cudzí jazyk, spojenie je sprostredkované v slovenskom jazyku za 10 Sk, základná hovorová jednotka je 10 sekúnd, teda 1/6 ceny za minútu, cena je jednotná počas celého dňa, hovor je spojitelný až po prihlásení volaného účastníka (za čakanie na hovor a za spojenie prostredníctvom operátorky sa neplatí).

Kredit privátnej predplatennej karty môže mať nasledujúce hodnoty - 100 Sk, 200 Sk, 300 Sk, 500 Sk, 750 Sk alebo 1 000 Sk. Privátnu predplatenú kartu si možno obstaráť bez ohľadu na to, či objednávateľ je alebo nie je zákazníkom Slovak Telekomu.

Počet súkromných predplatených kariet v dodávke sa môže pohybovať od 500 ks, 1 000 ks, 2 000 ks, 3 000 ks, 5 000 ks, 7 000 ks až do 10 000 ks.

Súčasne voliteľný kredit privátnej predplatennej karty sa

môže kombinovať nielen s ich rôznym objednaným počtom, ale aj s možnosťou zvoliť si dátum platnosti od prvého použitia v rozsahu od 12 mesiacov, cez 6 mesiacov až po 1 mesiac. Na základe toho vznikne pomerne veľká skupina kombinácií, ktorá následne odzrkadľuje aj rôzne ceny pripadajúce na 1 TK. Uvediem niekoľko príkladov, tak ako ich uvádza spoločnosť T-Com na svojej www stránke, z nich na ukážku len - poplatok za objednanie karty s najnižšou nominálnou hodnotou 100 Sk v kombinácii s cenami za ich dodanie s platnosťou 12 mesiacov od 1. použitia.

Ceny za privátne predplatené karty s platnosťou 12 mesiacov od 1. použitia

Cena súkromných predplatených kariet pre 500 kusov v dodávke Kredit karty 100 Sk	Cena v Sk bez DPH za 1 kartu 129,00
Cena súkromných predplatených kariet pre 1000 kusov v dodávke Kredit karty 100 Sk	Cena v Sk bez DPH za 1 kartu 126,00
Cena súkromných predplatených kariet pre 2000 kusov v dodávke Kredit karty 100 Sk	Cena v Sk bez DPH za 1 kartu 116,00
Cena súkromných predplatených kariet pre 3 000 kusov v dodávke Kredit karty 100 Sk	Cena v Sk bez DPH za 1 kartu 95,00
Cena súkromných predplatených kariet pre 5 000 kusov v dodávke Kredit karty 100 Sk	Cena v Sk bez DPH za 1 kartu 84,00
Cena súkromných predplatených kariet pre 7 000 kusov v dodávke Kredit karty 100 Sk	Cena v Sk bez DPH za 1 kartu 83,00
Cena súkromných predplatených kariet pre 10 000 kusov v dodávke Kredit karty 100 Sk	Cena v Sk bez DPH za 1 kartu 81,00

Prepočtom najdrahšou jednotkovou privátnou predplatenou kartou je variant s kreditom 100 Sk, nákladom 500 ks a s 1. použitím do 12 mesiacov: 500 ks x 129 Sk/1 ks = 64 500 Sk + 19 % DPH = 76 755 Sk. Späťne zistíme, že 1 ks takejto karty by stál 153,50 Sk.

Obdobným prepočtom sa môžeme dopracovať aj k najlacnejšej jednotkovej privátnej predplatennej karte s kreditom 100 Sk. Základom je variant karty s kreditom 100 Sk, nákladom 10 000 ks a s 1. použitím do 1 mesiaca. Spolu je to 10 000 ks x 77 Sk/1 ks = 770 000 Sk + 19 % DPH = 916 300 Sk. Späťne zistíme, že 1 ks takejto karty by stál už „len“ 91,60 Sk.

Doplatné známky 1946 a čo predchádzalo ich vydaniu

Prvého mája pred šesťdesiatimi rokmi bola vydaná séria deviatich doplatných známok, ktoré „prežili“ menovú reformu a o ktorých dobe platnosti sa polemizovalo až do roku 1988. Zaujímavosťou v tejto súvislosti je, že keď sa v roku 1985 zrušili doplatné známky a mohli sa spotrebovať ako výplatné známky (od 25. 4. 1985), podľa inštrukcie ministerstva spojov sa zmena funkcie doplatných známok na výplatné na túto emisiu nevzťahovala. Avšak oznámením vo Vestníku spojov o skončení platnosti **všetkých** doplatných známok **vydaných od roku 1946** dňom 30. 6. 1988 sa ich používanie ako výplatné známky v období apríl 1985 až jún 1988 legalizovalo. Stali sa tak najdlhšie používané československé známky.

Nevyplatený list zaťažený doplatným na pošte v Považskej Bystrici vo výške výplatného za list v ďalšej doprave podľa sadzby platnej v danom období v Českých zemiach (1,20 K). Na Slovensku bola sadzba za list do 20 g v ďalšej doprave 2 K.

Nové výplatné známky boli po oslobodení vydané pomerne skoro (26. 3. 1945 Košické vydanie, 30. 4. 1945 Bratislavské vydanie), doplatné známky však z technických dôvodov nebolo možné vydať, a preto na Slovensku ostali v platnosti všetky doplatné známky vydané býv. slovenskou poštovou správou. O ich platnosti rozhodlo vtedajšie Poverenie SNR pre pošty a telegrafy výnosom č. 213-I/4-1945 z 29. 4. 1945. Uverejnený bol v Poštovom vestníku SNR č. 1 a v ňom sa uvádza: „Dňom 30. apríla 1945 strácajú platnosť všetky bývalé poštové ceny, **okrem doplatných známok**, ktoré platia aj naďalej.“ (Platili do 30. 9. 1947)

Využívanie doplatných známok súviselo aj s výškou poštových poplatkov a ďalšími súvisiacimi nariadeniami. Poštové poplatky na Slovensku a v Českých zemiach boli až do 30. 11. 1945 rozdielne, pričom sa v tom období aj dvakrát menili.

Zvláštna úprava sa týkala aj úradných zásielok. V nariadení SNR o zrušení oslobodenia od poštového, uverejnenom v Poštovom vestníku č. 21 z 17. 10. 1945, sa uvádza: „Štátne úrady podávajú svoje zásielky spravidla vyplatené. Pokiaľ však korešpondujú v záujme súkromných stránok, môžu v tuzemskom styku zaplatenie poplatku za dopravu obyčajných listov a lístkov presunúť na adresáta. Od adresáta sa potom pri dodaní vyberie doplatné vo výške chýbajúceho výplatného (teda nie dvojnásobne). Takéto zásielky musia byť označené na prednej strane v ľavom dolnom rohu nápadnou poznámkou: Poštovné platí adresát.“

Pretože slovenské doplatné známky sa postupne spotrebovali, postupne niektoré hodnoty chýbali. Poverenie SNR pre pošty a telegrafy riešilo túto situáciu výnosom z 22. 8. 1945, z ktorého je zaujímavá nasledujúca časť: „Pre technické ťažkosti nie je možné v najbližšom čase vydať nové doplatné známky, preto bolo nariadené, aby doplatné známky býv. slovenskej poštovej správy boli i naďalej používané. Niektoré hodnoty doplatných známok nie sú už v zásobe. Ide o hodnoty 50 h, 80 h a 1 K. Tieto sa budú nahradzovať kombináciou nižších hodnôt... Taktiež hodnota 1,50 K doplatnej známky je už spotrebovaná. Keďže je to hodnota najpoužívanejšia a jej nahradenie kombinovaním by si vyžiadalo prílišnú spotrebu nižších hodnôt, bude sa od 1. 9. 1945 miesto 1,50 K doplatnej známky používať známka 1,60 K tak, že sa za ňu bude vyberať len 1,50 K...“

K tomuto výnosu však treba poznamenať, že konštatovanie o vypotrebovaní doplatnej známky 1,50 K nezodpovedalo skutočnosti, pretože taká hodnota nebola vydaná ani v roku 1942 ani predtým.

K používaniu slovenských doplatných známok ešte poznamenávam, že na niektorých poštových úradoch ich zamestnanci

Známka 2 K Košického vydania použitá na pošte Košice 1 ako doplatná známka

Slovenské doplatné známky s ručnou pretačou ČESKOSLOVENSKO

Nevyplatený úradný list s doplatnou známkom vo výške výplatného

vydaný nebol, a ani žiadny to nezakazoval. Tento postup sa však toleroval.

Rozširovaním poštovej prevádzky sa spotreba doplatných známok zvyšovala a postupne niektoré nižšie hodnoty na poštách chýbali. Preto Poverenictvo pôšt výnosom z 28. 1. 1946 povolilo poštovým úradom používať výplatné známky namiesto doplatných. Spôsob označovania výplatných známok však výnosom stanovený nebol. Preto pošty postupovali individuálne. Avšak používanie výplatných známok namiesto doplatných možno dokladovať aj pred týmto termínom. Medzi známe doplatné provizória patrí použitie výplatnej známky 2 K Košického vydania s odtlakom gumovej pečiatky

Nedostatočne vyplatený list v ďalšej doprave zaťažený doplatným (chýbajúce výplatné 2,60 Kčs pre list v druhom hmotnostnom stupni), kombinácia doplatnej známky 5 Kčs a dvoma slovenskými doplatnými známkami 10 h

ky DOPLATNÉ, ktoré sa v Košiciach používalo už v druhej polovici roka 1945.

Keďže nebolo známe, na základe čoho sa toto provizorium používalo, Zväz filatelistických spolkov v Bratislave si vyžiadal vyjadrenie od Odbočky Poverenictva pôšt v Košiciach. Odpoveď bola uverejnená v časopise Filatelista č. 3 z roku 1946. V nej sa píše, že: „...nebolo vydané žiadne nariadenie na pretlačenie 2-korunovej známky z košickej série gumovou pretlačou Doplatné... Šetrením sa zistilo, že poštový úrad Košice I používal túto známku ako výpomoc z núdze bez predbežného schválenia prevádzkovým oddelením.“

Do oficiálneho vydania doplatných známok sa možno stretnúť s rôznymi kombináciami použitia výplatných známok ako doplatné s vyznačením alebo bez vyznačenia zmeny funkcie známky. Pri posudzovaní správnosti použitej výšky doplatného na celistvostiach treba okrem poznania výšky platnej sadzby poznať aj doby platnosti vylenených známok. Po oficiálnom vydaní doplatných známok (1. mája 1946) sa zásoby slovenských doplatných známok, najmä vyšších hodnôt, spotrebovali prevažne na poštových zúčtovacích hárkoch.

V počiatočnom období používania nových doplatných známok sa možno ešte stretnúť aj s ich kombináciou so slovenskými doplatnými známkami.

R. Klíma

Literatúra: 1. J. Čížek: Doplatné na území Československa 1884-1985, Filatelistické state 29, ZSF 2. Specializovaný katalog čs. známok, Rapid Praha 1978 3. Československo 1945 – 1992, Pofis 2006

pretláčali jednoriadkovou gumovou pečiatkou ČESKOSLOVENSKO (najčastejšie modrou alebo fialovou farbou), ktorou sa oficiálne pretláčali zásoby slovenských poštových lístkov (Hlinka, Tiso, Rázus), ktoré v takej úprave bolo možné od 6. 6. 1945 používať aj naďalej. Predpis na pretlačenie doplatných známok však

**PREHLAD
PRÍLEŽITOSTNÝCH
PEČIATOK
- marec
2006**

dátum, domicil,
text pečiatky, autor, farba

■ 10. 3. 2006 Trnava 2: „**KTO ZA PRAVDU HORÍ**“ • Mgr. Štefan Zachar • čierna

■ 10. 3. 2006 Bratislava 1: **IX. ZIMNÉ PARALYMPIJSKÉ HRY TURÍN 2006** • neuvedený • modrá

■ 21. 3. 2006 Senica nad Myjavou 1: **750. VÝROČIE PRVEJ PÍSOMNEJ ZMIENKY, SENICA** • neuvedený • čierna

Zvieratá v službách človeka

SLON

Slony (**Proboscidea**) sú najväčšie zvieratá zo všetkých suchozemských cicavcov. Od ostatných cicavcov sa líšia natoľko, že nemajú medzi nimi bližších príbuzných. Príznačný je pre ne dlhý chobot, ktorým si podávajú potravu do úst a prostredníctvom neho aj pijú vodu. Slony žijú v dobre organizovaných čriedach, za ideálnych podmienok

sa dožívajú 70 rokov. Slon denne skonzumuje až 500 kg potravy, a to listia, trávy, ovocia a kôry, takže črieda veľmi rýchlo spotrebuje väčšinu vegetácie aj na rozsiahlych územiach. Za potravou prejdú slony stovky kilometrov. Z kedysi veľkej skupiny chobotnáčov sa do dnešných čias zachovali iba dva druhy.

Slon indický - obyčajný (*Elephas maximus*) žije ešte aj dnes divo asi v ôsmich poddruhoch vo vlhkých pralesoch Indie, Cejlónu, Barmy, Thajska, Vietnamu a Sumatry. Dospelé samce dosahujú aj 325 cm dĺžky a vyše 3 m výšky. Ich chvosť meria 150 cm, chobot 225 cm, hmotnosť sa pohybuje okolo 4 000 kg.

Slon africký (*Loxonda africana*) má vyššie nohy, je väčší ako slon indický, má výšku až 3,5 metra a jeho hmotnosť dosahuje až 6 000 kg. Od indického slona je rozpoznateľný veľkými ušami odlišného tvaru a nemá nadočné hrboly na čele. Africký slon kedysi obýval takmer celú zalesnenú Afriku. Dnes žije na rozhraní od 12. stupňa severnej šírky po 20. stupeň južnej šírky na savanách zarastených stromami a v riedkych lesoch.

Slon africký je známy ako lovné zviera, slon indický sa v mnohých zemiach chová ako skrotené domáce zviera, určené na ťažké práce a okrem toho sa uplatňuje aj pri slávnostných sprievodoch. Slony majú dobrú pamäť, naučia sa aj zložité úkony, a preto ich často predvádzajú aj v cirkusoch.

Slon ako dopravný prostriedok bol už v staroveku a neprestal ním byť dodnes. Hoci slon indický má hmotnosť okolo 4 000 kg, je nielen mocný, ale aj obratný. Túto vlastnosť využívali chovatelia v Indii, ale aj na Cejlóne pri usporadúvaní sloních zápasov. V juhovýchodnej Ázii sa slony dodnes používajú na niektoré špeciálne práce, napríklad pri ťažbe dreva alebo stavbe ciest. Po práci sa však slony potrebujú poriadne vykúpať.

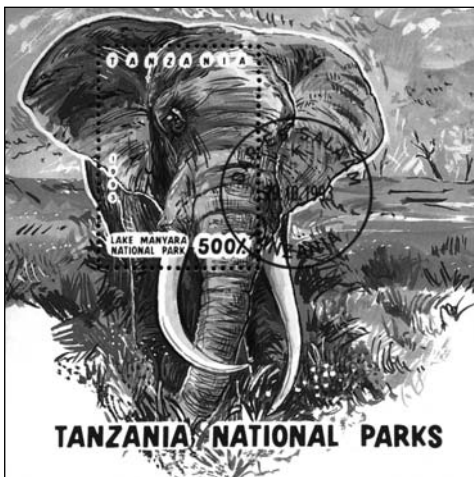
Najstaršie správy o vojnových slonoch pochádzajú z Číny. Aj indický radzovia chovali slony ako veľmi účinnú vojnovú zbraň. V roku 280 pred n. l., keď Pyrrhos

pristál na Apeninskom polostrove, aby zničil Rím, mal 22 000 vojakov, 3 000 jazdcov a 20 vojnových slonov, zázračnú zbraň oných čias. Sedemkrát sa šik rímskych légii zrazil s épeirskými falangami a bitka ostala nerozhodná. Potom dal vypustiť vojnové slony. Nikto z Rimanov do tých čias slona nevidel. Stádo obrovských zvierat s bojovníkmi na chrb-

toch rozdrvilo jazdu a prerazilo šik, rozšliapalo utekajúcich a vytvorilo nepredstaviteľný zmätok. Našiel sa však rímsky vojak zo štvrtej légie Gaus Minucius, ktorý sa slona nezlakol a odsekol mu chobot. Bolestou rozzúrené zviera sa s revom obrátilo do épeirských radov a gnialo falangy rovnako ako predtým légie. Keď Pyrrhos spočítal svojich mŕtvych, vyslovil slová, ktoré sa dostali do dejín: „Ešte jedno takéto víťazstvo a som zničený“. Pyrrhovo víťazstvo pri Auskule, dnešnom Ascoli di Satriano v Apúlii, o niečo bližšie k Tarentu ako k Ríme, bolo len pochybné víťazstvo v bitke, nie však vo vojne.

V roku 211 pred. n. l. znelo „Hannibal ante portas“ – Hannibal pred bránami! Táto veta vyjadřila stupeň nebezpečenstva. Prví ju vyriekli starí Rimania, keď sa

pred bránami Ríma zrazu objavil obávaný kartáginský vojvodca so svojou štyridsaťtisícovou armádou a tridsiatimtisiedmimi slonmi. Hannibalovi sa podarilo prekvapit

Rím. Celú armádu aj so slonmi previedol cez Alpy pochodom dlhým dvestotridsať kilometrov. Pritom nestratili ani jedného slona, hoci mnoho vojakov útrapy pochodu neprežilo. Slony si v armáde Kartáginov mimoriadne cenili, veď ich pomocou dosiahli nejedno významné víťazstvo. Je iróniou osudu, že tieto tanky staroveku, ktoré Hannibala vynesli na vrchol slávy, boli aj príčinou jeho skazy. V bitke s Rimani na konci 2. storočia pred n. l. sa osemdesiat slonov tak splašilo, že sa obrátili do vlastných radov a šliapali aj po vlastných vojakoch.

Aj Egypťania a Sudánci používali slony. No po

neslávnom konci Kartáginov sa slony už vo vojenských výpravách neukázali.

Počas druhej svetovej vojny anglická armáda v Barne zriaďovala zvláštne slonie roty. Boli to však pracovné, nie bojové roty. Slony pomáhali na stavbách mostov a ciest v palese. Angličania si ich služby natoľko cenili, že pre ne zriadili poľnú nemocnicu, kde ich liečili po zraneniach. V ľudskej histórii slony zohrali pozitívnu, ale aj negatívnu úlohu. Negatívna bola však zapríčinená ľudskou chamtivosťou a túžbou po moci.

Josef Solava

Bata, Baťov, Baťovany.

Ak sa kdekoľvek na zemeguli povie „Bata“ (prípadne „Bata“ tam, kde nepoznajú diakritiku), zrejme len málokomu zide na um niečo iné, než topánky. Svetoznáma a neskôr i svetová (dnes by sme povedali globálna) firma českého pôvodu, vybudovaná svojím zakladateľom Tomášom Baťom v moravskom Zlíne, sa stala populárnou nielen kvôli lacnej obuvi pre celý svet, ale aj pokrokovými metódami jej riadenia a do všetkých detailov prepracovaným systémom výroby.

Priemyselník Baťa si ako jeden z prvých uvedomil, že úspešná firma musí mať pevnú oporu vo vzdelanom, disciplinovanom a firme oddanom personáli, preto nešetřil na vzdelaní svojich zamestnancov a vytváraní vhodných sociálnych podmienok. A tak v Zlíne a neskôr v Otrokoviciach vznikli úplne nové mestské komplexy, spájajúce výrobné, spoločensko-kultúrne a sociálne funkcie. V rámci expanzie na zahraničné trhy zakladal Baťa obchodné zastúpenia a výrobné filiálky po celom svete. Dve z nich pôsobili aj na Slovensku – vo Svite a dnešnom Partizánskom.

Prečo ale o tom píšem do filatelistického časopisu? Motivuje ma k tomu nálež vyobrazenej celistvosti, ktorá ma sprvoti zaujala kvôli svojej frankatúre. Zásielka je vyplatená peknou kombinovanou frankatúrou emisie „Kniežatá“, a to 5x 70 h a 1 známku 50 h, čo v sumáre predstavuje poplatok za doporučené tlačivo do blízkej cudziny. Teda napokon nielen nie celkom bežná frankatúra ako taká, ale i pomerne zriedkavý druh zásielky robia z nej filatelistickú zaujímavosť. Zásielka, ako bolo v tej dobe zvykom, musela prejsť cenzúrou vo Viedni, ktorá zanechala na nej stopy vo forme číslkových pečiatok na lícnej i rubovej strane a zápleky s červenou strojovou pečaťou s iniciála-

mi „Ag“, ako aj šikmej šmuhy chemickej cenzúry, ktorou sa zisťovala prítomnosť písma napísaného tajným atramentom.

Až neskôr som si povšimol neobvyklú súvislosť miesta odoslania, miesta určenia a adresáta. Tlačivo bolo odoslané z pošty Baťovany, ktorá bola zriadená v roku 1940 v areáli výrobných a obytných budov, vystavaných firmou Baťa na pozemkoch veľkostatku blízko obce Šimonovany, ktoré zakúpila v roku 1938. Od roku 1949 sa Baťovany zlúčili so Šimonovanami pod spoloč-

ným názvom Partizánske. Miestom určenia zásielky bol Baťov, čo bol český ekvivalent pre ponemčené „Otrokovitz“, dnešné Otrokovice neďaleko Zlína, ktoré za svoj rozvoj rovnako vďaka firme Baťa. Ani neprekvapuje, že adresát zásielky bol pracovníkom „u fy. Baťa, a. s., odd. 20.462“, ako je uvedené v adrese. Doporučené tlačivo do cudziny poslané z Baťovian Baťovcovi do Baťova je teda milou filatelistickou kuriozitou, skrývajúcou kus histórie, a to nielen tej filatelistickej.

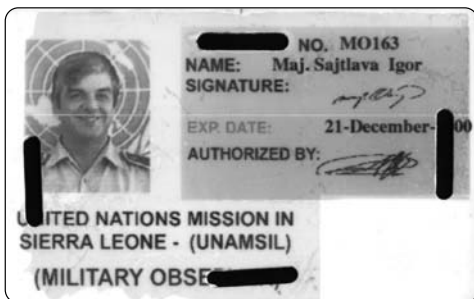
M. Bachratý

Slováci v pozorovateľskej misii OSN UNAMSIL v Sierra Leone v rokoch 1999 – 2005

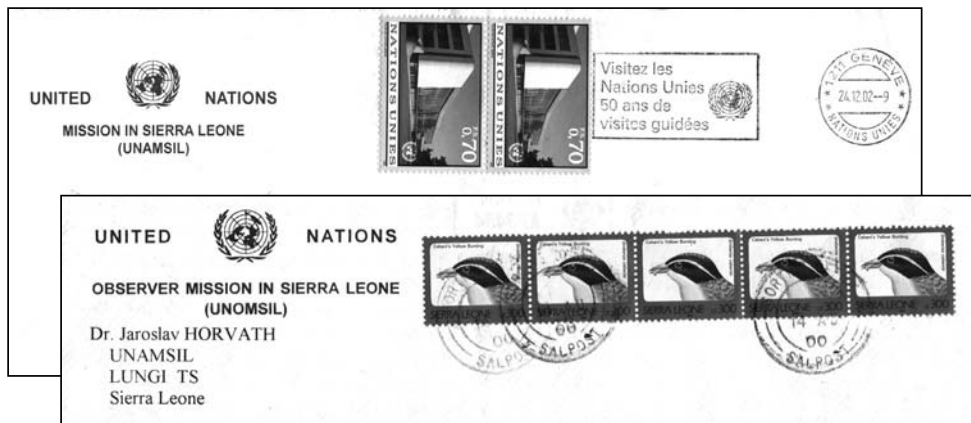
Jozef Korený

V roku 1997 sa v Sierra Leone uskutočnil vojenský prevrat. Na stabilizovanie situácie v zemi boli nasadené mierové zbory Ekonomického spoločenstva štátov Západnej Afriky ECOWAS. V júli 1998 Bezpečnostná rada OSN na monitorovanie vojenskej a bezpečnostnej situácie v krajine ustanovila misiu UNOMSIL. Misia pôsobila do septembra 1999.

Rebeli na čele s Fodehom Sankohom obsadili v decembri 1998 hlavné mesto Freetown. Neozbrojení pozorovatelia OSN museli odísť. Následne BR OSN schválila vyslanie 17 500 vojakov a 260 vojenských pozorovateľov v misii UNAMSIL (UN Mission in Sierra Leone), ktorá svoju činnosť začala v októbri 1999. Na misii sa zúčastnili Bangladeš, Kanada, Čína, Česká

Osobný preukaz vojenského pozorovateľa mjr. I. Š.

republika, Spolková republika Nemecko, Dánsko, Egypt, Veľká Británia, Ghana, Guinea, Gambia, Chorvátsko, India, Jordánsko, Keňa, Kirgizstan, Mali, Malajzia, Nigéria, Nepál, Nový Zéland, Pakistan, Rusko, Švédsko, Thajsko, Tanzánia, Ukrajina, Uruguaj, Zambia. Slovensko bolo v tejto misii zastúpené príslušníkmi OS SR od r. 1999. Misie sa v úlohe pozorovateľov zúčastnilo osem dôstojníkov.

Poštové spojenie s príslušníkmi misie bolo veľmi obťažné a uskutočňovalo sa cez New York, Ženevu alebo priamo na misiu do hlavného mesta Freetown, kde bolo aj HQ misie. Na poštový styk príslušníci misie

List odoslaný z misie UNAMSIL 14.8.2000 (obálka pre misiu UNOMSIL)

List odoslaný z misie UNAMSIL 24.12.2002 cez UN 1211 Genéve

používali služobné obálky s textom UNOMSIL a UNAMSIL. Niekoľko Slovákov, už ako občania ČR, pôsobili v misii ako príslušníci Armády ČR.

Aj táto misia si vyžiadala obeť medzi pozorovateľmi. O život prišlo 160 vojakov OSN. Po šiestich rokoch, ktoré strávili Slováci vo dvojiciach s ostatnými príslušníkmi OSN v Sierra Leone, prišiel vytužený relatívny pokoj, ku ktorému prispeli aj príslušníci OS SR.

MÁTE SLOVO

Do redakcie nám prišiel list od nášho čitateľa z Banskej Bystrice, v ktorom nám napísal: „Dostal sa mi rúk aukčný katalóg jednej známejšej firmy a keďže zbieram známky Slovenska, hľadal som ponúkaný materiál z tejto oblasti. Zaujala ma jedna vyobrazená položka, a to známka s portrétom M. Benku, ktorá vyšla v roku 1996 ku Dňu poštovej známky (kat. č. 110). Na kupóne je jeho návrh na známku. A práve o ten kupón ide, pretože je v odlišnej farbe ako známka. Kupón má bledozelenú hĺbkotlačovú podtlač! Pretože sa zaujímam aj

o tlačové techniky, neviem si vysvetliť ako môže taká odchýlka vzniknúť. Môžete mi poskytnúť nejaké vysvetlenie? Možno by zaujímalo aj viacerých čitateľov.“

Tolko z listu. Keďže do redakcie dostávame niektoré aukčné katalógy, náhoda nám bola priaznivá a spomínanú známku sme vo farebnom vyobrazení našli aj my. Po konzultáciách s viacerými odborníkmi sme dospeli k názoru, že **takáto odchýlka** pri použitej tlačovej technike, teda pri rotačnej ocelotlačí kombinovanej s hĺbkotlačou na stroji Wifag **nemôže vzniknúť**. V danom prípade je ocelotlačová farba modrá a hĺbkotlač len jednofarebná. Na pravej strane PL je v tejto farbe (okrová) farebná testovacia stupnica, pričom ďalšia hĺbkotlačová farba nebola použitá, čo potvrdzujú aj autotronové značky. Ako skúšobnú tlač to možno vylúčiť aj z dôvodu, že zvolená farba známky prihlíada na tvorbu M. Benku a jeho charakteristické výrazové prostriedky. Reprodukovaná kombinácia farieb však pôsobí veľmi neprirodzene. Ide teda o odfarbený kupón známky a s pravdepodobnosťou hraničiacou s istotou možno konštatovať, že ide o falzifikát na škodu zberateľov. (red.)

Ako sme (ne) boli na výstave

Keď som si v časopise Zberateľ prečítal správy o pripravovanej filatelistickej výstave v Poprade, veľmi som sa potešil. Najmä preto, lebo na podobnej výstave som ešte nebol a pri peknom počasí sa črtal pekný víkend spojený s návštevou Tatier.

V nedeľu 26. 2. 2006 sme spolu s dcérou sadli do auta a vyrazili. Keďže dcérka Katka tiež zbiera známky, celou cestou z Prešova do Popradu sme sa rozprávali

o tom, ako asi bude na výstave, či sa tam budú predávať aj známky a o podobných súvislostiach.

Aké však bolo naše prekvapenie, keď sme po príchode do Popradu zistili, že Tatranská galéria, kde sa výstava konala, nie je v nedeľu otvorená! Nielenže pri galérii niet kde zaparkovať, ale z domácich nám nik nevedel povedať, v ktorom čase sú otváracie hodiny. Samozrejme, že na vstupných dverách do galérie oznam o otváracích hodinách nebol...

Asi ma pochopíte, že niet nič horšie, ako pohľad do smutných detských očí, keď som dcérke oznámil, že z výstavy nič nebude.

Možno by niekto povedal, že sme mohli ísť v inom termíne, ale škoda pokazenej nedeľe. Iste, keby sme bývali v Poprade skúsime inokedy. Ale z Prešova to máme na dobrú hodinu cesty a v pracovný deň je to predsa len zložitejšie. Každý nemá doma internet, aby si všetko zistil aj takouto cestou.

Stačilo by však, aby usporiadatelia podobných akcií oznámili nielen kedy

a kde sa výstava koná, ale aj kedy je prístupná verejnosti. Myslím, že popradskí filatelisti pri takej významnej príležitosti, akou je 750. výročie prvej písomnej zmienky o Poprade a usporiadaní prvej výstavy za 80-ročnej existencie organizovanej filatelie v meste, mohli zabezpečiť možnosť prehliadky výstavy aj v nedeľu. A keď sa to nepodarilo, tak aspoň mohli kompletne informovať a myslieť aj na mimopopradských návštevníkov.

Pozn. red.: Pripájame sa k listu nášho čitateľa Petra Hudačku z Prešova a spolu s ním sa pýtame, pre koho bola usporiadaná filatelická výstava v Poprade, keď naozaj považujeme za najvhodnejšiu príležitosť jej návštevy so školopovinným dorastom cez víkend. Ved filatelia je najmä na chvíľe oddychu.

V zberateľských odboroch
FILATELIA, POŠTOVÁ HISTÓRIA, NUMIZMATIKA,
POHLADNICE a STARÉ TLAČOVINY

SPOLOČNOSŤ DARABANTH, GMBH,
ORGANIZUJE PRAVIDELNÉ AUKCIE.

*Písomnú (prostredníctvom internetu) dvakrát mesačne,
medzinárodnú sálovú dvakrát ročne.*

NA NAŠU STRÁNKU

www.darabanth.hu

MOŽNO PONUKY POSIELAŤ NEPRETRŽITE.

V našej Web predajni sú denne aktualizované
položky maďarských a zahraničných známk,
noviniek, pohľadníc, starých mincí a bankoviek.

*Z uvedených oblastí preberáme aj aukčné položky
alebo ich odkúpime.*

LIST Z MOSKVE

Ruská federácia vydala už tisícú známku – Nové Rusko malo ku koncu roka 2005 spolu 1 062 poštových známok – Spoločné vydanie: Ruská federácia – Kórejská ľudovodemokratická republika – V roku 2005 Rusko vydalo 71 známok (z toho 7 hárčekov) – Nové tarify Ruskej pošty – Základný nominál je 448,20 RUR – Najpoužívanejší nominál v Rusku je 5,00 rubľov – Bolo vydaných aj 10 celinových obálok a 10 poštových lístkov s vytlačenou príležitostnou známkou

Dnešné nové Rusko, ktoré po rozpade Sovietskeho zväzu vzniklo 1. januára 1992, už 10. januára vydalo prvé poštové známky tohto „nového“ štátu, a to tri športové miniatúry k zimným olympijským hrám v Albertville. K 31. decembru roku 2005 sa skončil už 14 ročník jeho emisnej činnosti, s ktorým vás chcem teraz bližšie oboznámiť.

Hoci historicky prvé ruské známky vyšli už v roku 1857, štátne útvary (i známkové zeme) na územiach, kde žili (a žijú) Rusi, sa menili. Prvým útvárom s ruskými známkami bolo v rokoch 1857 až 1917 Ruské impérium. Po októbrovej revolúcii impérium vystriedal prvý sovietsky systém s oficiálnym názvom Ruská sovietska federatívna socialistická republika, ktorá trvala (s vlastnými poštovými známkami) od roku 1918 do roku 1922 a používala známky so skratkou štátu RSFSR. V roku 1923 sa Rusko stalo členom Zväzu sovietskych socialistických republík (ZSSR) a tento útvar sa rozpadol koncom roka 1991, keď vzniklo 15 samostatných suverénnych republík a medzi nimi i nové Rusko s oficiálnym názvom Ruská federácia. Samozrejme, od roku 1857 bolo množstvo rôznych „známkových zemií“, ktoré by mohli byť obsahom stoviek článkov a množstva kníh. Samostatnou kapitolou by mohli byť i napríklad zemské pošty, ktorých v časoch impéria bolo desiatky (stovky), okupované územia, ruské pošty v zahraničí, cudzie pošty v Rusku, atď. Ale dnes sa pozrieme na ruské vydania z minulého roka. zo 14. ročníka ruskej emisnej činnosti.

Vlajší ročník otvoril už niekoľko rokov vydávaný emisný rad s námetom Ruskej regióny a 10. januára táto séria predstavila Korjacký autonómny okruh, Moldovskú republiku, Smolenskú oblasť, Tajmyrský (Nenecký) autonómny okruh, Tverskú oblasť a Čukotský autonómny okruh. Hneď na to, 12. januára, známka pripomenula 250. výročie Lomonosovej univerzity v Moskve. Február pri-

niesol hárček k Svetovej výstave EXPO v japonskom Aiti.

Isté okružle jubileum pripomenula séria, ktorá bola vydaná 25. februára, s námetom vykopávok pokladov Sarmatov (prehistorický národ) z 5. storočia pred našim letopočtom. Vykopávky pokladov zobrazených na štyroch známkach sú z Filipovského kurganu. A prečo je táto séria s prvou známkou v hodnote 5 rubľov** jubilejná? Preto, že prvá známka v sérii má poradové číslo 1 000 od vydávania známok terajšieho Ruska. Všetky známky z tejto série vyšli aj v malých listoch s 10 známkami.

Marcové vydania známok otvorila spomienka na 25. výročie ponorkových síl ruskej armády. Vyšli 4 známky s malým listom. Ďalšia udalosť, 1 000. výročie založenia hlavného mesta Tatarstanu Kazane, sa pripomenula s tromi známkami a známkami v hárčeku. Námetom sú zábery kazaňského Kremľa. Posledným marcovým vydaním bol tiež tradičný námet ruskej pošty-história štátnosti, venovaná vláde obdobiu vládnutia cára Alexandra II. v rokoch 1818 až 1881.

Aprílové vydania pri príležitosti 60. výročia víťazstva ruského národa vo Veľkej vlasteneckej vojne a ukončenia 2. svetovej vojny, som už v časopise Zberateľ č. 7/2005 spomenul, ale to v apríli nebolo všetko. Ešte 15.

apríla vyšli známky spoločného vydania ruskej pošty s bieloruskou s námetom prírody. Štyri viacfarebné známky s hárčekom predstavili faunu od rieky Soža na rusko-bieloruskom pomedzí. Keď spomínam spoločné vydania, nemôžem nepripomenúť aj druhé spoločné vydanie s rovnakou tematikou prírody, ktorá vyšla v Rusku a v Kórejskej ľudovodemokratickej republike. Námetom tohto vydania boli

sobol a usurijský tiger, chránení obyvatelia ďalekovýchodnej tajgy v pohraničných územiach Ruska a Severnej Kórey, ktoré sú zapísané v Červenej knihe ohrozených druhov zvierat. Obe známky boli vydané aj v spo-

Maják – Svjatonosskij z Bieleho a Barentsovoho mora.

Vojvodca Suvorov pred prechodom Álp.

Hárček – blahoslavenie bojovníkov pred Kulikovskou bitkou.

ločnom malom liste s kupónom, na ktorom je názov oboch štátov a štátne zástavy Ruska a KLDK. Spoločná emisia nepropaguje myšlienky „veľkého vodcu“ ani nukleárne ambície Severnej Kórey, ale spája ich spoločný problém a snaha o záchranu tam ešte voľne žijúcich sobola a usurijského tigra. Vidieť majestátnosť ohrozeného tigra sa mi podarilo v Usurijskej tajge v zime roku 1989, samozrejme (a pre istotu len) v klietke, ale aj tak to bol nezabudnuteľný životný zážitok, ktorý mi táto nová ruská známka po rokoch pripomenula.

Známkou v hárčeku (vydaný tiež v apríli) pripomenuli aj 70. výročie otvorenia prvej trasy moskovského metra. Májové emisie začali vydaním známky podľa programu „Európa“, s tematikou gastronómie. Znáмка zobrazila ruské jedlá, čaj zo samovaru, v Rusku obľúbenú, populárnu a zdravú baraninu, ruské bliny, ale aj červený a čierny kaviár a iné dobroty. Znáмка vyšla aj k storočnici narodenia nositeľa Nobelovej ceny za literatúru, spisovateľa Šolochova. Iná zasa pripomenula 750. výročie založenia mesta Kaliningrad (bývalý pruský Königsberg). Ďalšia fauna, tentokrát to boli čmeliaky, ktoré sa rozlietali v júni a v sútláči na piatich známkach je päť rôznych druhov.

Prázdninové vydania boli venované nie oddychu, ale tradičným majákom, tentoraz z 19. storočia, od Bieleho a Barentsovoho mora; lietadlám MIG 3, MIG 15, MIG 21, MIG 25 a MIG 29 z konštrukčnej kancelárie A. I. Mikojana pri príležitosti jeho 100. výročia narodenia, ktoré sú známe aj u nás a niektoré ešte stále používa aj slovenská armáda; ale aj námetu Zem – modrá planéta, venovaného jej ochrane.

Jesenné známky pripomenuli 60. výročie založenia organizácie OSN - UNESCO; 275. výročie narodenia A. V. Suvorova, ruského vojvodu, s jeho portrétom pred reprodukciou obrazu „Prechod ruských vojsk pod velením Suvorova cez Alpy“. Dňa 19. októbra vyšli 4 známky, spoločne v štvorbloku, k 300. výročiu ruskej morskej pechoty. Na známkach sú zobrazené výjavy vojakov zo štyroch rôznych storočí, teda od XVIII. do XXI.

Záver roka bol venovaný tradičným, teraz až dvom známkam – prvej s názvom a nápisom „ПОЧТА ДЕДА

МОПОЗА“ (Pošta Deda Mráza) a sviatočnej známke „С НОВЫМ ГОДОМ“ (S Novým rokom) – obe vyšli aj na malom liste.

Tak ako na Slovensku, aj ruská pošta má každoročný tradičný rituál, že zvyšuje poštové tarify. Jediný rozdiel medzi nami a ruskou poštou je v tom, že slovenská pošta to robí vždy ako darček k Novému roku, teda od 1. januára a ruské spoje v tom zatiaľ nemajú tradíciu. V predchádzajúcom roku ruská pošta vyhlásila nové poštové poplatky ku dňu 3. októbra 2005 (predtým k 10. 05. 2004). V Rusku platia 4 druhy poštovného: a) zásielky v rámci Ruskej federácie; b) zásielky na základe medzinárodných dohovorov (doteraz sa to využíva len pre zásielky do Bieloruska, Estónska a Uzbekistanu); c) zásielky do zahraničia (mimo Bieloruska, Estónska a Uzbekistanu) pozemnou prepravou; d) zásielky do zahraničia (mimo Bieloruska, Estónska a Uzbekistanu) leteckou prepravou.

Nové tarify poštových zásielok v Ruskej federácii: **

obyčajný lístok, pohľadnica	4,15
doporučený lístok	5,75
list do 20 g	5,60
list doporučené do 20 g	8,60
tlačivo doporučené do 100 g	14,45

Nové tarify poštových zásielok do Bieloruska, Estónska a Uzbekistanu:

obyčajný lístok, pohľadnica	10,50
doporučený lístok	22,50
list do 20 g	11,20
list do 100 g	29,40
list do 250 g	58,80
list do 500 g	112,80
tlačivo do 20 g	6,80
tlačivo do 100 g	15,90
tlačivo do 250 g	31,20
doporučené (rovnaký poplatok)	12,00

letecké zásielky sú asi o 10 až 50 % vyššie (ale to má význam len do Uzbekistanu, zásielky do Bieloruska a Estónska sú vlakom cez noc v cieľi).

Nové tarify poštových zásielok do zahraničia pozemnou dopravou:

obyčajný lístok, pohľadnica	14,00
doporučený lístok	40,00
list do 20 g	16,80
list do 100 g	46,80
list do 250 g	94,20
list do 500 g	157,60
tlačivo do 20 g	10,90
tlačivo do 100 g	25,30
tlačivo do 250 g	50,20
doporučené (rovnaký poplatok)	36,00

Nové tarify poštových zásielok do zahraničia leteckou dopravou:

obyčajný lístok, pohľadnica	16,50
doporučený lístok	42,50
list do 20 g	19,60
list do 100 g	56,40
list do 250 g	122,40
list do 500 g	174,40
tlačivo do 20 g	14,30
tlačivo do 100 g	36,90
tlačivo do 250 g	85,90
doporučene (rovnaký poplatok)	36,00

V rekapitulácii emisného roka 2005 si pomôžem aj porovnaním s predchádzajúcimi ôsmimi rokmi (1997 až 2004). V roku 2005 vyšlo v Ruskej federácii celkovo 71 poštových známok, vrátane háččiekov. V porovnaní s predchádzajúcimi rokmi najviac známok vyšlo v roku 2000, bolo ich 99 a v roku 2002 to bolo 94, z opačného pohľadu, najmenej bolo vydaných v rokoch 1998 – 59 a 1997 – 62. Celkovo rok 2005 možno teda hodnotiť ako

(a háččiekov) ročnej produkcie poštovej správy. Tu má svoj istý vplyv aj pohyb inflácie, a preto v tejto položke porovnáme len posledných 4 – 5 rokov, keď možno hodnotiť ruský rubel ako relatívne stabilný s minimálnou a rešpektovanou infláciou. (Už sa uvažuje o voľnej výmene ruského rubla a v Poľsku a Fínsku je už uvádzaný v kurzových lístkoch a v niektorých bankách je zameniteľný. Rusko stojí už pred situáciou, že splatí definitívne svoje dlhy, s ktorými v posledných 2 – 3 rokoch vážne pohló, čomu napomáha produkcia ropy a plynu a samozrejme ich ceny, pri ich - ruských zásobách.) V minulom, hodnotenom roku, ruská základná známková produkcia stála 448 rublov a 20 kopejok. (v roku 2004 to bolo 524,89; 2003 – 635,50; 2002 – 462,25; 2001 – 319,20). Ruská poštová správa teda finančne znižuje náklady na

60. výročie UNESCO - socha pred vchodom do budovy organizácie v Paríži.

Zem – modrá planéta. Fotografie zeme z kozmu.

slušný priemer. Ak sa z tohto pohľadu pozrieme na vydávanie háččiekov, najviac ich bolo v roku 2003 – 10 a najmenej v roku 1998 len tri. Z pohľadu vydávania sérií (vydaní) známok, najviac vydaní 36 bolo v roku 2003 a najmenej v roku 1997 – len 22 (aj jedna známka je vydanie). Známky v súťaži, v protichodných dvojiciach alebo s kupónmi boli v roku 2005 vydané v 3 prípadoch. A zasa na porovnanie, v roku 2002 takýchto známok bolo 10 a v roku 2005 ich bolo rekordne málo, len tri.

V takýchto hodnoteniach býva obyčajne najzaujímavšia skutočnosť, koľko peňazí musí venovať zberateľ, v našom prípade filatelista, za základný súbor známok

poštové známky. Mimoriadne „bohatá“ je však produkcia špeciálnych a malých listov. Vlni ich bolo 16 a opäť načreli do peňaženiek ich zberateľov. V minulom roku na ich získanie bolo treba 675,40 rubľov (ale to už zbiera len ten, čo to chce a kto aj na to má). Vlni, už druhý rok za sebou, pošta nevydala žiadnu výplatnú známku. Zrejme sa využívajú zásoby z roku 1998, keď ich bolo vydaných jedenásť a roku 1997, keď ich bolo vydaných dokonca dvanásť.

Záverom ešte informácia, v akých nominálnych hodnotách a koľkokrát boli ruskou poštovou správou vydané poštové známky v roku 2005. Najnižšou hodnotou bola známka 2,00 ruble a táto bola použitá štyrikrát. Nasledovali: 3,00 – 6 x; 3,50 – 1 raz; 4,00 – 4; 4,50 – 1; 5,00 – 31; 5,60 – 2; 6,00 – 3; 7,00 – 4; 8,00 – 5; 10,00 – 6; 15,00 – 2 a 25 – 1 x.

Okrem poštových známok a háččiekov vlni vyšlo aj 10 celinových obálok s príležitostnými známkami a rovnako 10 poštových lístkov s príležitostnými známkami, ale o nich zasa inokedy.

Vladimír Priputen

* kurz: USD / RUR: 1 USD = 28,12 RUR (banková skratka ruského rubla)

** všetky ceny bez udania meny sú v RUR (ruský rubel)

HLASY A OHLASY

Záver príspevku o **Vojenskej horolezeckej expedícii na Annapurnu** (Zberateľ č. 2/2006) uvádza informáciu o známke, ktorou bola frankovaná pohľadnica poslaná účastníkmi expedície. V ňom sa hovorí, že bola vydaná v r. 2003 nepálskou poštou pri príležitosti 50. výročia zdolania Mt. Everestu v roku 1953 sirom Edmundom Hillarym. Známkou som nevidel, ale sa domnievam, že tu ide len o polovičnú a neúplnú informáciu, ktorá je síce len podružnou k obsahu zmieneneho článku.

Je všeobecne známa neodškriepiteľná historická skutočnosť, že spolu s Hillarym na vrchol najvyššej osemtisícovky vystúpil vtedy aj šerpa Tenzing Norgay. A prečo by práve Nepál vydaním známky zatajoval účasť na svetovom prvenstve svojho krajana na vrchole tejto bohyně nebies?

Už v roku 1953 jeden novinár napísal: Čestnosť Angličanov v športových veciach bola kedysi svetoznáma(...) *Pri slávnostiach v Káthamandú a Dillí prišlo k trápnyim prevkapieniam. Briti oznamovali, že Hillary vkročil prvý na vrchol Everestu. Tenzing odporoval a dodal, že taká otázka nemala byť položená. Vystúpil na vrchol Everestu spojený lanom s Hillarym, to jediné je dôležité. Prostý horský vodca z Nepálu zahabnil Angličanov i vedúceho výpravy Johna Hunta, ktorý ho prehovárал, aby vyhlásil, že vystúpil na vrchol ako druhý. Tenzing však trval na svojom. Nech už Hunt konal z vyššieho príkazu alebo poznal svojich krajanov v Dillí, ich arroganciu v rasových otázkach a národnú povýšenosť, čestného a spravodlivého šerpu hlboko urazil. Neskôr Hunt dospel k jedine rozumnému názoru, že nie je rozhodujúce, kto z dvoch horolezcov na lane prvý vystúpil na vrchol, ale podstatné je skutočné priateľstvo oboch horolezcov, spojených na život a na smrť.*

Bolo to morálne víťazstvo prostého horala nad povýšenosťou koloniálnej moci, pretože Tenzing zastával toto stanovisko od začiatku sporu. Objal svojho kamaráta vo výške takmer deväťtisíc metrov a potom už nič nemohlo skalit vrcholný zážitok jeho života. Hillary sa však týchto trápností nezúčastnil. Držal sa toho, čo mu prikazovala slušnosť. (Karl Herrlinghoffer – Mount Everest, História dobývania najvyššej hory sveta, Olympia Praha 1976).

Po dobytí vrcholu nasledovali desiatky, možno stovky besied a stretnutí pokoriteľov najvyššej hory a nebolo hádam jedinej, kde

by nepadla podobná otázka. A odpoveď už vždy znela, že to nie je dôležité, že išlo o spoločný čin, spoločný úspech, ktorý ostane navždy zapísaný v histórii alpinizmu a ktorý sa nedá vymazať. **J.M.**

Pozn. redakcie: Známkou s vyobrazením Mount Everestu, vydaná nepálskou poštou pri príležitosti 50. výročia zdolania najvyššej hory sveta, nenesie žiadne mená spájajúce sa s touto významnou udalosťou. Skutočnosť, že na vrchol vystúpil E. Hillary spolu so šerpom Tenzingom je všeobecne známa a uvádzajú ju všetky literárne pramene týkajúce sa tejto oblasti.

Pri redakčnom spracovaní príspevku sa nedopatrením stalo, že zo záveru vypadli práve tri slová spomínajúce túto skutočnosť. Správne mala posledná veta znieť: Známkou na pohľadnici bola vydaná v r. 2003 nepálskou poštou pri príležitosti 50. výročia zdolania Mt. Everestu v roku 1953 novozélandským horolezcom sirom Edmundom Hillarym so šerpom Tenzingom. Redakcia sa za uvedený nedostatok ospravedlňuje.

V posledných dvoch číslach časopisu boli uverejnené dva zaujímavé články na tému **Zvieratá v službách človeka**.

Rád by som k tejto téme podal malý doplnok, nie je to síce filatelická a pravom slova zmysle, ale vôbec by som sa nečudoval, keby táto téma napadla aj anglickú poštu pri ich bohatej emisnej činnosti.

V anglických ozbrojených silách je jedno významné, ktoré sa udeľuje len zvieratám. Je to Dickinsonova medaila, a je to vlastne obdoba Viktoriánskeho kríža. Dickinsonova medaila sa udeľuje zvieratám, ktoré vykonali také hrdinské činy, ktorými zachránili životy ľudí. Významenie vzniklo počas druhej svetovej vojny a doteraz bolo udelené celkom 54- krát. Zaujímavé je členenie zvierat, ktoré si toto vyznamenanie vyslúžili: bolo to 32 holubov, 18 psov, 3 kone a jedna mačka. Posledne menované zviera zachránilo celú vojnovú loď aj s posádkou. Škoda, že sa takáto nevšedná vec zatiaľ nedá filatelisticky dokumentovať.

Otto Pisztón

K 50. výročiu zdolania Mount Everestu vydal dve známky Nový Zéland, na ľavej je dvojica horolezcov, ktorí spolu vystúpili na najvyššiu horu sveta.

Fénix stávajúci z popola

Nad známkovou produkciou roka 2005

Na tomto mieste nechcem prezentovať čisto filatelistický pohľad na emisný ročník. Toto prenechávam samotným filatelistom, ich odborný pohľad a špecifické kritéria môžu dospieť k záverom, s ktorými sa pohľad výtvarníka, výtvarného kritika, polygrafa, pošťára alebo používateľa poštovej služby nemusí stotožňovať.

Odpoveď na otázku: Prečo je to tak? nám dáva poslanie známky. Poštová známka, pôvodne len pomôcka uľahčujúca poštovú agendu, sa dnes vníma ako multifunkčný, hoci rozmerovo miniatúrny objekt. Okrem pôvodnej funkcie poštovej ceny je to reprezentácia štátu, prezentácia umenia, kultúry a dejín. Znáмка je dielo výtvarného umenia, je objekt filatelistického záujmu, objekt záujmu zberateľov, je to muzeálny artefakt i predmet obchodu, je dokument poštovníctva a v neposlednom rade ide aj o polygrafický produkt, pre ktorý sú charakteristické vysoké nároky na kvalitu polygrafického spracovania.

Vzhľadom na to, že klasická reprodukčná technika ocelorytíny, ktorá sa už od prvých touto technikou vytlačovaných známok viaže k ceninovej grafike a v priebehu desaťročí sa stala nositeľom charakteristických znakov známkového tvorby, a to najmä v krajinách označovaných vo filatelickej terminológii za klasické, býva dosť často, takmer vždy, tým kritériom, ktoré najviac ovplyvňuje hodnotenie známkového produkcie v anketách a súťažiach, a to nielen z pohľadu odborných porôt, ale

i z pohľadu širokej verejnosti. Ani pri tomto hodnotení sa nemôže toto kritérium obchádzať, uplatní sa však iba v primeranej miere spolu s kritériami estetiky a umeleckej tvorby. Veď je známe, že kreatívita umelcov nie je viazaná stanovenou technikou, hoci na druhej strane schopnosť využiť jej špecifiká a uplatniť jej prednosti svedčí o majstrovstve tvorcu. Toto pravidlo platí bez ohľadu na to, o akú reprodukčnú techniku ide.

Najdôležitejšími kritériami známkového tvorby ako výtvarnej disciplíny sú výtvarné kritéria, patria k nim najmä požiadavky na harmonické spracovanie, ucelenosť kompozície, proporcionálnosť písomných a kresbových prvkov, motívová skladba, znakovosť, štylizácia,

v neposlednom rade požiadavka originality, ako aj spôsobilosť vytvoriť dielo s charakteristickými znakmi známkového grafiky odlišujúcej známku od príbuzných disciplín grafického dizajnu, ako sú knižná tvorba, plagát, etiketa, logo, propagačná grafika, bankovky, ako aj prvky odlišujúce známkovú grafiku od tvorby exlibrisu a ďalších maloformátových disciplín voľnej grafickej tvorby.

Pri hodnotení produkcie podľa uvedených kritérií je štatistický výpočet uplatnenia tlačových techník, spolupracujúcich tlačiarň či podiel zastúpenia jednotlivých tvorcov málo hovoriaci. Dôležité a smerodajné sú výsledná úroveň jednotlivých emisií i charakter produkcie ako celku.

Na tvorbe 23 známok sa podieľali skúsení tvorcovia známkového grafiky, a tiež výtvarníci, ktorí s touto disciplínou nemajú skúsenosti. I keď treba konštatovať, že celková produkcia ročníka je v mnohom nesúrodá, je v nej zastúpený veľký podiel vyvážených, invenčných, vizuálne priťažlivých známok, ktoré celkovú úroveň produkcie viditeľne pozdvihli, čo je zjavné najmä v porovnaní s predchádzajúcim ročníkom. Vzhľadom na to, že experimentovanie s formátmi a ochrannými prvkami predošlého ročníka sa v produkcii roka 2005, na radosť viacerých, neobjavilo, ťažisko sa prenieslo na riešenie obrazovej časti. Do radu typických známokových realizácií radíme emisie veľkonočnej a vianočnej známky autora Vladimíra Machaja, dvojznámkovú emisiu technických

pamiatok úvratových železníc autora Mariána Čapku; sem radíme aj Augustovičove riešenie známky s portrétom blahorečenej sestry Zdenky ako i emisiu Deň poštovej známky ocenenú ministrom ako najlepšiu výtvarnú návrh roka. V emisnej produkcii je i detská známka, deti sú autormi nosnej kresbej časti, definitívnu podobu dal známke dizajnér Peter Čisárik, a tým vlastne pretvoril detskú kresbu na známku. Podobne známku BIB s použitím ilustrácie detskej knihy od japonskej výtvarníčky Iku Dekune stvárnil do známkového podoby skúsený grafický návrhár Vladislav Rostoka. Je potešujúce, že známka celkovo vyznieva vyvázene, Rostoka invenčne sklibil relatívne nesúrodé ilustračné

a typografické prvky do podoby príťažlivej známky, ktorá nesie všetky znaky moderného ponímania známky a nestráca pritom typický známkový charakter.

Emisia Slovakia Summit 2005, Bratislavský mier a výplatná známka Holič predstavujú adekvátne využitie možnosti farebného ofsetu. I keď poznamenávam, že známka Holič nezapadá do radu predchádzajúcich zobrazených miest v rade výplatných známok.

Emisia Rodina a valentínska známka v našej známkovej tvorbe predstavujú doposiaľ málo uplatňované citové zafarbenie námetu.

Mimoriadnu pozornosť si zaslúži emisia Cyklistika, ktorá predstavuje špičku kvality minuloročnej produkcie a patrí k najlepším športovým známkam. Skúsený tvorca známkovej grafiky Igor Piačka spracoval tému športového zápolenia pretekárov so zdravotným postihnutím na vysokej úrovni, porovnateľne so špičkovým výkonom vrcholových športovcov, dalo by sa povedať na medailovej olympijskej úrovni. V spracovaní témy nechýba známke invencia ani originalita. Znáмка nesie všetky znaky kultivovanej umeleckej tvorby. Dynamická diagonálna kompozícia je plná pohybu a napätia. Cyklista je zobrazený nezvyčajne z vysokého nadhľadu, až z vtáčej perspektívy. Krásna je metafora v podobe okrídleného jazdca. Je výrazom okrídlenej túžby športovca paralympionika zvíťaziť v boji o život. Znáмка dokladá športové majstrovstvo paralympijského víťaza zo Sydney, žiaľ, dnes už nežijúceho Radovana Kaufmana. Je súčasne majstrovským dielom Igora Piačka.

Kontrastne v niektorých emisiách roku 2005 sa nenachádzajú pozitíva, skôr naopak. Zjavné je to azda viac v tvorbe nových, v známkovej tvorbe neskúsených autorov. Rušivé prvky vidieť i na známke venovanej výročiu mesta Banská Bystrica. A to napriek tomu, že tejto emisii venovala Slovenská pošta veľkú pozornosť, veď v tomto meste je jej sídlo. Výtvarník, ktorý má nepochybne dobrý vzťah k mestu a zaiste i preto

urobil veľmi peknú ilustratívne pojatú kresbu veže, jednej z architektonických dominant a významných pamiatok mesta, nepochopil a nepozná estetiku známky. Na úkor ilustrácie, ktorej kresba je potlačená ešte aj reprodukovanie v negatívne, je na známke predimenzované písmo a preexponovaná nominálna hodnota.

Podobne pri emisii, ktorá mala pred svetom prezentovať bohatstvo gastronomických kvalít – pokiaľ nebolo v záujme vydať paródiu na tému gastronómia – treba konštatovať veľmi slabý výsledok. A to tak v rovne významovej, ako i výtvarnej. Myšlienka vtesnať bochník či krajec chleba do tvaru mapy Slovenska nie je podaná príťažlivo. Motívovo je pre zahraničných respondentov len ťažko čitateľná.

V porovnaní s emisným plánom pri emisii Svetový rok fyziky – Dionýz Ilkovič konštatujem unik od témy. Prišlo k disproporcii medzi nápismi a zobrazením, na známke chýba vyobrazenie tohto významného slovenského fyzika. Touto emisiou sa prešla možnosť propagovať osobnosť fyzika a našu vedu vo svete. A to je nenapraviteľná škoda v oblasti propagácie Slovenska.

Podstatná časť produkcie roka (15 známok) bola vytlačaná ofsetom v tlačiarňi WSP – CARTOR vo Francúzsku, menšiu časť s použitím ocelotlača vytlačila Poštovní tiskárna cenin, Praha. Z toho známka prezidenta bola vytlačaná rotačnou ocelotlačou v kombinácii s hlbkotlačou, ďalších 5 známok bolo tlačených jednofarebnou ocelotlačou z plochých platní v kombinácii ofsetom a 2 známky boli vytlačené viacfarebnou ocelotlačou z plochých platní.

Čo sa týka kvality polygrafického spracovania najmä pri ofsetovej tlači, bez ohľadu na to, o ktorú z týchto dvoch tlačiarňi ide, pri niektorých emisiách sa zaznamenala kolísajúca kvalita. Osobne považujem niektoré emisie za prefarbené, azda by si to vyžadovalo iba malú korektúru pri schvalovaní tlače. Prejavuje sa to napr. na emisii Kone, pri farbe pozadia tlačového listu, a pri vianočnej známke sa zasa žiada posilniť fareb-

nosť. Najviac ruší tmavá podtlač pod kresbou Františka Studeného v emisii Solidarita s Áziou. Celkovo farebné vyznenie tejto emisie je prívelmi tmenné, už i samotná rytecká transkripcia kresby ceruzkou je prívelmi čierna v porovnaní s originálom. Hoci, ak zohľadníť pohotovosť zaradenie tejto emisie do emisného plánu a pri náročnosti tejto bolestnej témy, je vydanie, výber motívu i pohotovosť ryteckého a polygrafického spracovania svedectvom citlivého vnímania a odborne kompetentného postaja vydavateľa oceňovaného kultúrnou verejnosťou.

Pri ocelotlačí, a to najmä pri viacfarebnej ocelotlačí z plochých platní, je kvalita štandardne na vysokej úrovni. Ak sa teda hodnotí návrat k ocelotlačí navýsost pozitívne, nie je to samoučelné, len kvôli samotnému použitiu tejto techniky, ale pozitíva treba vidieť v jej adekvátnom uplatnení v rámci jednotlivých emisií. Z toho dôvodu vysoko hodnotím rytecký portrét prezidenta Ivana Gašparoviča v podaní Martina Činovského, a to nielen preto, že filatelistická verejnosť v duchu tradície očakávala rytú známku predstaviteľa štátu. Tiež kladné hodnotenie nevychádza z toho, že ju vytvoril náš renomovaný rytec, ale oceňuje sa najmä hodnovernosť portrétneho zobrazenia, brilantnosť ryteckého podania ako aj klasická podoba i harmonická kompozícia známky.

Vytvoriť reprezentatívny portrét hlavy štátu patrí k najnáročnejším úlohám výtvarnej tvorby. Naviac je potešujúce povedomie toho, že pán prezident mal možnosť vybrať si spomedzi troch variantných ryteckých portrétov, a to takmer vyrovnané úrovne. Pri takom silnom ryteckom zázemí, akým disponuje slovenská rytecká škola, ktorá i v priebehu minulého roka bola ocenená najvyššími medzinárodnými cenami ako je Grand Prix l'Exposition WIPA pre Františka Horniaka za rytecký prepis olejomalby L. Medňanského, je opätovná orientácia na viacfarebnú rytinu z plochých platní pri ryteckej transkripcii známych umeleckých diel na známku v emisii Umenie krokom vitaným, očakávaným a v radoch filatelistov a zberateľov umenia i krokom oceňovaným.

Keď v druhej polovici októbra vyšli v emisnom rade Umenie dve poštové známky, obohatili sa filatelistické zbierky o krásne exempláre oceloryteckej transkripcie známych umeleckých diel. Známky reprodukuje Rembrandtovu grafiku Večera v Emmauzoch (1654) a maľbu Karola Barona z cyklu Zázračnosť zátiší V. (1972) potešili nielen filatelistov, ale zaiste i obdivovateľov umenia. Dôvodom je samotný výber diel na známku, veď dielo barokového veľikána Rembrandta sme na slovenskej známke ešte nevideli, a dielo slovenského surrealistu Karola Barona sa na známku dostalo tiež prvýkrát.

Rembrandtovo dielo transponoval do podoby dvojfarebnej známkovkej ocelorytiny grafik a rytec Arnold Feke. Isto je úchvatné už i len pomyslenie, že po 350 rokoch môže byť spolu s Rembrandtom náš súčasník spoluautorom umeleckej reprodukcie diela tohto veľikána umenia. Arnold Feke sa so ctou zhostil tejto náročnej krásnej úlohy. Na základe Rembrandtovej predlohy vytvoril klasicizujúcu rytinu s charakteristickou jemnou drobnokresbou a verným prekreslením detailov. Rytinu modeluje najmä svetlom, vyžarujúcim z postavy Krista. Feke touto rytinou vytvára ryteckú obdobu maliarskeho šerosvitu. Arnold Feke vytvára ideálny súlad medzi pôvodnou grafikou Rembrandta a jej miniatúrnou ryteckou verziou.

Z tvorby Karola Barona vydavateľ vybral na známku pastel z cyklu Zázračnosť zátiší V. Celý cyklus je vyjadrením surreálneho pôsobenia živých i mŕtvych objektov. Autorom ryteckej transkripcie pastelu je František Horniak.

Rytec vytvoril razantný rytecký prepis diela, výtvarne i technicky náročnú päťfarebnú rytinu, ktorá farebne verne reprodukuje pôvodný pastel vo všetkých farebných odtieňoch, poltónoch a nuansách.

Obidve známky tohtoročnej emisie Umenie sú ozdobou emisného ročníka. Emisný rad Umenie kontinuálne nadväzuje na koncepciu založenú na vydávaní významných umeleckých

diel v reprezentačnom vydaní. Vďaka tomu, že Slovenská pošta sa po krátkej pauze opäť vrátila k použitiu filatelistami obľúbenej náročnej umelecko-reprodukčnej techniky viacfarebnej ocelorytiny, mohli sa zaskviť obdivované diela z galérií v osvieženej podobe ryteckej transkripcie vo filatelistických zbierkach aj na poštových zásielkach.

Záverom ešte poznámka, obálky prvého dňa vydania (FDC) predstavujú v prevažnej miere jednofarebnú ocelotlačovú produkciu a sú tlačene na Slovensku v tlačiarňi TAB, s. r. o., Bratislava.

Pri pohľade na minuloročnú produkciu poštových známok sa mi nevdokaj v pamäti vybavuje článok publikovaný v závere roka 2003 v odbornom polygrafickom periodiku (Papier a polygrafia 4/2003), keď sa v súvislosti s ocelorytinou a ocelotlačou natiskalo pre známkovú produkciu nelichotivé, ale dnes už zjavne neadekvátne prirovnanie o labutej piesni. Dnešný pohľad by sa mohol prirovnať skôr k bájnemu vtákoví fénixovi vstávajúcemu z popola. Ostáva dúfať, že to nie je klamné prirovnanie. Už i preto nie, lebo sa zakladá na hodnotení produkcie ako celku, a nielen z pohľadu tradične používanéj reprodukčnej techniky, o ktorej som písala v spomínanom článku.

Antónia Paulinyová

STRETNUTIE ZBERATEĽOV V NOVEJ EURÓPE / MEETING COLLECTORS IN NEW EUROPE

3. MEDZINÁRODNÝ
ZBERATEĽSKÝ
VEĽTRH

3th INTERNATIONAL
COLLECTORS
FAIR

BZD

BRATISLAVSKÉ ZBERATEĽSKÉ DNI
09. - 10. 6. 2006

Incheba, a.s., Viedenská cesta 3-7, 851 01 Bratislava
tel.: 00421 2 6727 2135, fax.: 00421 2 6727 2143, email: bzd@incheba.sk
www.incheba.sk

Organizátor, miesto:
**Výstavné a kongresové centrum
Incheba, a. s.,
Bratislava – Slovensko**

Odborný garant:

Slovenská pošta, š. p., Poštové múzeum, Mincovňa Kremnica, š. p., Slovenský filumenistický zväz, Zväz slovenských filatelistov, Slovenská numizmatická spoločnosť, Slovenská spoločnosť olympijskej a športovej filatelie pri SOV, Slovenský zväz zberateľov autogramov

Mediálny partner:

ZBERATEĽ, mesačník pre zberateľov

Zastúpené krajiny:

SR, ČR, Rakúsko, Maďarsko, Poľsko, Slovinsko, Bielorusko, Taliansko, Španielsko, Veľká Británia, Nemecko, Chorvátsko, Švajčiarsko, Kanada, Bulharsko, Litva

Sprievodný program

XXIII. Dni filatelie Slovenska

- 11. zasadnutie rady Zväzu slovenských filatelistov
- Zlosovanie súťaže **Detická súťaž s Pofis-om** v rámci oslavy MDD
- Detická pošta v podobe symbolickej poštovej priehradky
- Autogramiáda autorov poštových známok z radov umelcov slovenskej a českej známkovej tvorby
- Vyhlásenie ankety o najkrajšiu známku a pečiatku roka 2005
- Poradenské centrum Slovenskej numizmatickej spoločnosti
- Emisia ročníkového súbora slovenských mincí k veľtrhu BZD s letopčtom razby 2006

Cena za stôl 80 x 80 cm 590 Sk/deň 990 Sk/2 dni
Price for 1 table 20 € for 1 day 30 € for 2 days
V prípade záujmu o stánkovú prezentáciu sa s nami skontaktujte uvedenými spôsobmi.

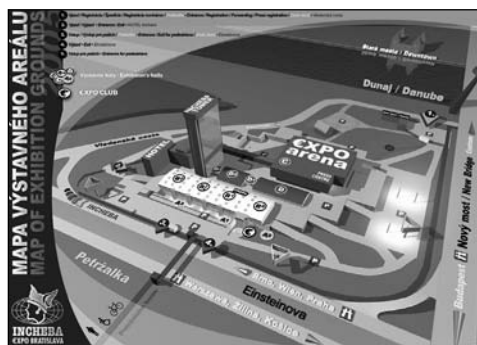
Tuzemský platobný styk

- **poštovou poukážkou** (typ U) na číslo účtu 584728213/7500

adresa príjemcu:
Incheba, a. s.
Viedenská cesta 3-7
851 01 Bratislava

Variabilný symbol: číslo faktúry alebo číslo zakázky
konštantný symbol: 0308
referenčné číslo: 3563875

- **bankovým prevodom** na číslo účtu: 584728213/7500
adresa banky: ČSOB, a. s.
Lehockého 3, 815 63 Bratislava
Variabilný symbol: číslo faktúry alebo číslo zakázky
konštantný symbol: 0308

Označovanie vrátených zásielok na Slovensku do roku 1993

Z množstva prepravovaných poštových zásielok sa ich časť z rozličných dôvodov nemohla doručiť adresátom. Takéto zásielky, ak boli známi odosielateľia, pošta vracala, ak známi neboli, postupovala ich poštovej ohlasovní a úložni.

Dôvody, pre ktoré sa zásielka nedala doručiť, sa vyznačili na jej obale alebo v prípade balíka zaslaného so sprievodkou i na sprievodke. Vyznačenie dôvodu nedoručiteľnosti sa vykonávalo:

1. Rukopisným údajom.
2. Odtlačkom pečiatky.
3. Vylepením nálepky s príslušným textom, hlavne v medzinárodnom styku.

Na adresových stranách vrátených zásielok sa často vyskytujú šípky smerujúce od prečiarknutých údajov adresáta k údajom odosielateľa. Pri vyznačení dôvodu nedoručiteľnosti sa má nachádzať odtlačok dennej pečiatky pošty, ktorá zásielku vracala.

1. Rukopisné vyznačenie dôvodu nedoručiteľnosti

Tento spôsob bol najrozšírenejší a používali ho všetky hlavné poštové správy pôsobiace v priebehu času na území Slovenska. Na jeho vyznačenie sa používali rôzne písacie pomôcky napr. pero, atramentové i farebné ceruzky. Text vysvetľujúci dôvod nedoručiteľnosti sa spravidla nachádzal na adresovej strane. Pomerne často možno takéto texty nájsť na zásielkach odoslaných zo súdov. Prevažujú údaje o neznámom mieste pobytu adresáta, jeho odsťahovaní, úmrtí a podobne. Vrátené zásielky bývajú zafažené doplatným v jednoduchej výške za rovnaký druh a hmotnosť zásielky.

2. Vyznačenie dôvodu nedoručiteľnosti odtlačkom pečiatky

Na tento účel sa používali pečiatky:

- a) **riadkové**, ktoré majú text, vysvetľujúci dôvod nedoručiteľnosti uvedený v rozličných veľkostiach písma, pečiatkovaná farba je najmä modrá a fialová. Najrozšírenejší je text: Spät,
- b) **rámčekové**, ktoré majú vysvetľujúci text orámovaný. Ich výskyt je menší ako riadkových pečiatok,
- c) **obsahuje všetky hlavné dôvody nedoručiteľnosti**, a sú spravidla dvojjazyčné slovensko-francúzske. V pečiatkach sa spravidla nachádza štvorček na vyznačenie – zakrížikovanie dôvodu nedoručiteľnosti.

Pečiatky rozličných úprav vyznačujúce dôvody nedoručiteľnosti používali hlavne dodacie pošty s veľkým objemom doručovaných, a tým i vrátených zásielok.

3. Vyznačenie dôvodu nedoručiteľnosti nálepkou

Nálepky s dvojjazyčným vysvetľujúcim textom v úradnom jazyku a vo francúzštine používali na území dnešného Slovenska po roku 1900 všetky hlavné poštové správy, ktoré tu pôsobili. Rozdielna však bola farba tlače textov, papiera, na ktorom boli vytlačené, veľkosť a tvar písma a i spôsob ich oddeľovania z hárku.

Balíková sprievodka z obdobia maďarského záboru časti Slovenska, k balíku odoslanému z Pohronskeho Ruskova do Levíc. Dobová nálepka v ľavom hornom rohu označuje dôvod vrátenia balíka – Adresát neznámy.

Uhorská poštová správa používala nálepky s maďarsko-francúzskym textom, ktorý bol vytlačený zelenou farbou na bielom papieri, orámovanie je vo farbe textu. Nálepky boli nezúbkované, mali rozmery cca 24 x 15 mm a boli bez lepu. Číslo tlačiva a počet nálepiek v hárku nie sú autorovi známe. Známe sú nálepky s týmito textami:

Nem kereste / Non réclame
Elutazott / Parti , alebo Elkoltzott / Parti
Ismeretlen / Inconnu
Nemfogadta el / Refusé

Meghalt / Décédé
Cím elégtelen / Insuffisance d'adresse
Czég megszunt / Maisonn' existe plus
Úton van / En voyage

Československá poštová správa zaviedla do používania nálepky, ktoré boli vytlačené čiernou farbou na červenom papieri. Text nálepky bol orámovaný vo farbe textu. Nálepky sa oddeľovali z hárku strihaním. Nemali lep. Rozmery nálepiek boli prevažne 25 x 19mm. Texty boli česko-francúzske. Usporiadanie nálepiek v hárku 5 x 20 nálepiek – 100 kusov. Prehľad textov a čísiel nálepiek :

Neznám / Inconnu - tlačivo číslo 95A
Nepřijato / Refusé – tlačivo číslo 95 B
Odcestoval / Parti – tlačivo číslo 95 C
Nevyzvednuto / Non reklame – tlačivo číslo 95 D
Zemřel / Décédé – tlačivo číslo 95 E
Nedostatečná adresa / Adresse insuffisante (Rozmery nálepky 39 x 14 mm) – tlač. č. 95 F
Není již / N'existe plus – tlačivo číslo 95 G
Nepřipustno / Non admis – tlačivo číslo 95 H
Na cestách / En voyage – tlačivo číslo 95 CH

Tieto nálepky mali viac nákladov odlišujúcich sa názvami druhom a hrúbkou použitého písma. V tuzemskom styku bolo ich používanie odvolané v roku 1936.

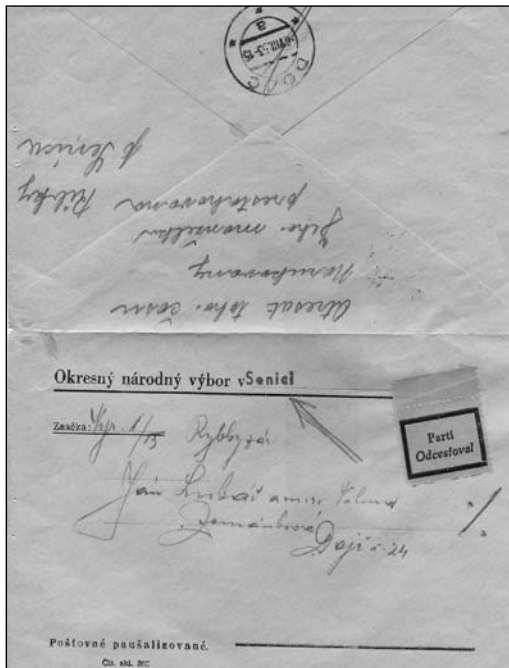
Maďarská poštová správa používala na zabranom území Slovenska v rokoch 1938 – 1945 nálepky na vrátené zásielky, na ktorých bol dôvod vrátenia vytlačенý v maďarsko- francúzskom texte. Text bol vytlačенý zelenou farbou na bielom papieri. Orámovanie textu bolo v červenej farbe. Rozmery nálepiek cca 22 x 15 mm. Čísla tlačív nie sú autorovi známe. Texty nálepiek, ktorých použitie možno doložiť, sú:

Elkoltozott - Parti
Ismeretlen / Inconnu
Nem fogatta el / Refusé
Meghalt / Décédé

Slovenská poštová správa používala obdobné nálepky v rokoch 1939 – 1945, podľa zachovaného dokladového materiálu veľmi zriedkavo. Farba tlače a papiera bola obdobná ako mali nálepky čs. pôvodu. Zmena bola v časti textu, ktorý bol v úradnom jazyku, v slovenčine. Nálepky sa oddeľovali strihaním, nemali lep. Rozmery nálepiek 26 x 18 mm. Hárkok nálepiek mal mať 182 kusov nálepiek. Prehľad doložených textov nálepiek :

Neznámy / Inconnu - tlačivo číslo 95A
Nepřijaté / Refusé – tlačivo číslo 95 B
Odcestoval / Parti – tlačivo číslo 95 C, nálepka je známa i v úprave textu: Parti / Odcestoval
Nevyžiadané / Non reklame – tlačivo číslo 95 D
Zomrel / Décédé – tlačivo číslo 95 E
Nedostatočná / adresa / Adresse / insuffisante (Rozmery nálepky 39 x 14 mm?) – tlač. č. 95 F
Nejestvuje už / N'existe plus – tlačivo číslo 95 G

Nepřipustné / Non admis – tlačivo číslo 95 H
Na cestách / En voyage – tlačivo číslo 95 CH
Československá poštová správa zaviedla po roku 1953 nálepky v novej úprave. Farba textov i orámovania je v čiernej farbe. Na tlač nálepiek bol použitý biely papier rozličných farebných odtieňov. Rozmery nálepiek sú 24 x 14 mm. Hárkok nálepiek obsahuje 5 x 10 nálepiek.

Obyčajný úradný list s paušalizovaným poštovným odoslaný zo Senice do Dojča v auguste roku 1953. List bol vrátený odosielateľovi z dôvodu odcestovania adresáta. Túto informáciu potvrdzuje nálepka čs. vyhotovenia, umiestnená v pravej hornej časti adresovej strany obálky. Pod nálepkou je znak %, odkazujúci na rukopisnú poznámku na zadnej strane obálky:

„Adresát toho času / narukovaný / jeho manželka / prestahovaná Ribky/ p Senica“. Tieto údaje potvrdzuje odtlačok dennej pečiatky čs. II. typu pošty Dojč s dátumom 6.8.1953 a šifra zodpovedného pracovníka pošty.

Nálepky boli na uľahčenie oddeľovania perforované. Texty na nálepkách a čísla tlačiva sú zhodné z predchádzajúcimi vydaniaми.

Okolo roku 1960 boli zmenené čísla tlačív, jednotlivých nálepiek, ale farba papiera, tlače, nanosenie lepu, zostali zachované. Na oddeľovanie bol použitý i čiarový priesek.

Inconnu / Neznámy - tlačivo číslo 11-023 A
Refusé / Nepřijaté – tlačivo číslo 11- 023 B
Parti / Odcestoval – tlačivo číslo 11- 023 C

Non reklame / Nevyžiadané – tlačivo číslo 11 – 023 D
Décedé / Zomrel – tlačivo číslo 11 – 023 E
Adresse / insuffisante / Nedostatočná / adressa – tlačivo číslo 11 – 023 F

N'existe plus / Nejestvuje už – tlačivo číslo 11- 023 G, od r.1975 „Neexistuje už, „

Non admis / Neprípustné – tlačivo číslo 11 – 023 H
Nálepky na vrátené zásielky boli v tomto období používané na zásielky z cudziny, vnútroštátne použitie je výnimočné. Ich používanie bolo zrušené v roku 1981. Nahradilo ich tlačivo č.11-023 „Prehľad poznámok pre nedoručiteľné zásielky, ktoré sa vracajú do cudziny“. Tlačivo má v dvoch stĺpcoch osem textov označujúcich dôvod vrátenia zásielky v češtine a francúzštine, slovenský variant zatiaľ nemožno doložiť. Tlač bolo vykonané čiernou farbou na tehlovečervenom a bielom papieri.

Nevyplatené podaný lístok s vyznačením riadkovou pečiatkou, že „Porto hradí adresát“ a písmenom „T“ vyznačujúcom doplatné viaznuce na lístku. Lístok bol odoslaný z Košíc 18.9.1955 a určený adresátovi v miestnej časti Košická Nová Ves. Dodacia pošta Košice 1 vylepila na lístok 19.9.1955 doplatnú známku v hodnote dvojnásobného poštovného za lístok (60 h) na úhradu chýbajúceho poštovného. Adresát nebol na udanej adrese nájdený. Lístok bol vrátený na dodaciu poštu, ktorá dala cez doplatnú známku riadkovú pečiatku „Neplatné“. Následne bol adresát vyvolaný v doručovní na zistenie jeho adresy (pozri: riadková pečiatka vľavo hore: “Vývolané / adresát neznámý !” a odtlačok dennej pečiatky pôvodnej adresnej pošty z dátumom 22.9.1955 . Podľa poznámok na lístku bol tento následne doposlaný do Zlatých Moraviec, kde došiel pravdepodobne 30.9.1955. Adresát tu taktiež nebol nájdený, preto bola na lístok daná (2x) riadková pečiatka „Zpäť!“ a lístok bol vrátený odosielateľovi.

Texty nálepiek a k nim prislúchajúce dôvody vrátenia zásielok.

Neznámý / Inconnu – adresát sa nedá vypátrať,
Neprijaté / Refusé – adresát odmietol zásielku prijať,
Odcestoval / Parti – adresát odcestoval alebo sa odštalova a doposlania zásielky za ním nie je možné,

Sprievodka k balíku s dobierkou, odoslanom v septembri roku 1984 z Prievidze do Nitry.

Adresát balíka nebol zastihnutý, preto mu bolo nechané oznámenie o uložení balíka na pošte.

Vzhľadom na to, že adresát si do konca úložnej lehoty balík nevyzdvihol, bol tento vrátený odosielateľovi. Dôvod vrátenia : „Nevyžiadané späť“ je vyznačený na adresovej strane dobierkovej balíkovej sprievodky odtlačkom riadkovej pečiatky modrej farby.

Nevyžiadané / Non reklame – adresát nevybral zásielku v odbernej lehote,

Zomrel / Décedé – zásielku nebolo možné doručiť pre úmrtie adresáta,

Nedostatočná / adressa / Adresse / insuffisante – zásielka nemohla byť dodaná pre nedostatočnú alebo zlú adresu,

Nejestvuje už / N'existe plus – pri zrušení firmy,

Neprípustné / Non admis – zásielka bola vylúčená z poštovej prepravy,

Na cestách / En voyage – adresát odcestoval s neurčitým cieľom cesty.

Príspevok obsahuje autorovi dostupné informácie o tejto zaujímavej oblasti činnosti pošty, nerobí si však nárok na úplnosť, jeho zámerom je podnieť záujem o túto časť sprievodných znakov poštových zásielok.

Dušan Evinic

Pramene:

1. Zbierka autora
2. RNDr. Dušan Brabec – Nálepky na nedoručiteľné listovní zásielky vrátené do cudziny (Časopis Filatelie č.19-21 ročník 1985)
3. Balíková pošta na Slovensku 1918-1985 (Filatelistické state ZSF č.16)

SÚŤAŽ O KVET ZBERATEĽA

Vážení čitatelia,

vyhodnotenie druhého kola piateho ročníka našej súťaže o Kvet Zberateľa potvrdzuje stály záujem o bližšie informácie z oblasti vzniku poštovej známky a posúdenia prístupov k jej tvorbe, pretože prvé miesto patrí A. Paulinyovej za druhú časť nového seriálu o známke a známkovej grafike z pohľadu znalca umenia. Aj druhé miesto patrí novému seriálu, ktorý je z oblasti numizmatiky, keď školiteľka, E. Minarovičová, v ňom pokračuje o histórii tohto zberateľského odboru. O tretie miesto sa tentokrát delia dva príspevky – o našom poprednom výtvarníkovi I. Schurmannovi, a o 60. výročí sluzobných známok. Štvrté miesto patrí filatelickej spomienke na rok 1805 v príspevku o bitke pri Trafalgar, piate miesto získal M. Gerec za súhrnný prehľad druhov papiera slovenských výplatných známok a šieste miesto opäť numizmatike, a to druhej časti príspevku V. Buššu o slovenských minciach a bankovkách.

Aj tentokrát prvých šesť príspevkov získalo 84 % všetkých vašich hlasov. Príspevky na ďalších miestach získali jeden až deväť hlasov. Bodovalo spolu 15 príspevkov (v predchádzajúcom kole 12). Na prvú otázku správne odpovedalo 45 zo 46 súťažiacich. Na druhú otázku správne a v celom rozsahu odpovedalo 43 súťažiacich. Fragment, okrem jedného, správne identifikovali všetci súťažiaci, odpoveď na druhú otázku v celom rozsahu robilo problém 3 súťažiacim.

■ Vyhodnotenie 2. súťažného kola:

1. otázka – fragment z druhej strany obálky správne identifikovalo 45 súťažiacich - vyobrazený bol detail známky 1,40 Kčs, Poř. č. 1924, Žena s džbánom z emisie Umenie vydanej 29. 11. 1971.

2. otázka – správna odpoveď na otázku „Ktorý významný slovenský umelec je autorom obrazu na známke, kde sa nachádza originál tohto umeleckého diela a na ktorej slovenskej známke je ďalšie dielo toho umelca“, mala byť: Autorom obrazu je M. A. Bazovský (1899 – 1968), dielo sa nachádza v SNG v Bratislave a ďalšie jeho dielo je na slovenskej známke č. 192 z emisného radu Umenie „Malatiná“. Na otázku správne a v celom rozsahu odpovedalo 43 súťažiacich.

Na 3. otázku - (ktorý článok sa vo februárovom čísle Zberateľa najviac páčil), hlasy súťažiacich (34) víťazstvo prisúdili **A. Paulinyovej** za druhú časť nového seriálu **Známka a známková tvorba**. Za pokračovanie **Malej**

školy numizmatiky získala **E. Minarovičová** s počtom 27 hlasov druhé miesto. O tretie miesto sa za 21 hlasov delia: **R. Fischer** za príspevok **Ivan Schurmann – známy, neznámy** a **R. Klíma** za príspevok **Sluzobné známky 1945 – 60 rokov**. Štvrtá priečka s 20 hlasmi patrí **A. Kulhánkovi ml.** za **Trafalgar 1805**. Piate miesto s počtom 16 hlasov získal **M. Gerec** za **Prehľad druhov papiera slovenských výplatných známok „Mestá“**. Šiesta priečka patrí **V. Buššovi** za **Slovenské mince a bankovky 1993-2005 (2)**, keď dostal 15 vašich hlasov. Šieste miesto obsadil **J. Solava** za článok **Zvieratá v službách človeka – Kôň**, keď dostal 12 hlasov. Na ôsmom mieste s deviatimi hlasmi bodoval **J. Dobrovolský** za **Zavádzanie nových PŠČ na vybraných poštách**.

Ďalšie hlasy (1 až 3) súťažiaci priznali ešte ďalším šiestim príspevkom.

Výhercami 2. kola V. ročníka súťaže sú **Mária Lopatková** z **Naháča** (poukážka firmy Zberateľ na nákup tovaru v hodnote 250 Sk) a **Dušan Kavický**, **Banská Štiavnica** (poukážka firmy Zberateľ na nákup tovaru v hodnote 150 Sk). Srdečne blahoželáme!

■ 4. - aprílové KOLO SÚŤAŽE

Do 4. kola 5. ročníka našej súťaže sme pripravili tieto otázky:

1. otázka znie: Z ktorej československej známky je fragment, vyobrazený na druhej strane obálky, z akej emisie a v ktorom roku bola vydaná?

2. otázka znie: Ktorý významný slovenský umelec je autorom diela pretlmočeného na známku, na ktorej slovenskej známke je ďalšie dielo tohto umelca a kde tento umelec prežil veľkú časť svojho života.

3. otázka znie: Napíšte troch autorov a názvy ich článkov, ktoré sa vám v aprílovom čísle časopisu Zberateľ najviac páčili.

Vaše odpovede s poznámkou „Súťaž“ očakávame **do 28. apríla 2006**. Za účasť v súťaži vopred ďakujeme a tešíme sa na vaše odpovede.

Ešte k vlnajšiemu ročníku súťaže.

Ako sme už v minulom čísle uviedli, vyhodnotili sme štvrtý ročník našej súťaže a pre najaktívnejších účastníkov sme pripravili tradičný darček, poštový lístok s prítláčou symbolického znaku súťaže. Lístky sú vytlačené, v najbližších dňoch ich rozpošleme.

Zároveň chceme všetkým súťažiacim podakovať za ich záujem o časopis a pomoc pri jeho tvorbe, pretože vaše hlasy sa významným spôsobom podieľajú pri hľadaní tém ďalších pútavých príspevkov a ich potenciálnych autorov. Dúfame, že si vašu priazeň udržíme aj naďalej.

Redakcia

FIRMA ZBERATEL®

stále vykupuje

**HODNOTNÉ ZBIERKY I JEDNOTLIVÉ
ZNÁMKY, MINCE A POHLADNICE**

Poradenská služba - Zásielková služba
Diskrétnosť zaručená - Platba v hotovosti

Predajňa:

Račianske mýto 1/D, 831 02 Bratislava,

☎ 0911 250 149

e-mail: zberatel@chello.sk

Otvorené pondelok až piatok
od 10⁰⁰ do 18⁰⁰ hod.

ALBUM ZIKA

NEHLADAJTE MA DOMA,
NÁJDETE MA NA INTERNETE

www.albumik.sk

MZIKA@HOTMAIL.COM

TEL/FAX.: 02 / 4342 9386

www.zberatel.com

Návštívte internetové stránky firmy

ZBERATEL®

Kliknutím na titulyk úvodnej stránky sa
dozviete ďalšie informácie z jednotlivých
oblastí zberateľstva a o aktuálnych ponukách
firmy Zberateľ®

FILATELIA ALBUM

predávame a vykupujeme
ZBIERKY ZNÁMOK, MINCÍ,
STARÝCH POHLADNÍČ,
CELISTVOSTÍ
A OSTATNÝ FILATELISTICKÝ
MATERIÁL

FILATELIA ALBUM

Lazaretská 11

811 08 BRATISLAVA

telefón / fax: + 421 - 2 - 5296 7411

www.matchboxmuzeum.sk

Ervín SMAŽÁK

Lotyšská 16, 821 06 Bratislava

tel.: 02/45246 518, 0903 256 518

Propagácia športových podujatí na poštových materiáloch
(prítláče, príležitostné poštové ☉ a strojové príležitostné ☉)

Sprostredkovateľská činnosť vo filatelii. Zásielková
služba (novinky SR, ČR).

Ponúkam známky, FDC, celistvosti, katalógy a ostatné poš-
tové materiály na tému Olympijské hry a šport (celý svet).

Vykupujem kvalitný poštový materiál na tému Olympij-
ské hry a šport (celý svet).

Prijímam do komisionálneho predaja poštový materiál
na tému Olympijské hry a šport (celý svet).

Členovia SSOŠF pri Slovenskom olympijskom výbore
majú **10% zľavu** na materiály firmy ERVO.

Firma Katalóg Filatelia - Numizmatika

Námestie SNP č. 37, 960 01 Zvolen ☎ 045 / 5320 250-51,
0907 818 772, e-mail: caniga.triangel@stonline.sk
Po - Pia: 10.00 - 18.00 hod.

Vykupujeme a predávame

**známky, mince, bankovky,
staré pohľadnice a vyznamenania**

Zároveň poskytujeme bezplatne poradenskú službu
a ohodnocovanie materiálu.

Pre členov Klubu Filatelie a abonentom časopisu
Zberateľ poskytujeme 5% zľavu

ZAPOMENUTÉ VZPOMÍNKY k portrétu Josefa Lieslera

V zapomenutelnosti vzpomínek zůstává i neznámé poznání. Vše podstatné o Josefu Lieslerovi již bylo zaznamenáno. V záplavě bohaté bibliografie je nač vzpomínat. Skoro se obávám, že tyto oživlé vzpomínky mohou působit poněkud neprůhledně. Nepodobají se navyklemu zamýšlení o umělci. Při zpětném pohledu je to stále zřejmější. Šíři našich osobních vztahů pohltilo téměř sedmačtyřicet roků. Nejdéle – 28 let – nás pojila spřízněná služba ve prospěch poštovní známky. Potažmo 5 let předtím nás sblížilo partnerství v polygrafii, a později – vlastně donedávna – přátelské kontakty pamětníků. Dokládá to i naše korespondence (viz ukázky). Po celou dobu čímsi základním, čím Liesler stvrzoval svou člověčinu, bylo jeho úžasné vypravěčství a moudrost s humornou úsměvností. A noblesa. Obzvláště v posledních letech střezil svou výsadní pozici komentátora vlastního díla. Britký glosátor sebe sama a nahrávač všem sdělovacím médiím. Vstupoval do dějů svého dlouhého života poskytováním rozhovorů, besedami i vlastními texty. Ale neměl zapotřebí se propagovat vychytralou propagací své osoby.

První podivností a „protipólem“ dosažené stupnice Lieslerovy popularity do roku 1968 bylo přehlížení a faktické nedocenení jeho známkové tvorby. Kromě žurnalistické publicity z tiskových konferencí, pořádaných vydavatelem k 38 Lieslerovým emisím, kdy už měl náskok před ostatními tvůrci známek, umělecká kritika tuto část jeho práce ignoruje. Dlouho trvalo, než bylo pochopeno, že je také výrazným mistrem v tomto výtvarném oboru. O této profesi, která teprve později byla rovnocenně uznána jako plodné umění na objednávku, se vědělo a psalo pramálo 1). Ke cti tomuto druhu užité tvorby a historického vymezení pojmu *umění poštovní známky* u nás přispěli odborníci a teoretici z okruhu emisní činnosti vydavatele cenin. A zůstává faktem, že premiéru o uměleckém profilu známkové grafiky Josefa Lieslera přinesl časopis filatelistů 2). V praxi to mimo jiné potvrdila elita českých a slovenských výtvarných umělců a vydobytá uznání o hodnotách československých známek v zahraničí.

Psal jsem o zdánlivé jednoduchosti, s jakou se mnozí umělci vypořádávají s poštovní známkou a její výtvarnou zkratkou, která je pro její moderní pojetí zjevem již příznačným. Tato jednoduchost vzniká stylizací složitosti, kdy zestručnění je také určitým projevem nedůvěry v malý formát známky a v její sdělovací možnosti. Rozdíly existovaly v obsahu i ve formě. Dejme tomu Švengsbír, všestranný tvůrce známkové grafiky, předváděl své záměry zadávaných témat podle konkrétních modelů (mosty, motýli, architektonické skvosty, domovní znamení a portály, a pod.). Naproti tomu Lieslerovy modely? Pokaždé jiný a objevný. Básnická fantazie složitých myšlenek a grafických nápadů, obsahově náročnější, filosofičtější a abstraktnější, a také s plným barevným a kresebným vyjádřením. Na první pohled a pro naše vnímání trochu přeplněné množstvím motivů, plných tvarů, tékajících z rohu do rohu, pro Lieslera pokaždé příliš malinké plochy. Porovnejte jeho výtvarná podobení námětů, například Světový rok boje proti kolonialismu, rasovému útlaku, fašismu a apartheidu, Mezinárodní hydrologická dekáda, Výstava poštovních známek Brno 74, Boj proti kouření, 35.výročí OSN, Kongres OSN ve Vídni – Unispace 82, nebo Mezinárodní lety Interkosmu, Památník písemnictví v Praze, Olympiáda v Mexiku, a další náměty s básnivě vymyšlenými modely.

Tehdy také málokdo věděl, že byl básníkem i literárně. Tou dobou – od 1. prosince 1967 po zadání série olympiády v Mexiku – jsme se setkávali v jeho atelieru

na rohu Malostranského náměstí a Mostecké ulice několikrát v týdnu. Navštívili jsme spolu Piccasovu výstavu v Mánesu a připravovali stať Lieslerovo vyznání a pozvání ke světové výstavě PRAGA 68. Častokrát se rozprávěl: „Rád píšu, a básničky taky“. Jednu měl dokonce na desce a tak jsme naslouchali. „Ptáčku můj ve hnízdech svatého Floriánka hnízdící/ skleničko má převrhnutá, víno z ní nedopíté/ vodičko má ve zpěvech lásky plných ulpívající/ lodičko má za času lásky vyplouvající má žlutá žárliivostí...“

Když Pepího přátelé vzpomínali jeho sedmdesátin 3), Miroslav Horníček napsal: „Je jedním z mých malířů. Ale čím – ptám se – čím se stává malíř „naším“? Tím, že odpovídá zkušenosti našeho zraku a je ochotně potvrzuje ve svém díle to, co vidíme i my? Malíř vidí to, co jiní nevidí. A tam, kde to vidí svým způsobem a kde to svým –nezaměnitelným – rukopisem sděluje, stává se i naším“. Josef Herčík si zas přál, „aby ministerstvo spojů Lieslerovi zadalo známku většího formátu s volným tématem, aby mohl vytvořit svou nejkrásnější známku a já ji mohl vyřít“. Sám jsem přispěl úvahou o secesi, kterou mnozí zatratili pro její ornamentálnost a přebujelou dekorativnost, i na poštovní známce. Josef Liesler však prokázal, že ornament tvoří vlastně grafičnost známky, jež plyne z organického spojení jejích výtvarných složek, z logiky a důslednosti pojetí, shodného s prpracováním. V Lieslerových návrzích

vidíme právě onen souhrn určující grafičnost, spolurozhodující o jejich nepřetržitě oblibě. Vládne v nich složka ornamentální a dekorativní, s osobitými nuancemi kreslířského rukopisu, prostoupeného barvou. Liesler jimi známky nezdobí, ale zvýrazňuje, co chce vyjádřit. Proto je asi lépe tyhle známky prohlížet a střádat, než je posílat na dopisech. Nejlepší je zřejmě – pokud jich máme dost – mít je pro obojí. Nevybíral jsem je přesně ani neřadil. Stačilo potvrdit objednávky a realizace, určené naléhavostí doby i okamžiku, jak prostě prošly našim i Pepího životem. Ale položíte-li všechny známky vedle sebe, uvidíte, že to je jeden jediný kvas, ve kterém nekončí toto služební umění – vyžadující občas jistě velmi pokorné podřízení zásadám produkce – ze kterého vyrůstá nejen široké sdělení, ale s ním i jejich tvůrce, prožívající s námi dějinné chvíle. Protože doba i lidé si vždycky vybírají svoje básníky a malíře. Lieslera jsme si vybrali už dávno, protože je Malíř i Básník, který kreslí a básní krásné známky.

Nepřilíhš radostným srovnáním ovšem zůstává, že první umělecké monografie, jejíž předmluvu si Liesler o sobě napsal sám, se dočkal až k jubileu svých 76 let! 4) Dnes už je dostatečně prokázáno, že trvale nepomíjející kouzlo Lieslerovy tvorby strhlo pozornost i na prestižní umění poštovní známky. I jeho ukončenost života před triadevadesátkou to mnohonásobně potvrdila. Dokonce v posledním rozložení přítele Vladimíra Precilíka ze Spolku Mánes, koncem srpna 2005 ve Strašnickém krematoriu, dospěl i kumšt známky k podobenství nejvyššímu 5).

I v odeonské monografii Simeony Hoškové, kde naznačený mýtus Lieslerovy poštovní známky dokumentují pouze seznamy udělených uznání a cen, včetně vyjmenování tematických okruhů emise - což nepatří mezi malířovy zásluhy a tvůrčí inspirace jejich výtvarných realizací – chybí jakékoliv autentické hodnocení či vlastní autorčiny kritické rozborů. Chybným mýtem se známky stávají ve chvíli, kdy výtvarná teoretika riskuje neověřenými údaji nebo když je nekriticky opakuje z převzatých pramenů. Pomiňme, že první Lieslerova známka nevznikla roku 1974. Horší je tvrzení, že „Lieslerovy návrhy na známky prepisovali grafici Josef Herčík a Jindřich Schmidt“. Je a není to pravda. V měnicích se poměrech v průběhu let 1947 – 1988 se zrodilo 98 lieslerovských známek, a rylo je deset rytců: Herčík (26), Schmidt (23), L.Jirka (14), Ondráček (11), Mráček (8), Housa (6), Švengsbír (4), Roule (2), Goldschmid a Fajt po jedné rytině.

V rozhovoru pro Český deník 6) oslavovaný osmdesátiník zavzpomínal: „Začal jsem se známkami v pětáctiřícátém roce“, což je vyloučené. „Nějaký pan Zavřel u mne objednal vůbec první známku, kterou jsem dělal

- byla k mezinárodnímu studentskému kongresu". Šlo o I.světový festival mládeže 1947. (Jaromír Hořec to v Lidové demokracii nesmyslně přetlumočil: „Začal vytvářet československé známky záhy po květnu 1945 – první jeho známkový návrh zobrazil mezinárodní festival mládeže v roce 1947.“) V zápětí dotazovaný Liesler líčil složitost situace po osmašedesátém roce a význam ceny za nejkrásnější známku v roce 74, která - podle redaktorky - mu „asi dost pomohla.“ „Je tomu tak „ - potvrdil - „bylo to jediné, co jsem mohl dělat. Byl jsem tehdy dvakrát za sebou předsedou známkové komise na ministerstvu. A i tam zřejmě - jako všude - dostali dispoziční, co všechno nesmím dělat. (Složil jsem stranickou legitimaci a odmítl likvidovat jako jeden z pěti vybraných členů starý Svaz výtvarných umělců, a tím jsem z něho vypadl. Od té doby jsem podle příkazu ÚV nesměl dělat ilustrace, výstavy...prostě jsem neexistoval.) To, že jsem tuto známku vytvořil a dokonce za ni byl vyznamenán mi morálně velmi pomohlo. Navíc, kdybych v té době neměl mezinárodní pocty, asi by se byli pokusili mě úplně utopit.“

Co si s takovým vzpomínáním dnes počít? Oživená paměť neznemá zálužnost a nikomu nekřivdí. Nebylo by objektivní zaměřet, že předsedou komise známkové tvorby na ministerstvu spoju v letech 1965 – 1968 byl Adolf Hoffmeister. Vystřídal ve funkci předsedy komise Josefa Lieslera (1963-1965). Liesler byl jejím členem již předtím, ale tehdy práci v komisi zanedbával. Nebylo ovšem samozřejmostí, že Hoffmeister zůstal předsedou ministerské komise i v období 1968 –1970! Tehdy již jako zkompromitovaný, od roku 1969 z politických důvodů zakázaný, všech funkcí zbavený a vyloučený revizionista a kontrarevolucionář. Hoffmeistera vystřídal Liesler (1970-1973). Vystává citlivá otázka. Proč se, na doporučení normalizační umělecké Rady ministra kultury Brůžka, stal opět předsedou? Dokonce i přesto, že zůstal umělcem bezpartijním? Cituji z oficiálního hodnocení: „Komise za předsednictví prof. Lieslera a 1. místopředsedy Jozefa Baláže sehrála významnou roli v konsolidačním procesu a v další angažovanosti ideového a výtvarného zaměření čl. známkové tvorby“. Z druhé strany, vedle této absurdity, stačí si přečíst (viz obr.,) rovnou Lieslera - toho času ve švýcarském Schaffhausenu (4.9.1970) - tváří v tvář funkci, kterou nepředvídal: „Milý Rudolfku, právě jsem se od ženy dověděl, že mi chcete připnout šerifskou hvězdu. Funkci, jak jsem slíbil přijímám a už se nemůžu dočkat jak Vás tam všechny budu terorizovat. Do Prahy se vrátím ovšem až začátkem října až tady dodělám svou práci. Pěkně teda zdravím a libám. Váš Liesler s chotí“. Následně v naší komisi působil nepřetržitě i v dalších obdobích (1973-1975, 1975-1980).

Mezi neznámé zálužnosti ze zákulisí kolem Lieslera patřila právě léta 1970-1971. Tehdy pocítil skutečné obavy z dogmatismu proti své osobě. Skrytá demagogie – a zřejmě i závist - působily mezi funkcionáři svazu výtvarníků. Týkaly se Lieslerových cest a prodeje obrazů na Západ, a především pobytů ve Švýcarsku: „Arbon Schweiz 3.8.1971. Milý Rudolfku, tak tady tvrdnu jako vězeň. Mám hausarest...Jsem divnej, už se těším domu. Holt dědek! Srdečně Váš Liesler, který má pocit, že je světem opuštěn.“ Potřebovali „důkazy“, jak ho dostat na index. Hodila se jim i známková tvorba: málo se politicky angažuje. Těžko se to vyvracelo. Totiž, do roku 1969 kromě jediné emise (Vítězný únor, 1958), mezi 39 Lieslerovými známkami nenajdete žádnou s politickým námětem. Pepí nepadl. Pro rok 1971 přijímá emise UNESCO k výročí Pařížské komuny a Boj proti rasovému útlaku, kolonialismu a apartheidu. Nejúčinnější obranu jsme vymysleli známkami ke XIV. sjezdu KSČ, což skutečně pomohlo. Lieslera jsem o tom v jeho atelieru přesvědčoval dvě hodiny, další hodinu jsme uvažovali o jejich formě. Celkově tedy tato jediná změna „politického“ chování ve vztahu mezi Lieslerem a politickou mocí i dnes naplňuje zjištění, že

další životní období do roku 1989 dopadlo pro něho úplně jinak, než se – včetně zmínek v rozhovoru s novinářkou – obával. Zvláště vzhledem k jeho dedukci, že jsme na ministerstvu dostali dispoziční, co všechno nesmím dělat. Na podobnou otázku jsem již obšírně odpovídal v časopisu Zpravodaj v květnu 2005. Dodávám: hlídací funkci v komisi – aniž bychom to tušili - zastávali prověření zástupci ideologicky obozřeného svazu výtvarníků. Nemohu nevpomenout jejich jména 7). Ale myslím, že Lieslerovi v ničem nebránili (naopak, Herčík s ním znatelně a výborně spolupracoval). Možná, že jim v tom zabránila úcta k nesporné osobnosti. Nebo jiný hodnotový zebříček jejich stranické ideologie. Mám teď také pocit, že ani toto srovnání není zcela přesné. Vždyť koneckonců – a to je pro Lieslerovo vítězství podstatné – celých 17 let, v rozmezí 1971 – 1988, se závažně shodovalo s obnovením důvěry v umění poštovní známky - bez omezení a bez politických námětů! 8) A také

bez potřeby morální podpory za ocenění známky v roce 1974, jak si vymýšlel v odpovědi zvidavě novináře 9).

V rovině životopisných údajů malíře o prestižních ocenění každopádně vévodí dva akademické tituly; první ve florentské, druhý v Královské belgické akademii (Membre associé) – 1969 - jmenováním. Případá mi dones nespravedlivé utajení v médiích, že čestným členem Akademie (Accademico onorario) ve Florencii byl totiž zvolen za známkovou tvorbu, a to již v roce 1964! Světová výročí UNESCO Michelangela Buonarrotiho, W. Shakespeara a Galileia Galilei. Podle Jiřího Šetlíka: „Celá série přinesla osobité a ve známkové produkci světové i naší ojedinelá řešení daných témat, především řešení kompoziční, účinné posazení tvarů v prostoru i jejich spojení“.

Ze vzpomínání by nás u Josefa Lieslera pravděpodobně ještě měla zajímat jeho tvorba československých známek po roce 1989. Nezávislá na ideologických kritériích. Málo již na tom záleží, ale obává bych se zkoumat skutečné příčiny toho, proč u vydavatele - bez závislosti na politických poměrech - jaksi demokraticky odpadla? A proč i v následujících šesti letech České republiky Lieslerova popularita i naděje svobodně tvořit poštovní známky jako by se rovněž rozplynuly? Na třiaosmdesátiletého nestora si vzpomněli emisi Ohrožený hmyz až v roce 1995.

Kvalita knihy memoárů – Adié Jolie 10) je nedostížná a výjimečná i tím, že se Liesler k některým životním příhodám obrací zády. Vyšla v době, kdy jeho známková tvorba dosáhla jisté ukončenosti. Autorovo osobní svědectví vnímám daleko spíš skrze tu naroubovanou ideologii v souvislosti se „zapomenutými vzpomínkami“. Ta kniha v mnohém potvrzuje i můj nefiltrovaný obdiv a dlouho trvající lidskou spřízněnost s autorem. V memoárech - i když dost skrytě - vyznává celoživotní soužití s poštovní známkou. Ale

v samostatné kapitole o její tvorbě vzpomíná pouze negativní zkušenosti se sběrateli a s odborníky, kteří mu vybírali podklady k námětům známek. A opět – k mému překvapení - čtu historikovi o Zavřelovi: „Milej, ale vylaščený úředník známkové tvorby na ministerstvu pošt, který chodil piňně na výstavy...svědomitě sbíral vědomosti o malířích, potřeboval to ke své funkci...Zavřel se bál, aby nebyl peskovan od poštovní vrchnosti. Dlouho trvalo, než mi zadal další známku.“ Z tohoto úhlu pohledu však tehdejší postup vypadal docela jinak. Jarka Zavřel mu do roku 1962 zadal 14 známek (z toho 4 politické náměty). Přirozeně že nikoliv Zavřel, ale pravomocná komise sou-

stavně, kromě úspěšného „nováčka“, vyběrala Švabinského, Svolinského, Bendu a Švengsbíra, přednost měl i Lislerův profesor, C.Bouda. Nepochopil jsem ovšem základní volbu, která orientovala Lislerovy paměti. Onu jistou životní „filozofii“ s globální představou o tom, co on vidí a my ne.

Když jsme se setkali, jako občas v Divadelní kavárně u Týlova divadla, na můj zřejmě provokující dotaz začal mi tykat a s úsměvem odpověděl: „Podívej, Rudolfku, ve vyprávění o známkové tvorbě vzpomínám na neutěšené příhody. Na úspěšné známky, které se v milionech dostávaly mezi lidi, nevzpomínám. O tom a jak jsme to dělali, se vědělo. Ostatní bylo samozřejmostí v naší partě, jejíž součástí byls i ty – a dřív, než jsme spolu dělali známky. A ouřada jsi nebyl. Máš to i písemně“ (viz obr.) A tak jsme pokládali za vhodné zveřejnit tyto zapomenuté vzpomínky, kterých se Jolio-Pepí už nedožil.

Rudolf Fischer

Poznámky

- 1) Uměnovědná teorie a historie se hlouběji a cílevědoměji poštovní známkou nezabývala. Existovaly výsledky ojedinelých zájmů, nikoli však ucelené práce, rozboru a hodnocení, - ačkoliv pokusy vznikaly od samého počátku vydávání československých známek. Především V.V.Štecha, Antonína Matějčka a Karla Štíky. K nim i zajímavé postřehy Emila Pacovského, Josefa Čapka, Miroslava Rutteho a dalších. Vystupovali jako předchůdci ucelenéjší teorie známky u nás. Viz. Rudolf Fischer, Ke dvěma teoriím o poštovní známce (k rozvoji teoretického myšlení o známce a filatelii), Sborník Poštovního muzea 1980 + Některé problémy teorie a praxe známkové tvorby a její služebnost, Sborník PM 1981
- 2) Rudolf Fischer, Lieslerovo vyznání a pozvání, Profily, Filatelie 5/1968, s. 120 – 121
- 3) Sborník k umělovým sedmdesátinám (který jej doprovodil osmi kresbami), připravil Ladislav Loubal, vydal Spolek sběratelů a přátel exlibris v Praze v roce 1982
- 4) Simeona Hošková, JOSEF LIESLER, Umělecké profily, Odeon, Praha 1988
- 5) Zaznamenávám smutnou malíčkovost. S Bedřichem Housou jsme si uvědomili, že z rytcův známek, kromě Jiřího Boudy, nepřišel se rozloučit nikdo z těch, kterým Liesler pomohl k životnímu povolání. Je v tom kus nechtěné ironie. Dá se to vysvětlit. Omluvit solva.
- 6) Poštovní známka a Šok v Louvru Josefa Lieslera (u příležitosti výstavy v Poštovním muzeu), Český deník 7.5.1992, ptala se Libuše Hofmanová
- 7) Jaroslav Chudomel a Josef Herčík
- 8) Pokud bychom za „politický“ námět nepovažovali 35.výročí založení OSN 1980
- 9) O vyznamenání čs. známky 1,20 Kčs ze série UNESCO hydrologická dekáda 1974 jsme se dozvěděli v červnu 1975. Hodnocení otisků časopis il Collecionista Italia Filatelica 17. května 1975, jako výsledek čtenářské ankety o nejlepší známku světa. Z celkového počtu 11 977 hlasů naše známka dostala 1525 hlasů, čímž se v pořadí 61 vybraných známek z 61 zemí Československo ocitlo na prvním místě. Informoval jsem o tom ČTK a novináře na tiskové konferenci 20. 6. 1975. A samozřejmě že doplnil o uznání tvůrcům známky - Lieslerovi a Mráčkovi. Ti pak byli mimořádně oceněni při udílení ceny ministra spojů za nejlepší známku roku 1975.
- 10) Josef Liesler, Adié Jolie, nakladatelství HAK, v Praze 2000. Jolie je složenina počátečních slabik Lieslerova jména, tak mu po francouzsky - „žolí“ - říkali jeho přátelé; pro jiný okruh přátel byl Pepim.

AUKCIE • BURZY STRETNUTIA

Kalendár podujatí s uvedením ich názvu, miesta a termínu konania, prípadne ďalších

informáciami je zostavený podľa podkladov, ktoré redakcii poskytli usporiadatelia podujatia. Za obsah a znenie informácií redakcia neručí.

KLUBOVÉ STRETNUTIA

■ **BANSKÁ BYSTRICA - FILATELIA** • Dom slovenského misijného hnutia, Skuteckého 4 • Každú druhú nedeľu v mesiaci od 9.00 do 11.00 hod. ■ **BANSKÁ BYSTRICA - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA** • Skuteckého 36 • Každý posledný pondelok v mesiaci od 16,00 do 17,00 hod. ■ **BRATISLAVA - FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY** • Dobrovičova ulica 14 (Suvorovov internát) • Každú nedeľu od 8,00 do 12,00 hod. ■ **KEŽMAROK - FILATELIA** • Zasadacia mestskej polície, Hlavné námestie 3, I. poschodie • Každú prvú nedeľu v mesiaci (okrem augusta) od 9,30 hod. ■ **KOŠICE - FILATELIA, TELEFÓNNE KARTY** • Železničná stanica, veľká zasadacia • Každú nedeľu od 9,00 hod. okrem sviatkov (júl, august možnosť zmeny termínov) ■ **KOŠICE - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA** • Východoslovenské múzeum, Hviezdoslavova 3 • Každú nedeľu od 9,00 do 12,00 hod. ■ **LEVICE - FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY** • Každú druhú a štvrtú nedeľu v mesiaci od 9,00 do 12,00 hod. • CK Junior, Sládkovičova ulica ■ **LUČENEC - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA, TELEFÓNNE KARTY** a iné • Bufet Malá ryba, L. Stúra 6 (pri Lekárni) • 1. a 3. nedeľa v mesiaci od 9,00 do 12,00 hod. ■ **MALACKY - FILATELIA**, každý posledný štvrtok v mesiaci okrem júla, augusta a decembra od 17,00 do 18,00, prísťavba Mestského úradu, Radlinského 2751/1, I. posch., č. 112 ■ **MARTIN - FILATELIA** • Výmenné schôdzky v DO Strojár, Vajanského nám. 2 • Každý pondelok od 18,00 hod. ■ **MARTIN - NUMIZMATIKA** I Penzión Čierna pani • Každý štvrtok od 16,00 do 17,00 hod. ■ **MICHALOVCE - FILATELIA** • Dom Matice slovenskej, Masarykova 42 I každý druhý pondelok o 17,00 hod. (okrem júla a augusta) ■ **NITRA - FILATELIA** • Študentský domov Poľnohospodárskej univerzity MLADOSTI Každú prvú nedeľu v mesiaci od 8,00 do 12,00 hod. ■ **Stoly a vstup bezplatne** ■ **NOVÉ MESTO nad Váhom - FILATELIA** • Mestské kultúrne stredisko • Každý štvrtok od 18,00 hod. ■ **NOVÉ ZÁMKY - FILATELIA** • Klub dôchodcov na Podzámskej ulici • Každú druhú a štvrtú nedeľu v mesiaci od 9,00 do 12,00 hod. ■ **PIEŠŤANY - FILATELIA, NUMIZMATIKA** • Centrum voľného času Ahoj, Teplická ul. 83 • Každú nedeľu od 8,30 do 10,30 hod. ■ **POPRADEK - FILATELIA** • Každá prvá a tretia streda v mesiaci od 17,00 hod. Pošta Poprad 2, zasadacia na 2. poschodi ■ **PREŠOV - FILATELIA** • Posádkový klub, Mukačevská 22 • Každý štvrtok od 16,00 do 19,00 hod. ■ **PRIEVIDZA - FILATELIA** • Stretnutia spojené s výmenou materiálu • Cukráreň EDEN pri Kláštore piaristov na ul. A. Hlinku • Každá nedeľa od 9,00 do 11,00 hod. ■ **PRIEVIDZA - NUMIZMATIKA** • Stretnutia spojené s výmenou numizmatického materiálu • Dom kultúry • Kultúrne a spoločenské stredisko • Každá prvá streda v mesiaci od 16,00 do 18,00 hod. ■ **RUŽOMBEROK - FILATELIA** • Lipťovské múzeum • Každý druhý a štvrtý štvrtok v mesiaci (okrem prázdnin) - október až marec od 17,00 hod., apríl až september od 18,00 hod. ■ **SPIŠSKÁ NOVÁ VES - FILATELIA** • klubové stretnutia Centrum voľného času ADAM, Levočská 14 • každý párný týždeň vo štvrtok o 16,00 hod., okrem júl-august ■ **TRENČÍN - FILATELIA** • Kultúrne stredisko Dlhé Hony • Každú nedeľu v mesiaci od 9,00 do 11,30 hod. okrem Veľkej

noci a Vianoc. V auguste 2-týždňová dovolenka ■ **TRENČÍN - NUMIZMATIKA** • Stretnutia spojené s výmenou v Dome armády • Každý tretí štvrtok v mesiaci od 16,00 hod. (okrem veľkých prázdnin) ■ **TRNAVA - KF Trnava I Centrum voľného času KALOKAGATIA, Strelecká 1** • Každú stredu od 15,30 do 17,00 hod. ■ **VRANOV n / Toplou - VŠETKY ZBERATELSKÉ ODBORY** • Piváreň pod Lipou, M. R. Štefánika 136 • Každú prvú nedeľu po 15. v mesiaci od 10,00 do 12,00 hod. okrem prázdnin a sviatkov • Kontakt: ☎ 057 44 61118, 0905 202 096 ☐ (R)

REGIONÁLNE PODUJATIA

➔ 1. apríl 2006 BRATISLAVA

MEDZINÁRODNÉ STRETNUTIE ZBERATELOV mincí, vyznamenaní, pohľadnic, odznakov a telefónnych kariet v ObKaS, Vajnorská 21 od 8.00 do 15.00. Info: Ivo Fojtík ☎ 031/562 5132.

➔ 1. apríl 2006 DOLNÝ KUBÍN

CELOSLOVENSKÉ STRETNUTIE ZBERATELOV známok, mincí, bankoviek, telef. kariet, zapalačov a i. sa uskutoční v Mestskom kultúrnom stredisku v estrádnej sále od 7,00 hod. Objednávky stolov ☎ 0902 213 074.

➔ 7. a 8. apríl 2006 BRNO

VELTRŽNÉ STRETNUTIE FILATELISTOV v pavilóne A od 10,00 do 17,00 hod. Obj. stolov: KF Alfonza Mucha, Orlí 30, 602 00 Brno.

➔ 15. apríl 2006 TRENČÍN

BURZA STAROŽITNOSTÍ A ZBERATELSKÝCH PREDMETOV, výstavné priestory TMM, Pod Sokolicami 43. Info: ☎ 032/651 53 03, 0905 267 519. Ďalšie stretnutie v roku 2006: 20.5., 24.6.

➔ 22. apríl 2006 MALACKY

JARNÁ ZBERATELSKÁ BURZA VŠETKÝCH ODBOROV, filatelii, numizmatika, pohľadnice, odznaky, tel. karty a pod. Mestské centrum kultúry, Spoločenský dom, Mierové nám. 10, od 8,00 do 12,00 hod.

➔ 22. apríl 2006 PREŠOV

BURZA ZBERATELOV, Posádkový klub, Mukačevská 22, na sídlisku 3, od 8,00 do 12,00 hod. Info: Ing. Lubomír Vajčovec, Cintorínska 3, 080 06 Prešov ☎ 051 7764 730

➔ 23. apríl 2006 BANSKÁ BYSTRICA

CELOŠTÁTNA FILATELISTICKÁ BURZA a ďalšie zberateľské odbory. Dom slovenského misijného hnutia, Skuteckého 4, od 8,00 do 12,00 hod. Kontakt: Ladislav Hölc, SNP 48, 974 01 Banská Bystrica, ☎ 048/414 1420, 0905 964 471

➔ 30. apríl 2006 LUČENEC

MEDZINÁRODNÉ HOBBY STRETNUTIE • Hotel Pelikán (pri tržnici) od 8,00 do 12,00 hod. Ďalšie termíny v roku 2006: 28.5., 25.6. Info: ☎ 047 4392 266.

➔ 1. máj 2006 RUŽOMBEROK

CELOSLOVENSKÉ VÝMENNÉ STRETNUTIE všetkých odborov v Gymnázium sv. Andreja na Nám. A. Hlinku od 8,00 do 12,00 hod. Stoly pre hostí zdarma.

➔ 6. máj 2006 BRATISLAVA

STRETNUTIE ZBERATELOV mincí, vyznamenaní, pohľadnic, odznakov a telefónnych kariet. ObKaS, Vajnorská 21, od 8,00 do 12,00. Info: Ivo Fojtík ☎ 031 /562 5132. Ďalšie stretnutie 3.6.

➔ 7. máj 2006 KYS. NOVÉ MESTO

MEDZINÁRODNÉ STRETNUTIE ZBERATEĽOV starožitností a iných zberateľských odborov, od 8.00 hod. v galérii Mlyn Antík v Radoli. Ďalšie stretnutie v roku 2006: 4.6. aj aukcia. Info: ☎ 0904 526 563.

➔ 13. máj 2006 BRATISLAVA

KONFERENCIA A BURZA FILUMENISTOV sa uskutoční od 8.00 do 12.00 hod. na Priemyselnej ul. č. 6. Pred a po konferencii výmenná burza. Z hl. vlakové stanice elektr. č. 8, z aut. stanice Mlynské Nivy autobus č. 50, zastávka Slovanet. Účastníkom konf. sa odporúča dohodnúť s MUDr. Mikloškom odbor obj. materiálov. Na burze: slovenské novinky 1993-2006, kat. Slovensko 2005, publikácie, CD „SFZ-1“ a ďalšie materiály.

➔ 13. máj 2006 NITRA

BURZA STAROŽITNOSTÍ A ZBERATEĽSKÝCH PREDMETOV: poriada Antik Media v SOU stavebnom Nábr. Mládeže 1. ☎ 0905 267 519. Ďalšie stretnutie 13.5.

➔ 14. máj 2006 KOŠICE

BURZA ZBERATEĽSKÝCH MATERIÁLU, Spoločenský pavilón Ferocentrum, Trieda SNP (elektr. č. 6 zo železn. stanice). Info: ☎ 055 623 4138 večer.

➔ 14. máj 2006 ŽILINA

MEDZINÁRODNÉ ZBERATEĽSKÉ STRETNUTIE, budova INGEKO, Bytčická 16 (smer Rajec), od 7.00 do 12.30 hod. Info: ☎ 0903 649 157, 0904 182 373.

INZERCIA

■ **KLUB FILATELISTOV 54-01** a Združenie klubov filatelístov Košice prijíma a zašlú výbery do kolovania. Informácie na adrese správcu kolovania: Teodor MAGDA, Zborovská 2, 040 01 Košice. Z-079

■ **KÚPIM Carte maximum** kat. č. 52, 53, 54 Lode a kat. č. 177-178 Tatry, J. Jahoda, Dubová 2, 052 01 Spišská Nová Ves. Z-080

■ **SPOLAHLIVÉ DODÁVKY NOVINIEK ČR,** 1 Kč = 1,35 Sk + poštovné, pre KF aj jednotlivcov. Tiež novinky Francúzska a všetkých jeho teritórií v cene 1 € = 52 Sk (nominál). D. Polán, Svätoplukova 23, 058 01 Poprad. Platí stále. Z-081

■ **DODÁM známky Slovensko 1993-2005** za 10% kat. ceny ERVO 1993-2000 vo väčšom množstve len ☉, na dobierku. Jozef Hudáč, Ďumbierska 25/2 949 01 Nitra, ☎ 037 733 3902 Z-082

■ **KÚPIM CELINY SŠ použité na oslobodenom území** od decembra 1944 do apríla 1945 ☎ 0903 131848 Z-083

■ **FILATELIA CLUB Dolný Ohaj** (okr. NZ) – výmena známok ☎ 0907 777 165, e-mail: ohaj@post.sk Z-084

■ **KÚPIM elektronický zúbkomer** ☎ 0902 516 780 Z-085

■ **PREDÁM generálnu zbierku** ★★ Slovensko 1939-1945 a čiastočne špec. zbierku ★★ Protektorátu ČaM, v dvoch Schaubekových albumoch. Skalová ☎ večer 02/544 130 87 Z-086

■ **KÚPIM staré pohľadnice** Humenné (Homonna) a okolie, Nové Mesto nad Váhom (Vágujhely) a okolie. Peter Kolesár, M.R. Štefánika 26, 915 01 Nové Mesto nad Váhom, e-mail: kolesar@vonm.sk ☎ 0908 420 530 Z-087

■ **KÚPIM odznaky a medaily** Vsesokolských zletov, prípadne vymením za známky, telekarty, mince, medaily. e-mail: prichter@pobox.sk ☎ 0907 580 656 Z-088

■ **HLADÁM použité nepoškodené slovenské dobijacie kupóny** GSM Orange „Star Wars-Episode III“. ☎ 0908 14 65 59 Z-089

■ **PREDÁM ☉ Anglicko** 1936-1989 v perfektnom stave. Ponúkam ☉ Nemecko, 1MM = 4 Sk, 1M€ = 8 Sk, známky s príplatkom 1MM = 10 Sk. Ivan Roudenský, Poste restante, 062 01 Starý Smokovec Z-090

■ **PREDÁM albumové listy** ČSR 1985-1992, SR 1993-2000, Pofis, zasklené bielymi havídkami. Každý ročník osobitne zviazaný v tvrdom obale. Cena dohodou. ☎ 0902 516 780 Z-091

■ **KÚPIM, VYMENÍM, PONÚKAM** staré pohľadnice. Ján Durian, Holíčska 8, 851 05 Bratislava. Z-092

■ **Za PH materiály z územia Slovenska** do r. 1954 dám časopisy Zberateľ, ročníky 2000-2005, neviazané a časopisy Filatelie ročníky 1966-2002, viazané. Dušan Evinc, Poľská 4, 040 01 Košice. Z-093

■ **HLADÁM partnerov na výmenu zberateľského materiálu** z celého sveta, ★★ i ☉ známok, celín, celistv., CM, FDC, mincí, medailí, bankoviek, pohľadníc, odznakov, záp.náliepek a p. Za chýbajúce dám 2-3 násob. množstvo zo svojich prebytkov alebo cenu. Výmena podľa chybeniek 1:1, podľa kat. Pofis, Michel, Pick, Battenberg a iných. Výmena aj známky za mince či opačne a pod. Za 1/2 až 1/5 ceny predám množstvo prebytkov. Kúpim zbierky i celé pozostalosti zberat. charakteru. Za starožitnosti, obrazy a iný zberateľský zaujímavý materiál dám známky, mince a pod. Miroslav Sukopčák, Čáčov 294, 905 01 Senica ☎ 034 651 8918, 0905 358 707. Z-094

■ **KÚPIM ★★ VCH, DCH, DO, CHZ** a iné zaujímavosti na známkach SR. Momentálne som v zahraničí, a preto vaše ponuky s opisom a cenou pošlite na e-mail: huno136@pobox.sk Určite odpoviem. Z-095

■ **KÚPIM knihu** P. Hallon: Poštovníctvo na Záhorí ☎ 034 7782 033. Z-096

■ **PREDÁM katalóg** ČR 1993-2003 (Pofis) ☎ 034 7782 033 Z-097

■ **PREDÁM ČSR II komplet 1945-1992** v zásobníkoch a zaskl. alb. listoch. Roky 1945-76 podľa kat. Pofis -10%, roky 1977-92 za nominál. Zásobníky, zaskl. alb.listy a perové dosky zdarma. Cena 15 000 Sk. Martinec Jozef, Šalviava 30, 821 01 Bratislava ☎ 02/4329 2294 Z-098

■ **MENÍM** ★★ i ☉ známky, aj 100 za 100. Korešp. H, R, Q, D. Demendy Ferenc, Str. Heine Nr. 4, ap. 14. 300 041 Timisoara, Romania. Z-099

■ **KÚPIM celistvosti prešlé poštou so známkami ČSR** č. PP3, 766, 865, 866, 908, 910, 911, 1511, 1512, 1513, 1514. Peter Ergh, Vážska 3560/1, 921 01 Piešťany Z-100

■ **KÚPIM Nová Baňa** (č. 70), **Senica** (č. 95) tropický lep, prezident Kováč posun „3“. ☎ 032 743 3730 Z-101

■ **PREDÁM ★★ známky, hárčeky, TL, ZZ,** poštové listky a ☒ ČR 1993-1999. Ivan Lužák, Púpavová 2, 841 04 Bratislava 43, ☎ 02/ 654 25 054 Z-102

■ **PREDÁM študijnú zbierku a exponát** Podacie listky z hor. Uhorska 1790-1918 na 120 alb. listoch s popisom, zaskl. Zbierku PH hor. Uhorsko 1770-1918, 1200 ks. ☎ 032/ 6490809 Z-103

■ **KÚPIM hárčeky Slovensko** ★★ 1993-2005 a hárček 119 Defom Slov. štát. ☎ 0905 319 684 Z-104

■ **PREDÁM ★★ známky Nemecko 1998,** kompletný ročník v darčekovom balení. (0905 33 22 62 Z-105

■ **PREDÁM staré pohľadnice** Ružomberka, Lipt. Mikuláša, kúpeľov Sliac. ☎ 0905 33 22 62 Z-106

ČO PIŠU INÍ

■ FILATELIE (ČR) ■ 3/ 2006

Úvodný príspevok tretieho čísla Filatelie od O. Tovačovského a S. Petra je z oblasti poštovej histórie a obsahom jeho prvej časti sú poštové sadzby v Českých zemiach v 20. storočí. Z rovnankej oblasti je aj príspevok Fr. Beneša st., ktorý pokračuje 23. časťou seriálu Malé zastavenia na ceste filatelie a čs. poštovej správy, v ktorom sa vracia k rokom 1918 - 1919. Z oblasti špecializácie ČR je príspevok s mnohými ilustráciami od J. Brožovej a V. Zedníka o doskových chýbách na známkach Českej republiky vydaných 2. polroku v roku 2003. O používaní R-náliepek v období termínalov APOST píše M. Fencl. V znaleckej hliadke F. Beneš bližšie predstavuje a uvádza postup zistenia pravosti najzávažnejšieho hárčeka protektorátu Čechy a Morava: Terezín – propagačný

hárček pre Červený kríž 1943 v zelenej farbe (na obálke časopisu). V. Feldmann v 20. pokračovaní Abecedy filatelistiky sa zaoberá písmenom U na filatelistickom materiáli. Filatelie v politice a politika vo filatelii je príspevok K. Popovského, ktorý si všima viaceré historické udalosti a ich odraz na poštových známkach, ktoré vyvolali diplomatické spory. V Pokladnici filatelistickej literatúry je 1. časť poviedky F. Langeru o štvokulo ružových Merkúrov. V tradičnej rubrike sa predstavujú novinky Českej pošty ČR, v prílohe je 9. pokračovanie J. Čtvrtečku o Košickom hárčeku.

■ SV. GABRIEL 1 (42) – 2006

Prvé tohtoročné číslo informačného bulletinu Spoločenstva zberateľov filatelistických materiálov s kresťanskou tematikou na Slovensku prináša v úvode informáciu o 30. stretnutí SSG, ktoré sa uskutočnilo 25. 3. v Nových Zámkoch, informácie o zaregistrovaní Spoločenstva do zoznamu uchádzačov o 2 % z dane z príjmu a o zriadenej stránke: www.svgabriel.szm.sk

Dalšie príspevky na filatelistických materiáloch približujú 500 rokov pápežskej Švajčiarskej gardy, dielo P. P. Rubensa: Sv. Juraj poráža draka, a na 15 ukázkach Dürerovej madony. Ryba ako kresťanský symbol je témou článku L. Adamčíka a o Jánovi Hollom píše J. Solava. Záverečné strany patria novinkám známk s kresťanskou tematikou Slovenskej pošty a Českej pošty, Kronike sv. Gabriela a informáciám pre členov.

■ ČESKÝ SBĚRATEL 1/2006

Prvé číslo odborného časopisu so zameraním na filateliu a filokartiu (vydavateľ Zdeněk Jindra) úvodom prináša rozhovor o pripravovanej euroregionálnej výstave v Karlových Varoch a rozhovor s J. Tomadlom aj o jeho pôsobení na Slovensku. Nosným príspevkom je článok V. K. Németha o prvom slovenskom aergame, v ktorom na pozadí vývoja aerogramu uvádza aj niektoré doteraz menej známe skutočnosti o tomto zaujímavom vydavateľskom číne. Nechýbajú informácie o novinkách Českej pošty a záverečná časť je venovaná filokartii.

■ MLADÝ SBĚRATEL 1/2006

Prvé číslo tretieho ročníka časopisu určeného nielen mladým a začínajúcim zberateľom rôznych odborov prináša zaujímavosti z dejín filatelie a poštovníctva, námetovej filatelie, rozhovory s mladými filatelistami a ich vedúcimi a zaujímavosti z činnosti KMF. O výročiach na známkach píše Zd. Töpfer. J. Mická v III. časti príspevku Pedagogika v práci vedúceho krúžku mladých filatelistov pokračuje v odovzdaní vlastných skúseností z tejto oblasti a tiež informuje o uvedení slovenskej známky Karol Kuz-

mány. Okienko filumenie je venované zápalkovým nálepkám Sovietskeho zväzu. Vydavateľ časopisu Zdeněk Jindra (Nad Stadionem 1304, 549 01 Nové Město nad Metují) informuje o vydavateľských aktivitách a o možnostiach predplatného; e-mail: infofila@infofila.cz.

■ FILATELISTICKÉ NOVINY 1/2006

Informačné noviny pre zberateľov poštových známk, ktoré vydáva Zdeněk Jindra, úvodom prináša rozhovor s P. Valdnerom o známkových zemiach. O filatelistickej výstave Popradfila 2006 a o známke Poprad píše R. Ovšonka. História zimných olympijských hier filatelistickej oživuje V. Beran. O listoch z parníkov píše J. Tomandl a L. Kunc. Známky švajčiarskych kantonov Zürich, Ženeva a Bazilej, ako najstarších známkových zemí sveta, približuje J. Petřík. V novinách je tiež množstvo drobných a zaujímavých informácií z rôznych oblastí filatelie.

■ PERFINY 4 (154) /2005

Časopis českých a slovenských zberateľov perfinov (slovenská verzia) medzi úvodnými článkami prináša informáciu o prvom spoločnom stretnutí českých a slovenských zberateľov perfinov v Piešťanoch v októbri minulého roka. O historickom vývoji perfinov na území Československa (2. časť) píše V. Münzberger, keď si všima obdobie od 28.10.1918 do roku 1939. O perfinoch na pohľadniciach a o nových informáciách o maďarských perfinoch sa zmieňuje J. Marenčík. Záver tvorí písomná aukcia perfinárskeho materiálu.

■ ZPRAVODAJ 2006 č. 1

Prvé tohtoročné číslo spravodajcu Spoločnosti zberateľov čs. známk Zväzu českých filatelistov v úvodných príspevkoch prináša informáciu z 3. VZ SČF a rozhovor so staronovým podpredsedom SČF Vítom Vaníčkom. 60. výrocie OSN na filatelistickom materiáli dokumentuje J. Fronc. R. Fischer v príspevku Zapomenuté vzpomínky prináša pútavý obraz autora mnohých čs. a českých známk Josefa Lieslera. Niektoré dosiaľ nepublikované náhodné výrobné chyby na Košickom hárčeku uvádza J. Čtvrtečka. O perforácii známok Českej republiky píše R. Popolzer. Prevádzku stroja WIFAG II, ktorá sa po 38 rokoch skončila, s mnohými zaujímavými súvislosťami pripomínajú J. Štefek a J. Fronc. Prvé známky vytlačené na tomto stroji, ktoré sa dostali do obehu (25.9.1967) boli z emisie Zvieratá slovenských prírodných rezervácií (Pof. 1637-1642) a posledná známka vytlačená na tomto stroji bola slovenská známka č. 312 – 100. výrocie letu bratov Wrightovcov. Na záver sú uvedené tohtoročné novinky Českej pošty aj s doskovými chybami. (rubriku pripravil -pem-)

KOUPÍM POGLEDNICE „LIEBIG“

Koupím jednotlivé pohlednice i sbírky v jakémkoli jazyce, nejlépe edice v maďarském, českém, ruském a polském.
kontakt: Věra Mitrengova, telefon: 00420 720 346431, e-mail: vmitrengova@tajmac-zps.cz

APRÍLOVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Zberateľské materiály a pomôcky ponúkané v tejto rubrike možno zakúpiť v predajni ZBERATEĽ alebo ich objednať písomne, e-mailom, prípadne aj telefonicky (➤ pozri informácie na 2.strane) **Novozaradené položky sú zvýraznené.**

ZNÁMKY / HÁRČEKY / BLOKY - rôzne námety ★★

Argentína 2000, Kone, 2607-12+BI 72	130,-
Argentína 2005, Mačka domáca, PL (6)	95,-
Austrália 1978, Kone - šport. disciplíny, 663-66	40,-
Bielorusko 2000, Rys ostrovid WWF, 373-376	35,-
Dominikánska rep., LOH Melbourne, 560-67, 3,40 €	30,-
Dominikánska rep., LOH Melbourne - olympijskí víťazi I, 585-92, 3,40 €	30,-
Dominikánska rep., LOH Melbourne - olymp. víťazi II, 660-67, 3,40 €	30,-
Falkland Isl. 1982, Mapa ostrovov, 354	120,-
Falkland Isl. 1983, Ovocie, 382-385	65,-
Falkland Isl. Dependencies 1982, Mapa ostrova, 116	120,-
Fidži 1954, Dobročinné, 139-40	60,-
Guyana, W. Disney - povolania vo verejnom sektore	65,-
Guyana, W. Disney - povolania v zdravotníctve	65,-
Guyana, W. Disney - práca so zvieratmi	65,-
Guyana, W. Disney - domáce práce	65,-
Guyana, W. Disney - rôzne služby	65,-
Guyana, W. Disney - ručné práce	65,-
Jamaika 1955, 300. výr. osídlenia, 157-160	55,-
Južná Afrika - Bophuthatswana 1990, Drobné cicavce, 235-236	80,-
Južná Afrika (RSA) 1990, Turizmus, 804-807	79,-

Južná Afrika - Venda, Rôzne druhy Aloe, 209-212	85,-
Kazachstan 1996, Motýle, 139-142	85,-
Kazachstan 1998, Čierny bocian, plameniak brodivé vtáky, 226-28	86,-
Kenya-Uganda-Tanganyika 1958, Mapa oblasti, 106-107	35,-
Kazachstan 1998, Mačka divá, rys, snežný leopard, 229-31	86,-

Kokos Isl. 1981, 100. výr. úmrtia Ch. Darwina a 150. r. teórie o vzniku atola, 78-80+BI 1	90,-
Korea 2001, Šachovi veľmajstri 20. storočia, 4412-17+BI 484	195,-
Malta 1960, 100 r. vydania prvej zn. na Malte, 272-274	80,-
Nigeria 1959, Samostatnosť severného regiónu, 86-87	35,-

Moldávia 2005, Hady, jašterice, korytnačky, 4+H	120,-
Norfolk Isl. 1960, Mapa ostrova, 40	800,-
Norfolk Isl. 1981, Presídlenie z ostrova Pitcairn, 261-63	30,-
Norfolk Isl. 1982, Plachetnice, 289-94	95,-
Norfolk Isl. 1983, Huby, 302-305	95,-
Paraguay 1970, Krížová cesta, 2017-23, bez leteckých	15,-
Paraguay 1970, Umenie - kytyce, (Renoir, Monet...), 2092-98	15,-
Paraguay 1970, Umenie - A. Dürer, 2117-23 bez leteckých	15,-
Paraguay 1971, Umenie - lovecké motívy, (Velazquez, Brun, Vernet), 2185-94	35,-
Paraguay 1972, Umenie - múzeum Asunción, 2325-34	35,-
Paraguay 1972, Fauna, 2385-91, bez leteckých	15,-
Paraguay 1973, Motýle, 2794-2801	40,-
Paraguay 1975, Umenie (Velazquez, Watteau, Rembrandt...), 2646-53	40,-
Paraguay 1975, Fauna, 2664-71	30,-
Paraguay 1976, Mačky, 2765-72	30,-

Papua and New Guinea 1962, Mapa Pacifiku, 43-45	255,-
Polsko 1991, Motýle (Aporia crataeci), BI 115, hologram, 3,00 €	35,-
Polsko 2005, Hlavné mestá štátov EÚ I., 5 známok	175,-
Polsko 2005, Fauna poľských ZOO, 4 známky	150,-
Polsko 2006, ZOH Turín 2006, zn+k	40,-
Seychelles 1956, Pamätník padlým hrdinom	30,-
Singapur 1949, 75. výr. UPU, 23-26	800,-

APRÍLOVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

	Švajčiarsko 1978, Lodná doprava na jazerách, 1120-27	50,-
	Švajčiarsko 1981, Pro Aero - „Swissair“, 1196	35,-
	Švajčiarsko 1981, Pro Aero - „Swissair“, 1196 BI	250,-
	Švajčiarsko 1982, 100 r. Železnice, 1214-15 + K	15,-
	Švajčiarsko 1982, 100 r. Železnice, 1214-15 BI	60,-
	Thajsko 2003, 10. výročie diplomatických vzťahov s Juhoafrickou rep. (Slony) (2)	20,-
	Thajsko 2005, Chrobáky, (plastické vyhotovenie), 4 zn	80,-
	Tchajwan 2002, Morské cicavce, 2773-76	90,-
	Tchajwan 2005, Koala, BI (4)	90,-
	Tchajwan 2005, Koralový svet - svet. výst. známok-Taipe, 2005	65,-
Sv. Helena 1967, 300. výr. osídlenia, 184-187		35,-
St. Vincent and the Grenadines,		
W. Disney - povolania v školstve		65,-
St. Vincent and the Grenadines,		
W. Disney - povolania odborné a vedecké		65,-
St. Vincent and the Grenadines,		
W. Disney - povolania v doprave		65,-
St. Vincent and the Grenadines,		
W. Disney - ochrancovia zákona		65,-
St. Vincent and the Grenadines,		
W. Disney - povolania prímorské		65,-
St. Vincent and the Grenadines,		
W. Disney - profesionálny šport		65,-
St. Vincent and the Grenadines,		
W. Disney - povolania v obchode		65,-
St. Tome E Principe 1980, K 10. výročiu výstupu na mesiac, 650, (BI 45), 15 €		180,-

NOVINKA !

Krúžkový zakladač s kazetou na albumové listy A 4 v euroobale

Albumové listy so známkami sú uložené prehľadne a bezpečne.
Povrch je z hnedej plastickej fólie

Cena za 1 komplet 550 Sk
Názov krajiny (samolepka) 25 Sk

APRÍLOVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

ZNÁMKY / HÁRČEKY / BLOKY - rôzne námety

Afganistan 2000, Bocian v hniezde, 1	8,-
Benin 2003, Prírodná rezervácia BI (2)	22,-
Benin 2003, Prírodná rezervácia BI (3)	35,-
Benin 2003, Vodné vtáčstvo BI (3)	25,-
Benin 2003, Rôzne rasy psov, BI (9)	35,-
Benin 2003, Sladkovodné ryby, BI (6) + H	33,-
Benin 2003, Svet dinosaurov, PL (6) + H	35,-
Benin 2003, Život v korálovom mori, PL (3)	25,-
Comores 1981, MS vo futbale Špania '82, H	12,-
Fujeira 1971, Apollo 14, (5 páska)	18,-
Guinea Bissau 2001, Plachetnice BI (6)	29,-
Guinea Ecuatorial 1974, Morské ryby, PL (16)	35,-
Kirgizstan - neoficiálne vydania:	
Kirgizstan 2004, Fauna sveta - Alpy	29,-
Kirgizstan 2004, Fauna sveta - Tundra	29,-
Kirgizstan 2004, Fauna sveta - Oceány I.	29,-
Kirgizstan 2004, Fauna sveta - Oceány II.	29,-
Kirgizstan 2004, Fauna sveta - Antarktída	29,-
Kirgizstan 2004, Fauna sveta - Arktída	29,-
Kirgizstan 2004, Africké savany I.	29,-
Kirgizstan 2004, Africké savany II.	29,-

Kirgizstan 2004, Africké púšte	29,-
Kirgizstan 2004, Africké stepy	29,-
Kirgizstan 2004, Ázijský prales I.	29,-
Kirgizstan 2004, Ázijský prales II.	29,-
Kirgizstan 2004, Ázijské hory	29,-

Kirgizstan 2004, Austrálske stepy	29,-
Kirgizstan 2004, Austrálske vtáky	29,-
Kirgizstan 2004, Austrálska fauna	29,-
Kongo 2004, LOH Atény - plážový volejbal - 2004, BI (4)	25,-

Kongo 2003, Lokomotívy I., BI (6)	29,-
Kongo 2003, Lokomotívy II., BI (6)	29,-

Kongo 2003, Slony, BI (6)	29,-
Kongo 2005, Domáci miláčikovia pes a mačka BI (6)+2H	38,-
Kongo 2005, Africká fauna, BI (6) + 2H	38,-
Kongo 2005, Kolibrík, BI (6) + H	33,-
Kongo 2005, Papagáje, BI (6) + H	33,-
Kongo 2005, Leopardi, BI (4+H)	30,-
Kongo 2005, Automobilové preteky, BI (6+H)	35,-
Kongo 2005, Rôzne vtáky BI (6) + 2H	38,-
Kongo 2005, Kačky a divé mačky BI (6) + 2H	38,-
Kongo 2005, Tukan BI (4) + H	25,-
Kórea 1984, Európski panovníci, BI (9) I.	35,-
Kórea 1984, Európski panovníci, BI (9) II.	35,-
Kórea 1986, MS vo futbale, Mexico '86, (H)	12,-
Kórea 1987, ZOH Calgary, H	12,-
Kórea 2004, Hus WWF, (4)	18,-
Kórea 2004, Hus WWF, (4x 4 blok)	80,-
Kuba 1995, Vtáčstvo na ostr. „Cayo Coco“ (6)	18,-
Kuba 2003, História železnice, (5)	15,-
Kuba 2003, Kubánsky krokodíl WWF, (4)	14,-
Kuba 2003, Ostrovné vtáky, (4)	15,-
Kuba 2003, Motýle, (4+H)	29,-
Kuba 2003, Polárna fauna, Expo Bangkok 2003, (5+H)	29,-
Laos 1986, Kaktusy (6)	18,-
Mauretánia 2003, Ochrana prírody BI (3)	25,-
Mauretánia 2003, Prírodné rezervácie BI (2)	22,-
Mauretánia 2003, Prírodné rezervácie I BI (9)	35,-
Mozambik 2001, MS vo futbale Kórea/Japonsko, BI (9) + 3H	48,-
Mozambik 2001, Šachoví majstri, 2 BI (9) + H	48,-
Rwanda 2003, Hady BI (6) + H	38,-
R.de Côte D'Ivoire 2003, Ochr. prírody BI (3)	25,-
R.de Côte D'Ivoire 2003, Národ. parky BI (2)	22,-
R.de Côte D'Ivoire 2003, Fauna afrických planín BI (6) + H	33,-
Saharai 1999, Mačka perzská, 1	8,-
Vietnam 1988, Vtáky (8)	24,-
Vietnam 1988, Flóra (8)	24,-
Vietnam 1988, Vodné vtáky (6)	12,-

APRÍLOVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Katalógy nové

Špecializované netto katalógy ZBERATEĽ – SLOVENSKO

(známky, celiny, FDC, COB, CDV, NL, ZZ, CSO, CM, PT):

Roky 1993-1994	58,-
Roky 1995-1996	68,-
Roky 1997-1998	58,-
Rok 1999	29,-
Roky 2000-2001	58,-
Rok 2002	44,-
Rok 2003	58,-
Rok 2004	38,-
Rok 2005	44,-

Pri kúpe všetkých 9 ks katalógov len za 396,-

Československo 1945-1992, Pofis 2006, 280 str.
celofarebný 590,-

Aktualizovaný cenník Zberateľ známk Československo
1945-1992, 12 strán bez vyobrazení 18,-

Aktualizovaný cenník Zberateľ známk Slovensko
1939-1945, 8 strán s vyobrazeniami 28,-

Známky základného radu podľa aktualizovaného cenníka
Slovensko 1939-1945 sú v stálej ponuke firmy Zberateľ

Katalóg ERVO SLOVENSKO 1939-1945, 1993-2005 399,-

Novotný: Mince Jozefa I. 1705-1711 a Františka II.-
Rákocziho 1703-1711 195,-

Novotný: Mince Karla VI. 1711-1740, I.vydanie 265,-

Novotný: MINCE MÁRIE TERÉZIE 1740-1780
(II.doplnené vydanie 2001) 235,-

Novotný: Mince Františka Lotrinského (1745-67),
(1766-80) 250,-

Novotný: Mince Jozefa II 1765-1790 a
Leopolda II 1790-1792 240,-

Novotný: Mince Františka I. 1792-1835 185,-

Novotný: Mince a korunovačné medaily
Ferdinanda V. (1835-1848) 135,-

Novotný: Mince Františka Jozefa I.(1848-1916) 235,-

Novotný-Moulis: Papierové platidlá ČSR, ČR
a SR 1918-2004, farebný, vydanie 2004 330,-

Novotný-Moulis: Katalóg mincí ČSR 1918-92,
ČR a SR 1993-2006 325,-

Katalógy použité

Michel č. 2 Karibské ostrovy 2000 950,-

Michel č. 4 Severná a vých. Afrika 2002 950,-

Michel č. 7 Austrália, Oceánia, Antarktída 2002/3 1100,-

Michel č. 9 Stredná a vých. Ázia 2003 1100,-

Katalógy staršie, nepoužívané

MICHEL č. 4 Sev. a východná Afrika 1997 750,-

MICHEL č. 5 Východná Afrika 1998 900,-

MICHEL č. 6 Južná a stredná Afrika 1998 900,-

MICHEL č. 7 Austrália, Oceánia, Antarktída 1997 690,-

MICHEL: Nemecko 2003/2004, celofarebný 740,-

MICHEL: Nemecko Junior 2004 420,-

Zásobníky na známky, havidky

Zásobník Lindner, A 4, čierne listy,
16-listový 490,-
30-listový 870,-

Zásobník Schaubek, A4, 16-listový, biele listy,
s logom i bez loga **Slovenskej pošty,** 360,-

Havidky čierne, šírka 31, 36, 38, 40, 44,
52, 55, 59, 60, 70 a 90 mm - balíček 60,-

Havidky čierne na PL:
ležaté, veľkosť 185x135 mm - ks 19,-
ležaté, veľkosť 170x120 mm - ks 15,-
stojaté, veľkosť 116x175 mm - ks 15,-

Havidky biele na PL:
ležaté, veľkosť 175x120 mm - ks 15,-
stojaté, veľkosť 120x175 mm - ks 15,-

Zásobníky na mince

Zásobník 10-listový, možnosť doplnenia
listov (3 alebo 4 otvory) 365,-

Náhradné listy
12-okienkové 55x53 mm - 1 list 30,-
20-okienkové 41x42 mm - 1 list 33,-
30-okienkové 31x35 mm - 1 list 35,-

Pinzety a lupy

Pinzeta Prinz-Solingen alebo Lindner (špicatá,
lopatkovitá alebo okrúhla), kus 85,-

Pinzeta Lindner, lopatkovitá zahnutá 155,-

Pinzeta lopatkovitá alebo špicatá, dĺžka 150 mm 260,-

Lupa Ø 20 mm v kovovom púzdre, 10x 395,-

Lupa s osvetlením a desiatinným delením,
možnosť zaostrenia 680,-

Ďalšie lupy podľa Zberateľa 9, 10/2005

Skušobná UV - lampa SIGMA

Stolné prevedenie na sieť 220 V - rozozná luminiscenčné
známky, odhalí falošné bankovky 570,-

UV – lampa na batérie, ručná 520,-

APRÍLOVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Albumové listy Zberateľ SLOVENSKO

	I.časť		II.časť	
	BZ	Z	BZ	Z
Ročník 1993	19,-	75,-	32,-	120,-
Ročník 1994	19,-	75,-	48,-	185,-
Ročník 1995	22,-	75,-	48,-	175,-
Ročník 1996	22,-	75,-	54,-	195,-
Ročník 1997	22,-	75,-	53,-	220,-
Ročník 1998	22,-	75,-	53,-	220,-
Ročník 1999	21,-	75,-	59,-	245,-
Ročník 2000	17,-	65,-	48,-	185,-
Ročník 2001	32,-	95,-	48,-	215,-
Ročník 2002	22,-	75,-	75,-	285,-
Ročník 2003	28,-	85,-	80,-	305,-
Ročník 2004	17,-	65,-	53,-	220,-
Ročník 2005	18,-	68,-	65,-	245,-

I.časť : základné známky a hárčeky,

II.časť : PL, varianty kupónov a známky z hárčkov
Pri objednávaní prosíme vždy uviesť ročník, jeho časť (I. alebo II.) a formát (Pofis alebo A 4) !

V prípade záujmu o všetky listy, treba objednať I.+ II. časť súboru.

Listy ponúkame bez zasklenia (BZ) a zasklené (Z).

Formáty: Pofis a A 4. Ceny sú rovnaké!

Albumové listy SLOVENSKO 1939-1945

základný rad, 17 listov

BZ	135,-	Z	425,-
----	-------	---	-------

Albumové listy PROTEKTORÁT ČECHY A MORAVA 1939-1945

základný rad, 12 listov

BZ	95,-	Z	320,-
----	------	---	-------

Albumové listy ČESKÁ REPUBLIKA

	BZ	Z
Ročník 1998	155,-	485,-
Ročník 1999	185,-	490,-
Ročník 2000	190,-	495,-
Ročník 2001	195,-	525,-
Ročník 2002	185,-	515,-
Ročník 2003	220,-	740,-
Ročník 2004	180,-	550,-
Ročník 2005	185,-	530,-

Ročník 1988, 1999 len formát Pofis, ročníky 2000 - 2004 formát Pofis aj A 4 (cena rovnaká).

Ponúkame albumové listy, Pofis aj formátu A 4:

- s nápisom SLOVENSKO á 5,-
- bez nápisu á 4,-
- so štvorčekovou podtlačou (len formát Pofis) á 4,-

Albumové listy Zberateľ ČESKOSLOVENSKO

Formát Pofis aj A4 - cena rovnaká !	I.časť		II.časť	
	BZ	Z	BZ	Z
Ročník 1992	24,-	85,-	46,-	175,-
Ročník 1991	24,-	85,-	80,-	255,-
Ročník 1990	34,-	125,-	58,-	205,-

Albumové listy Zberateľ ČESKOSLOVENSKO

Formát len A4	I.časť		II.časť	
	BZ	Z	BZ	Z
Ročník 1989	45,-	150,-	45,-	175,-
Ročník 1988	65,-	235,-	90,-	310,-
Ročník 1987	45,-	155,-	120,-	395,-
Ročník 1986	45,-	150,-	105,-	350,-
Ročník 1985	56,-	195,-	80,-	255,-
Ročník 1984	50,-	190,-	95,-	325,-
Ročník 1983	50,-	195,-	85,-	275,-
Ročník 1982	70,-	255,-	85,-	295,-
Ročník 1981	55,-	195,-	85,-	275,-
Ročník 1980	55,-	195,-	80,-	255,-
Ročník 1979	45,-	155,-	95,-	325,-
Ročník 1978	60,-	235,-	75,-	235,-
Ročník 1977	55,-	210,-	195,-	650,-
Ročník 1976	45,-	150,-	60,-	210,-
Ročník 1975	56,-	195,-	190,-	595,-
Ročník 1974	56,-	195,-	182,-	575,-
Ročník 1973	48,-	150,-	105,-	350,-
Ročník 1972	56,-	195,-	65,-	235,-
Ročník 1971	48,-	170,-	75,-	255,-
Ročník 1970	56,-	195,-	110,-	370,-
Ročník 1969	52,-	195,-	75,-	255,-

Druhú časť albumových listov možno objednať aj bez variantov kupónov, prípadne v ľubovolnej zostave z ponúkaných listov.

Obaly na albumové listy

Formát A 4 (tzv. Euroobal) - 10 ks 15,-

Filatelistické nálepky

Nálepky firmy LINDNER (1000 ks) - balíček á 64,-

APRÍLOVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

